

Elkenien Dwaande

(PROGRAMMABEGROTING 2011 - 2014)

November 2010

INHOUDSOPGAVE

ELKENIEN DWAANDE.....	5
FINANCIEEL MEERJARENPECTIEF.....	19
PROGRAMMAPLAN.....	25
Programma 1 - Samenleving	27
Programma 2 - Werk, Inkomen en Zorg	36
Programma 3 - Veiligheid	45
Programma 4 - Leefomgeving.....	52
Programma 5 - Ontwikkeling.....	59
Programma 6 - Dienstverlening.....	70
Algemene dekkingsmiddelen	77
Baten en lasten per programma	79
PARAGRAFEN.....	83
Paragraaf A - Lokale heffingen	85
Paragraaf B - Weerstandsvermogen	88
Paragraaf C - Onderhoud kapitaalgoederen	93
Paragraaf D - Financiering.....	97
Paragraaf E - Bedrijfsvoering	101
Paragraaf F - Verbonden partijen	102
Paragraaf G - Grondbeleid	106
BIJLAGEN	113
Baten en lasten per productgroep	115

ELKENIEN DWAANDE

Politiek doet er toe!

Politiek doet er toe, in een tijdvak waarin de economische crisis en maatschappelijke ontwikkelingen nieuwe vragen opwerpen over: de ontwikkeling van de regio Noordoost Fryslân, de houdbaarheid en de kwaliteit van het voorzieningenniveau en de maatregelen die Achtkarspelen moet nemen om sociaal vitaal en financieel gezond te blijven. Het nieuwe college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen realiseert zich terdege dat deze bestuursperiode de nodige uitdagingen biedt om op deze en andere vragen een passend antwoord te vinden. Dat wil het gemeentebestuur vooral doen in nauwe samenspraak met de bevolking en haar vertegenwoordigers in de gemeenteraad. Een in democratie gewortelde samenleving kan eenvoudigweg niet zonder.

Besturen doe je niet alleen. Op elkaar betrokken burgerschap en een moderne open opstelling van het gemeentebestuur naar burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties is de sleutel naar werkelijk sámen leven. De gemeenschappen en sociale netwerken in de dorpen vormen daarvoor een belangrijk uitgangspunt. Maar ook netwerken van ondernemers en maatschappelijke organisaties zijn onmisbaar geworden voor de vorming van coalities, die de uitdagingen van deze tijd gezamenlijk aankunnen. Dat vereist van de overheid in de eerste plaats een houding, die openstaat voor opvattingen en ideeën van anderen, die burgerinitiatief aanjaagt en ondernemerschap en innovatie werkelijk stimuleert. Dat leidt niet tot een gemeenschap waarin alles kan. Maar wel tot een klimaat waarin iedereen er mag zijn en elke opvatting gehoord en met respect bejegend wordt.

De lat ligt hoog. Publiek leiderschap kan immers het verschil maken om lokale gemeenschappen, burgers, jongeren, ondernemers werkelijk de ruimte te geven die ze verdienen. Het gemeentebestuur wil dat 'contract' opnieuw met de inwoners van Achtkarspelen aangaan, in de verwachting dat zij hun burgerschap evenzeer serieus nemen en zich actief willen inzetten voor hun eigen werk, leefgemeenschap en daarmee de vitaliteit van onze gemeente. Zij die - om welke reden dan ook - daarbij de barmhartige of gerechtvaardigde steun van anderen mogen verwachten, moeten kunnen rekenen op steun van familie, burens en vrienden. Evenzeer heeft de lokale overheid een rol om - in aansluiting daarop - te voorzien in middelen van bestaan, zorg op maat of een prikkel naar het weer oppakken van de verantwoordelijkheid voor het eigen bestaan. Ook voor die inwoners geldt: politiek doet er toe!

Woorden worden pas daden als iedereen naar vermogen actief bijdraagt aan het vormgeven van de toekomst van onze gemeente. Vandaag, morgen, over een jaar en ook daarna. Samenwerking tussen ongedachte coalities van partijen, die hun belangen, denk- en werkkraft aan elkaar verbinden, kunnen dan het verschil maken. Scherpe keuzes horen daar ook onvermijdelijk bij, maar niet nadat zij - die daardoor geraakt worden - op een zorgvuldige wijze bij die besluitvorming zijn betrokken.

Deze ambitie streeft het college van b&w in dit bestuursprogramma 2010-2014 na onder het motto: *'Elkenien Dwaande'*.

Economische crisis

Het college van b&w heeft een bestuursprogramma opgesteld dat wordt gekleurd door de effecten van de economische crisis, die de Nederlandse samenleving in een stevige greep heeft genomen. De staatsschuld loopt in ras tempo op, evenals de werkloosheid. De tekenen van economisch herstel zijn pril en aarzelend. Naar verwachting duurt het nog vier tot vijf jaar voordat ons land zich weer enigszins van deze crisis heeft hersteld. De tot nu toe getroffen maatregelen om het financiële systeem van de ondergang te redden hebben de overheidsfinanciën hard getroffen. Onorthodoxe bezuinigingen zijn daardoor onontkoombaar geworden. Ook de gemeenten worden vanaf 2011 geconfronteerd met sterk teruglopende inkomsten uit het Gemeentefonds. Voor de

gemeente Achtkarspelen betekent dit een inkomstenachteruitgang van naar schatting € 2.500.000 (korting van 10%). Pas in het najaar van 2010 zal de daadwerkelijke omvang van het verlies aan inkomsten voor onze gemeente geheel duidelijk worden. De korting op het Gemeentefonds kan lager of hoger uitvallen wanneer het nieuw te vormen kabinet daartoe besluit. Daarnaast kunnen tegenvallers niet worden uitgesloten die de ombuigingsopgaven kunnen verzwaren (bijvoorbeeld een stijging van het WWB-bestand).

Tegen de achtergrond van deze ontwikkelingen heeft het gemeentebestuur zich beraden op maatregelen die getroffen kunnen worden om de gemeentelijke financiën op orde te houden. Het gesloten coalitieakkoord vormde daarvoor het uitgangspunt en kleurt de accenten in dit bestuursprogramma. Het gemeentebestuur wil - waar dat kan - nadrukkelijk voortborduren op de beleidskoers die de afgelopen jaren breed is gesteund door de gemeenteraad.

Koersvast

De politiek-bestuurlijke koers(verandering) in de raadsperiode 2006-2010 is bekend komen te staan onder de betiteling 'Gewogen Ambitie'. Deze ontwikkelingsgerichte beleidsaanpak heeft de gemeente Achtkarspelen en haar inwoners de afgelopen jaren veel gebracht. Meer dan voorheen heeft het gemeentebestuur zich geconcentreerd op ontwikkelingen die ook voor langere termijn welvaart en welzijn voor de inwoners opleveren. Beleids capaciteit en financiële middelen werden meer gericht ingezet, waardoor versnippering en daarmee verlies aan maatschappelijke impact werd tegengegaan. Die aanpak heeft zich onder andere gemanifesteerd in

het economische zonebeleid waarbinnen sociaal-maatschappelijke en ruimtelijk economische ontwikkelingen meer met elkaar in verband werden gebracht en elkaar zo versterkten. Ook in andere dorpen was - naar aard en schaal - ruimte voor gerichte investeringen in de leefbaarheid en het voorzieningenniveau voor bewoners.

Achtkarspelen heeft het sterk sociale karakter van haar beleid kunnen behouden en op onderdelen kunnen uitbouwen. De invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is succesvol verlopen en kent veel ruimte voor individueel maatwerk. De schuldhulp-verlening is in eigen hand genomen en ondersteunt veel inwoners in het vinden van een weg uit financiële problemen en naar hernieuwde maatschappelijke participatie. Ook op terreinen van jeugdbeleid, alcoholmatigingsbeleid, veiligheid, sport voor jong en oud, onderwijsachterstandenbeleid en kunst en cultuur zijn aansprekende resultaten geboekt. Tot aan het uitbreken van de economische crisis daalde het werkloosheidscijfer in onze gemeente tot onder het Friese gemiddelde. De regionaal vormgegeven arbeidsmarktaanpak en aangehaalde contacten met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen zullen nu hun nut moeten gaan bewijzen.

De hervorming van de gemeentelijke financiële huishouding heeft de transparantie over inkomsten, uitgaven en aangegane verplichtingen en eventueel te verwachten risico's voor de langere termijn sterk vergroot. Het weerstandsvermogen van de gemeente is voorlopig toereikend om ongewisse financiële tijden goed door te komen en het Ontwikkelingsfonds Achtkarspelen (OFA) biedt ruimte voor investeringen in majeure projecten. Daarnaast was de laatste jaren sprake van een gematigde lastenontwikkeling voor de burgers. Het gemiddelde lokale lastenniveau is met € 371 net onder het Nederlandse gemiddelde van € 373 gebracht. De lasten namen in de afgelopen jaren toe met gemiddeld € 45,14 in Achtkarspelen tegenover gemiddeld € 52 in andere gemeenten (Bron: Coelo).

De gemeentelijke begroting is sluitend, anders dan bij veel andere Friese gemeenten. Vooral in de jaren 2012-2014 is al wel een flink voorschot genomen op bezuinigingen die in de bedrijfsvoering en loonkosten worden doorgevoerd, oplopend tot ruim € 500.000 in 2014. Tenslotte is de rechtmatigheid van de overheidsuitgaven sterk verbeterd, tot uitdrukking komend in de rechtmatigheidsverklaring die de gemeente Achtkarspelen ontving bij de jaarrekeningen over de jaren 2007, 2008 en 2009.

Parallel aan bovengeschetste ontwikkelingen is sprake van een gunstige organisatieontwikkeling waarbinnen de arbeidsproductiviteit, flexibiliteit en professionaliteit van dienstverlening sterk is

verbeterd. De waardengestuurde en ontwikkelingsgerichte aanpak leidt tot een hoge tevredenheid van medewerkers, een meer naar buiten gerichte houding en aansprekende prestaties in de dienstverlening aan burgers, tot uitdrukking komend in verschillende awards die de gemeentelijke organisatie in 2009 en 2010 ontving. Deze ontwikkeling wordt gedragen door directie, management en teamleiders. Daarbinnen staan vijf kernwaarden centraal: vertrouwen, initiatief, samenwerken, betrokkenheid en verantwoordelijkheid (VISBV). De gevleugelde uitdrukking: 'as it net kin sa as it moat, dan moat it mar sa as it kin', heeft in de beleving van burgers en ondernemers aan betekenis gewonnen in de gemeentelijke organisatie. Momenteel wordt voortvarend gewerkt aan de inrichting van het jarenlang begeerde Klant Contact Centrum (KCC), dat in de nieuwbouw van het gemeentehuis gevestigd zal worden. Tenslotte is bij de gemeente Achtkarspelen sprake van een modern en concurrerend arbeidsvoorwaardenpakket waardoor - in het algemeen - goede kandidaten voor vrijvallende vacatures gevonden kunnen worden en de inhuur van derden gaandeweg kan worden ingeperkt.

Dit alles maakt dat deze bestuursperiode kan worden voortgeborduurd op ingeslagen wegen en de vruchten van ingezet beleid kunnen worden geplukt.

Aansprekend perspectief kiezen

De krimpende inkomsten uit het Gemeentefonds vormen op zichzelf geen aanleiding om van het met 'Gewogen Ambitie' ingeslagen pad af te wijken. Wel is het zaak het gemeentelijk beleid aan te scherpen, prioriteiten te kiezen. Met andere woorden: aansprekend perspectief kiezen. Dat is waar de burgers van Achtkarspelen recht op hebben en wat zij ook van de lokale politiek verwachten. In een snel veranderende wereld met globale dimensies, die tot op lokaal niveau effecten geeft, kan de lokale overheid houvast bieden en perspectief kiezen. Als het kan

op een aansprekende wijze. Als dat niet (meer) kan op een wijze die de lasten op evenredige manier over sterke en minder sterke schouders verdeelt. Dat is dé uitdaging voor 2010 en latere jaren, die het gemeentebestuur graag aangaat.

In dit bestuursprogramma (dat tevens fungeert als kadernota) presenteert het college van b&w een pakket aan voorstellen en maatregelen die de sociale en economische ontwikkeling van onze gemeenschap ondersteunt en aanjaagt. Sommige voorstellen zijn gericht op verdere ontwikkelingen of intensiveringen, andere op mogelijkheden de gemeentelijke financiën gezond te houden. Ook wordt ingegaan op de mogelijkheden om kostenbesparingen te vinden in de bedrijfsvoering gekoppeld aan inhoudelijke keuzes over de reikwijdte van het takenpakket van de gemeente, die daarmee in de visie van het gemeentebestuur onlosmakelijk samenhangen.

In de programmahoofdstukken is een uitgebreide opsomming gegeven van maatregelen, ombuigingen en intensiveringen die ter beoordeling aan de raad worden voorgelegd, voorafgegaan door een hoofdstuk waarin de financiële speelruimte voor de periode 2010 tot 2015 wordt geschetst. Hierna wordt ingegaan op de belangrijkste beleidsprioriteiten en -thema's die in de visie van het college van b&w in de bestuursperiode 2010 - 2014 centraal behoren te staan.

Het college nodigt de raad nadrukkelijk uit - in het debat over dit bestuursprogramma - nadere kaders en zoekrichtingen aan te reiken, die zij bij de uitwerking van haar voorstellen kan betrekken. Daarmee wil het college volledig recht doen aan de kaderstellende en budgettaire verantwoordelijkheid van de raad en ook een zo breed mogelijk politiek draagvlak zoeken voor haar beleid. De meerderheidsopvattingen binnen de raad betreft het college de komende maanden bij de formulering van voorstellen, die de meerjarenbegroting ook op langere termijn van positieve begrotingssaldi voorziet. Om tot een zorgvuldige afweging van die aanvullende maatregelen en ombuigingen te komen zal het college de komende maanden overleg zoeken met verschillende maatschappelijke organisaties die door die voorstellen worden geraakt. Deze voorstellen zullen met de aanbidding van de meerjarenbegroting 2011-2015 aan de raad worden gepresenteerd.

Krimp

Het gemeentebestuur wil een toekomstgericht beleid voeren waarin de effecten van krimp worden opgevangen en wordt geanticipeerd op de kansen die er ook zijn. Recent verschenen twee rapporten waarin krimp centraal stond. De Raad voor het Landelijk gebied (RLG) liet het rapport 'Kansen voor een krimpend platteland' het licht zien. Volgens de RLG hangt de toekomst van het platteland af van de manier waarop overheden en burgers op de krimp reageren. Zij dringt aan op een fundamentele herziening van het plattelandsbeleid om de kansen, die er ook zijn, maximaal te benutten. De inbreng van burgers moet daarbij - meer dan voorheen - medebepalend zijn en de gemeenten moeten de regierol beter op zich nemen en komen tot nieuwe, soms ongedachte, coalities van publieke en private partijen. De RLG gaat in op de gevolgen van het doembeeld dat bepaald wordt door vergrijzing, bevolkingsafname en daling van het aantal jongeren. Daardoor kunnen voorzieningen, zoals scholen, in snel tempo verdwijnen en daalt de prijs van het onroerend goed. De RLG signaleert verder dat de urgentie om tijdig te anticiperen op bevolkingsdaling slechts beperkt door beleidsbepalers wordt gevoeld. Dit komt volgens de onderzoekers omdat de veranderingen zich in een sluipend proces voordoen en met grote onzekerheden over de daadwerkelijke effecten zijn omgeven. Zo ontstaat de neiging om eerst maar eens de kat uit de boom te kijken of worden voorstellen gedaan met de bouw van wat extra woningen de krimp te keren. De RLG ziet daarin weinig heil omdat de effecten van de bevolkingsdaling groot zijn. Er is sprake van elkaar versterkende effecten op de woningmarkt, het voorzieningenniveau, de beroepsbevolking en de plattelandseconomie. Een tweede onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van Gedeputeerde Staten van Fryslân. De studie 'Krimp en Groei' wijst ook op de schadelijke effecten van krimp in combinatie met vergrijzing voor veel Friese dorpen. Stedelijke gebieden en grotere kernen ontspringen voorlopig de dans nog.

Achtkarspelen is geen eiland

Achtkarspelen is in de visie van het gemeentebestuur geen eiland en dus evenzeer gevoelig voor dergelijke trends, die zich in de nabije toekomst zullen manifesteren. Hoewel onze gemeente gunstig ligt ten opzichte van Leeuwarden, Drachten en Groningen zal ook onze gemeente met wijzigingen in de demografische opbouw te maken krijgen, waarvan de effecten raken aan vrijwel elk terrein van gemeentelijk beleid. Gemeenten in Noord-Groningen, waar de effecten van krimp zich al heel realistisch voordoen, hebben 15 jaar lang hun heil gezocht in het bagatelliseren van de problemen en staan nu op forse achterstand om het tij te keren. Het

gemeentebestuur kiest ervoor dat voorbeeld niet te volgen maar een visie en maatregelenpakket te ontwikkelen voor de wijze waarop onze gemeente - met de omliggende regio - vroegtijdig wil gaan inspelen op de aanstaande demografische veranderingen die raken aan onze (regionale) economische structuur, woningvoorraad, (zorg)voorzieningenniveau, etcetera. De daadwerkelijke krimp zal zich in onze gemeente - volgens recent onderzoek - pas na 2020 voordoen. De komende jaren is sprake van afvlakkende groei. In 2009 was echter ook al sprake van een vermindering van het inwoneraantal in onze gemeente. Niet alleen het aantal inwoners is bepalend voor de te nemen beleidsmaatregelen. Vooral de gewijzigde samenstelling ervan - door vergrijzing en ontgroening - stelt de gemeente voor nieuwe vragen hoe ze tijdig op die trends kan inspelen. Het nemen van maatregelen om tot een toekomstbestendig voorzieningenniveau te komen vraagt veel tijd. Maar vooral ook een goed inzicht in de mogelijkheden om op huidige en toekomstige wensen van inwoners en ondernemers in te spelen afgezet tegen het financiële draagvermogen van de gemeente.

Grondbedrijf is geen melkkoe meer

In de gemeentelijke begroting van Achtkarspelen wordt al rekening gehouden met teruglopende inkomsten uit het grondbedrijf omdat - anders dan enkele jaren geleden gedacht - de bouw van nieuwe woningen slechts in beperkte mate zal kunnen plaatsvinden. Naast de relatief beperkte mogelijkheden op enkele uitbreidingslocaties bij grotere kernen zal de woningvraag vooral bediend moeten worden binnen 'bestaand bebouwd gebied'. En dan alleen nog wanneer de marktvrage naar dat type woningen kan worden aangetoond. Waar nodig zal het gemeentebestuur die vraag ook specifiek laten onderzoeken. Binnen enkele jaren vloeit geen enkele meeropbrengst uit het grondbedrijf meer structureel toe naar de exploitatie van de gemeente. In de toekomst is te

verwachten dat eventuele meeropbrengsten van het grond- en ontwikkelingsbedrijf noodzakelijk zullen zijn om de kwaliteit van de openbare ruimte op het gewenste niveau te houden of te brengen of om situaties op te vangen die samenhangen met de effecten van krimp en bevolkingsafname.

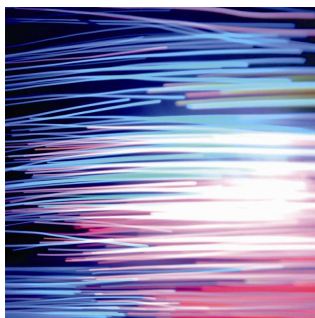
Visieontwikkeling noodzakelijk

De geschetste demografische ontwikkeling, waar onze gemeente gaandeweg ook mee te maken krijgt, stelt de lokale overheid voor nieuwe vragen. Het huidige voorzieningen-niveau en woningaanbod zullen immers over enkele jaren niet meer in de vraag van veel inwoners kunnen voorzien. Het simpelweg streven naar het behoud van het huidige voorzieningenniveau van sportterreinen, welzijnsaccommodaties, scholen en winkels gaat aan de realiteit van deze ontwikkelingen voorbij. Vraag is welke rol de gemeentelijke overheid wil spelen in de fase van transitie, die noodzakelijk is om welvaart en welzijn voor de bewoners ook in 2030 te kunnen garanderen. Inwoners die tegen die tijd andere wensen en verlangens koesteren, welke zich nu nog moeilijk laten voorspellen. Dat vraagt om een visie op de rol en verantwoordelijkheden van de lokale overheid enerzijds en die van burgers, ondernemers en andere maatschappelijke partners anderzijds. Maar dat niet alleen. Ook de financiële spankracht van de gemeente kent haar grenzen. Niet alles kan, en niet alles kan tegelijk. Meer dan ooit staat de politiek voor de opgave perspectief te bieden door keuzes te maken. Die kunnen op korte termijn pijnlijk zijn maar op langere termijn leiden tot een blijvend vitaal Achtkarspelen.

Masterplan Noordoost Fryslân

De provincie Fryslân en de gemeenten Dongeradeel, Dantumadiel, Kollumerland c.a., Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen zijn doordrongen van de mogelijkheden die ze gezamenlijk hebben om in te spelen op kansen die er zijn om de regio Noordoost Fryslân (NOF) als aantrekkelijk woon- en werkgebied te versterken. Zij beschouwen de ontwikkelingen van krimp en vergrijzing niet primair als een probleem maar als een feitelijke demografische trend waarop proactief en vroegtijdig moet worden ingespeeld. Juist om de kansen die erin gelegen zijn met beide handen aan te grijpen. De provincie Fryslân en de vijf NOF-gemeenten gaven Bureau Van Werven in november 2009 opdracht een Masterplan op te stellen dat een kader kan bieden voor de sociaal-maatschappelijke en ruimtelijk economische ontwikkeling van de regio NOF tot 2030. Dit Masterplan is een belangrijk richtinggevend document geweest voor de opstelling van dit bestuursprogramma. Zo wordt in het Masterplan ingegaan op een verbeterde regionale inpassing van bedrijventerreinen, zoals de verdere ontwikkeling van Skûlenboarch/Westkern, van het Stationsgebied Buitenpost en het Lauwerskwartier in Surhuisterveen. Ook wordt gesproken over de kansen van het duodorp Buitenpost - Kollum als aantrekkelijk woon/werkgebied ten opzichte van Leeuwarden en Groningen. Het college legt de gemeenteraad in het najaar van 2010 een uitvoeringsplan voor waarin de financiering van enkele sleutelprojecten voor de toekomstige ontwikkelingskansen van Achtkarspelen zijn uitgewerkt. Het Masterplan zelf is opiniërend aan de raad voorgelegd, met de vraag of het gemeentebestuur binnen dit kaderstellend document de ruimte krijgt een uitvoeringsplan uit te werken met omliggende gemeenten in Noordoost Fryslân en de provincie Fryslân.

Glasvezelnetwerk

Op veel terreinen, zoals het voorzieningenniveau in de kleine dorpen, het ondernemersklimaat, de onderwijskwaliteit en de zorgfaciliteiten voor inwoners, wordt in het Masterplan verwezen naar het belang van de beschikbaarheid van een glasvezelnetwerk in de regio. In Achtkarspelen is daartoe een betekenisvolle aanzet gegeven met het aansluiten van een drietal bedrijventerreinen en een 22-tal scholen op het glasvezelnetwerk in de periode tot 2013. Het is vrijwel zeker dat deze nieuwe infrastructuur een belangrijke sleutel blijkt te zijn om de deur naar de toekomst van deze regio te openen. Daaruit voortvloeiend valt het aan te bevelen vooral scholen en bedrijven te blijven ondersteunen zich op de infrastructuur van de 21ste eeuw aan te sluiten. Het college stelt voor te onderzoeken op welke wijze dit glasvezelnetwerk verder kan

worden uitgebreid om de mogelijkheden van modern ondernemerschap en de bereikbaarheid van voorzieningen in alle dorpen te ondersteunen. Het gemeentebestuur denkt daarbij aan een nauwere samenwerking met KabelNoord en regionaal gevestigde ICT-bedrijven. Uitgangspunt daarbij is dat eventuele publieke financiering of financiële garantstelling voor noodzakelijke investeringen een reëel terugverdienmodel oplevert. Daarnaast ambieert het gemeentebestuur geen directe verantwoordelijkheid voor de aanleg en exploitatie. In het najaar van 2010 zal het gemeentebestuur de gemeenteraad een uitgewerkt plan met meerdere scenario's ter beoordeling voorleggen.

Bedrijventerreinen

Noordoost Fryslân is de eerste regio in Nederland waar in navolging van het landelijk Convenant Bedrijventerreinen afspraken zijn gemaakt voor een regionaal bedrijventerreinenbeleid. Hiertoe hebben vijf gemeenten, in nauwe samenwerking met de provincie Fryslân, een SER-ladder onderzoek voor bedrijventerreinen in de regio uitgevoerd. De oorspronkelijke ambities van de gemeenten (125 ha.) zijn hierdoor naar beneden bijgesteld. Er is tot 2020 nog ongeveer 45 ha aan nieuwe bedrijventerreinen nodig. In eerste instantie zijn er concrete afspraken gemaakt voor de planologische voorbereiding van 26 ha. bedrijventerrein. De gemeenten en provincie hebben hun afspraken voor een gezamenlijk bedrijventerreinenbeleid vastgelegd in een regionaal Convenant Bedrijventerreinen Noordoost Fryslân. Naast de planning van nieuwe bedrijventerreinen worden ook afspraken gemaakt over een gemeenschappelijk uitgifteprotocol, grondprijsmethodiek, revitalisering & herstructurering, de kwaliteit van bedrijventerreinen en de marketing. Deze succesvolle regionale aanpak is een voorbeeld voor andere regio's in Fryslân en daar buiten.

Het gemeentebestuur kan van harte instemmen met een recent bereikt akkoord met de andere gemeenten in Noordoost Friesland over de ontwikkelingen van bedrijventerreinen in de komende decennia. Het specifieke karakter van de HS-zone (Harkema en Surhuisterveen) is binnen dat akkoord erkend. Dit stelt de mogelijkheden van de verdere ontwikkeling van het Lauwerskwartier veilig. Ook wordt in dat kader gesproken over een versnelde upgrading van de Skieding tussen Surhuisterveen en de A7 zone, waaraan het gemeentebestuur grote prioriteit wil geven. Daarnaast is de verdere ontwikkeling van Skûlenboarch/Westkern in het Masterplan opgenomen, inclusief de erkenning door Gedeputeerde Staten dat het hier de ontwikkeling betreft van een watergebonden bedrijventerrein met provinciale betekenis. Het gemeentebestuur wil de ontwikkeling en ontsluiting van dit gebied met preferente partner Tytsjerksteradiel en het provinciaal bestuur 'mei faasje' oppakken.

Gebiedsontwikkeling

Het gemeentebestuur heeft recent met het college van Kollumerland c.a. afspraken gemaakt over de gebiedsontwikkeling van het duodorp Buitenpost - Kollum. Beide gemeenten starten een gezamenlijke studie waarin de kwaliteit van het voorzieningenniveau, het winkelareaal en de clustering van voorzieningen nadrukkelijk aan de orde zullen komen. Daarnaast willen beide gemeenten werk maken van de ontwikkeling van dit gebied als woon/werklocatie met een strategische ligging aan het spoor naar Leeuwarden en Groningen. Beide gemeenten hebben een stuurgroep gevormd die dit proces in goede banen moet leiden. De formulering van een gebiedsstructuurvisie voor Buitenpost en Kollum maakt onderdeel uit van die aanpak. Het doel is te komen tot een duurzame en toekomstbestendige ontwikkeling van beide dorpen met een voorzieningenniveau waarvan nu ruim 12.000 inwoners afhankelijk zijn. Beide gemeenten spannen zich gezamenlijk in om de ontwikkeling van de stationslocatie - als snelspoorstopstation- in Buitenpost als belangrijke drager van die ontwikkeling voor de toekomst zeker te stellen.

De Kruidhof

De Kruidhof valt als drager van de toeristisch-recreatieve ambities van de gemeente Achtkarspelen niet meer weg te denken. De multimuseale tuin heeft zich de afgelopen jaren stormachtig ontwikkeld en laat stijgende bezoekersaantallen zien. Inmiddels vormt de unieke en zelfs in Europese context breedst geschakeerde tuin een onmisbaar onderdeel van de gebiedsontwikkeling van Buitenpost - Kollum in het algemeen en van het stationsgebied in het bijzonder.

De Kruidhof heeft de afgelopen jaren het multifunctionele karakter verkregen waarna werd gestreefd. Zo speelt De Kruidhof een belangrijke rol in de re-integratie inspanningen van de gemeente. Verder hebben de tuinen een culturele, educatieve en wetenschappelijke functie. Het gemeentebestuur wil De Kruidhof positioneren als een belangrijke toeristisch bezoekerscentrum in Noordoost Friesland en als poort naar de Noardlike Fryske Wâlden (NFW). In die betekenis wordt De Kruidhof ook betrokken bij het opstellen van het uitvoeringsplan van het Masterplan Netwerk Noordoost. Het gemeentebestuur streeft er daarbij naar omvangrijke additionele financieringsbronnen aan te spreken, afkomstig van provincie, rijk en Europese fondsen. De ontsluiting vanuit het stationsgebied en de revitalisering van It Koartling worden daar zo mogelijk bij betrokken. De bezoekersaantallen, het verruimde activiteitenschema en de volwaardige positionering van De Kruidhof als re-integratieomgeving brengen al een aanzienlijke verlichting in de exploitatiekosten met zich mee, die het mogelijk maakt de gemeentelijke bijdrage neerwaarts bij te stellen en zo dit bijzondere onderdeel van de gemeentelijke organisatie te behouden.

Vital Rural Area

Het gemeentebestuur wil actief uitvoering geven aan project Vital Rural Area dat in de regio Noordoost Friesland met cofinanciering vanuit het EU Interregprogramma wordt gefinancierd. Dit project is één van de dragers binnen het uitvoeringsprogramma van het Masterplan. Binnen het werkpakket 'versterking regionale mkb-bedrijfsleven' wil het gemeentebestuur focussen op het aanjagen van innovatie en export van het bedrijfsleven. In dat kader wil het bestuur bezien of een innovatiefonds daaraan een bijdrage kan leveren. Binnen het werkpakket 'regiomarketing' wil het gemeentebestuur speciaal aandacht geven aan het ontwikkelen van toeristische arrangementen op lokaal en regionaal niveau. Samen met de preferente partner Tytsjerksteradiel wordt de ontwikkeling van het Nationaal Landschap 'De Noardlike Fryske Wâlden' als prioriteit aangewezen, mede in relatie tot de stationsontwikkeling in Buitenpost en de positionering van De Kruidhof als poort naar de NFW. Daarbij wordt samenwerking gezocht met het IJstijdenmuseum, museum De Spitkeet in Harkema en de initiatieven op het terrein van Natuur- en Milieueducatie (NME) en duurzame ontwikkeling. Het derde werkpakket ziet op een verbeterd voorzieningenniveau in dorpen met behulp van nieuwe ict-toepassingen. De gemeente Achtkarspelen heeft hierin twee sleutelprojecten ingebracht: Klasseglas en het realiseren van een virtueel loket in Twijzelerheide in samenhang met het project 'Minsken meitsje in doarp'.

Iedereen doet mee

Door de economische recessie en de opbouw van de beroepsbevolking in de gemeente Achtkarspelen, loopt de werkloosheid in onze gemeente sterk op. Ook de instroom in de WWB stijgt. Het meest opvallend is echter de hoge instroom van jongere werkzoekenden in de WIJ (Wet Investeren in Jongeren) en de instroom die verklaard wordt door een inkomstenachteruitgang na een echtscheiding (circa 20% van het klantbestand). Het is te verwachten dat het toegekende Inkomensdeel niet toereikend zal zijn en daarom zal de reserve Inkomensdeel in 2010 moeten worden aangesproken, zoals ook in 2009 het geval was. De reserve zal daarom moeten worden aangezuiverd om een beroep op de vrije algemene reserve te voorkomen. Daarnaast zijn aangescherpte instroombeperkende en fraudebeperkende maatregelen noodzakelijk om het WWB-volume niet meer als nodig is te laten oplopen. Dat vergt aanscherping van de aanpak van re-integratie en duurzame arbeidstoeleiding naar werk. Het gemeentebestuur werkt momenteel aan een aangescherpte aanpak die het motto 'Elkenien Dwaande' krachtig centraal stelt en waarbij scherp aan de wind wordt gevaren met de doelmatige en effectieve inzet van de middelen uit het Participatiebudget. Toeleiding naar werk staat centraal.

Omdat de middelen voor re-integratie met de middelen voor inburgering en volwasseneneducatie zijn samengevoegd in het Participatiebudget, kunnen deze beleidsterreinen beter op elkaar worden afgestemd. Ook is een meer geïntegreerde aanpak van Wwb, Wsw en Wmo mogelijk, door uit te gaan van een ketenbenadering.

Aan de ontwikkeling daarvan zal het gemeentebestuur prioriteit geven, omdat ook het Participatiebudget onder druk staat. Op deze manier kan een actieve maatschappelijke deelname voor alle bewoners van Achtkarspelen worden gegarandeerd. Mogelijk kan een verdere

schaalvergroting van de dienst Werk, Inkomen en Zorg met de dienst van de gemeente Tytsjerksteradiel daaraan een bijdrage leveren.

Ondersteuning

Om de Wmo te doen slagen is een cultuurverandering nodig. Een andere balans in de verantwoordelijkheden tussen burgers en overheid en burgers onderling is nodig. Met de Wmo wordt gestimuleerd dat mensen zelf verantwoordelijkheid nemen als zich problemen voordoen en zelf oplossingen bedenken in de eigen sociale omgeving. Als burgers zichzelf echt niet kunnen redden, ondanks eigen inzet en sociale steun, biedt de gemeente een goede ondersteuning. Om binnen de gemeente Achtkarspelen op deze manier een 'Civil Society' te ontwikkelen, waarin maatschappelijke verbanden tussen burgers centraal staan, is het bieden van goede individuele voorzieningen zoals huishoudelijke hulp, vervoersvoorzieningen, niet voldoende en op den duur onbetaalbaar door de toenemende vergrijzing. De gemeente zal ook blijvend moeten investeren in algemene voorzieningen en de ondersteuning van bijvoorbeeld vrijwilligers en mantelzorgers. Het gemeentebestuur neemt zich voor aan de raad voorstellen voor te leggen hoe op een betaalbare wijze de ondersteuning van burgers zo adequaat mogelijk kan worden vormgegeven met een mix van generieke en specifieke maatwerk-voorzieningen. Daarmee moet een verwachte kostenverhoging na een nieuwe aanbesteding van onder meer de huishoudelijke hulp kunnen worden opgevangen.

Onderwijs en jeugd

Onze gemeente investeert sinds jaar en dag fors in onderwijs en jeugd. Een belangrijke peiler van dit beleid wordt gevormd door het onderwijsachterstandenbeleid. Op grond van een rekenkameronderzoek, kan worden geconcludeerd, dat het gevoerde beleid succesvol is. Vooral de investeringen in extra begeleiding van peuters dragen bij tot de positieve resultaten, maar het is bekend, dat achterstandenbeleid een zaak van lange adem is, en dat vraagt om continuering van het huidige beleid. Wel zal steeds de effectiviteitsvraag, in overleg met het veld (onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzalen) moeten worden gesteld.

Dit geldt vooral voor het onderwijs. De gemeentelijke bijdrage aan de totale onderwijsuitgaven is relatief klein. Het echte werk, niet alleen inhoudelijk, maar ook financieel, is afhankelijk van de inzet van de schoolbesturen. Het gemeentebestuur is er van overtuigd dat de schoolbesturen de afgelopen jaren veel inzet hebben gepleegd op dit gebied en dat ze dit vanuit hun eigen verantwoordelijkheid voor hun leerlingen zullen blijven doen. Gezien de teruglopende middelen, zal toch - in overleg met de schoolbesturen, peuterspeelzaalbesturen en andere betrokkenen - gekeken moeten worden, hoe we de gewenste kwaliteit, op een creatieve manier met minder middelen kunnen bereiken. Nu de concentratie van onderwijsvoorzieningen van het Lauwerscollege, mede door een forse gemeentelijke bijdrage, mogelijk is gemaakt zal het gemeentebestuur aandringen op spoedige realisatie van die uitbreiding in deze bestuursperiode. Krimpende leerlingenaantallen in de locatie Grijpskerk en de dure exploitatie van de locatie Kollumerland geven het gemeentebestuur aanleiding om met buurgemeenten in overleg te treden over het behoud van een volwaardige onderwijsvoorziening voor de wijdere regio op langere termijn. Het gemeentebestuur zet tenslotte in op de ondersteuning van drietalig basisonderwijs (trijetalige skoalle), waarvan de verwachting is dat ook andere basisscholen zullen aanhaken. Ook de bevordering van opvang van kinderen in hun moedertaal op peuterspeelzalen en kinderopvang met een Frysk VVE-programma spreekt het gemeentebestuur aan.

Centrum Jeugd en Gezin

Het gemeentebestuur wil sterk inzetten op de verdere ontwikkeling van een goed functionerend Centrum voor Jeugd en Gezin, waarvoor de gemeente nieuwe rijksmiddelen ontvangt. Wellicht dat dit centrum ook taken krijgt overgedragen van de provincie op het terrein van jeugdbeleid. Hierbij staat het gemeentebestuur een netwerkorganisatie voor ogen die de samenwerking van de disciplines aanmerkelijk verbetert en een goede informatievoorziening of doorverwijzing verzorgt. Het CJG kan ook een belangrijke rol spelen binnen het onderwijsachterstandenbeleid. Bij meer problematische situaties kan het CJG de scholen taakverlichting bieden, bijvoorbeeld door het bieden van schoolmaatschappelijk werk. Het gemeentebestuur wil extra aandacht geven aan het -

op verzoek - bieden van hulp en ondersteuning aan gezinnen waar sprake is van relationele of andersoortige problemen. Bijvoorbeeld door het aanbieden van cursussen. Daarbij kan ook de intensieve inzet van gezinscoaches een rol spelen om vanuit een preventieve aanpak meervoudige of uitzichtloze probleemsituaties te voorkomen.

Jeugd- en welzijnswerk

Het gemeentebestuur wil zich overigens niet alleen richten op jeugd met problemen. Het overgrote deel van de jeugd groeit immers normaal op. Het gemeentebestuur wil hen blijvend goede (sport)voorzieningen bieden en andere ontplooiingskansen die het motto van het gemeentebestuur 'Elkenien Dwaande', ook daadwerkelijk inhoud geeft. Sterke sociale gemeenschappen en een rijk verenigingsleven zijn daarbij stevige steunpilaren. Dat geldt ook voor de Jeugdraad die uitgegroeid is tot een belangrijke gesprekspartner voor het gemeentebestuur om jeugdbeleid vorm te geven. Het college werkt aan voorstellen waarmee de aansturing van het jeugd-, jongeren- en welzijnswerk kan worden verbeterd en waar nodig aangescherpt. Ze beschouwt het als onvermijdelijk dat daarbij ook een ombuiging van een nader te bepalen omvang wordt doorgevoerd.

Fryske taal en kultuur

De gemeente Achtkarspelen ligt in de meest 'Frysk eigene' regio van Fryslân. Alles wat Fryslân bijzonder maakt is in de regio Noordoost Friesland in een grote variëteit te vinden. Het gemeentebestuur rekent het tot haar taak deze onderscheidende waarde te ondersteunen en te stimuleren waar het kan. Allereerst met de al ingezette intensivering van het taal- en cultuurbeleid. Daarnaast wordt prioriteit toegekend aan het benadrukken van specifieke kenmerken van De Noardlike Fryske Wâlden, streekproducten en de 'praat mar Frysk' aanpak in de gemeentelijke dienstverlening (o.a. via het nieuwe algemene nummer 140511). In het Fries gestelde berichten per e-mail of per brief van burgers worden als regel ook in het Fries beantwoord.

Regierol

De tijd van de alwetende, alles uitvoerende en financierende overheid ligt in de visie van het gemeentebestuur al een tijdje achter ons. Discussies over rol en verantwoordelijkheden van de overheid en de betekenis van het begrip 'burgerschap' zijn uiterst relevant gebleken bij het uitstippelen van de beleidskoers voor de periode 2010-2014. De afgelopen decennia kende Nederland een stevige economische groei die zich vertaalde in werkgelegenheidsgroei, stijgende welvaart en een forse woningbouwproductie. Hoe anders is dat beeld anno 2010. In het bijzonder de overheidsuitgaven en de export houden de economie nog draaiende terwijl de consumenten de hand op de knip houden en een periode van mogelijk verder groeiende werkloosheid voor ons ligt. De natuurlijke neiging van burgers om de oplossingen voor hun problemen van de overheid te verwachten legt een hypotheek op de noodzakelijke omslag naar een tijdperk waarin de overheid meer dan voorheen 'nee' of 'ja, mits' moet verkopen. Burgers zullen in de visie van het gemeentebestuur uitgedaagd moeten worden om de kwaliteit van hun bestaan en leefomgeving meer in eigen hand te nemen, waarbij ze van de zijde van de lokale overheid randvoorwaarden, steun en support mogen verwachten. Maar die lokale overheid kan het niet (meer) alleen. 'Elkenien' is nodig. Daar past bij dat het gemeentebestuur de contacten met de verenigingen maar ook met andere belangrijke lokale spelers en organisaties aanhaalt en de dorpencoördinatie op dat punt versterkt. Het gemeentebestuur wil ook boter bij de vis blijven leveren door de leefbaarheidsfondsen voor de dorpen beschikbaar te houden, zodat burgerinitiatief kan worden ondersteund en dorpen ook hun eigen prioriteiten kunnen blijven stellen.

Beginspraak

In de visie van het gemeentebestuur is dus het tijdperk van 'beginspraak' aangebroken. Dat wil zeggen, dat de gemeente meer en meer in een vroegtijdig stadium in samspraak met betrokken of belanghebbende burgers in contact zal treden om na te gaan op welke wijze aan hun verlangens kan worden tegemoetgekomen, en ook: wanneer niet. Meer dan ooit zal daarbij van lokale politici en bestuurders gevraagd worden de scheidslijnen tussen het particuliere en gemeenschappelijke belang scherp te trekken. De burger is niet alleen klant, maar eerst en vooral burger, met rechten, maar ook met plichten. Het smeden van nieuwe coalities en samenwerkingsverbanden van de

gemeente met burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties, waarbij ieder - voor zijn deel - bijdraagt, lijkt één van de belangrijkste ambities te zijn die de verdere ontwikkeling van onze gemeente en de gemeenschapszin kan versterken in de komende jaren. Dat stelt niet alleen eisen aan de wijze waarop politiek en bestuur haar burgers tegemoet treedt. Ook de gemeentelijke organisatie, zal zich in die dienstverlenende, initiërende en ondersteunende regierol verder dienen te bekwamen.

Participatie

Interactieve beleidsvorming, burgerparticipatie en gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid voor uitvoering en realisatie van plannen en projecten behoren in de nabije toekomst regel te zijn in plaats van uitzondering. Daarbij past een ambitieus pakket aan nieuwe innovatieve toepassingen (social media, internetmarketing, ict innovaties, E-participatie) die het gemeentebestuur wil invoeren om de afstand tussen kiezers en gekozenen te verkleinen, het contact tussen gemeentebestuur, organisatie en inwoners te verbeteren en eigentijdse mogelijkheden te bieden om snel tot gezamenlijke planvorming en uitvoering van beleid te

komen. Het gemeentebestuur beoordeelt de eerste aanzetten daartoe als uiterst positief. Daarnaast wil het gemeentebestuur de zogenaamde Jeltingahuisgesprekken voortzetten op belangrijke terreinen van gemeentelijk beleid of rondom strategische projecten die alleen met betrokkenheid van meerdere externe partijen tot stand kunnen komen. Nadrukkelijker dan voorheen wil het gemeentebestuur zich bij de start van nieuwe (beleids)initiatieven oriënteren op de mate van participatie die kan worden opgeroepen of gerealiseerd met behulp van de methodiek van de zogenaamde participatieladder. Dit vormt voortaan een nadrukkelijk aandachtspunt in de advisering aan het college en de voorstellen aan de gemeenteraad.

In- en uitbesteden

Het doordenken van de regierol van de gemeente kan ook tot verrassende uitkomsten leiden. Anders dan de jaren '90 in de vorige eeuw - waarin alle heil werd verwacht van privatiseren en uitbesteden van publieke taken - klinkt een hernieuwde roep de uitvoering van beleid zodanig vorm te geven dat die zoveel mogelijk onderworpen blijft aan democratische controle en effectief, transparant en narekenbaar is. Dat kan in bepaalde gevallen betekenen dat taken, waarvan de uitvoering op afstand is gezet, geheel of gedeeltelijk terug kunnen keren in de boezem van de gemeentelijke organisatie. Het team schulddienstverlening is daarvan een goed voorbeeld. Het verdient aanbeveling het geheel van lokale overheidstaken door die bril te bezien, waarbij efficiency, effectiviteit en verantwoording leidende begrippen zijn. Vanuit dat perspectief wil het gemeentebestuur gaandeweg deze bestuursperiode haar takenpakket herijken en meer verantwoordelijkheid bij burgers leggen. Kortom: met minder meer doen - en - meer met anderen samen doen!

Heroriëntatie op kerntaken

Het huidige takenpakket van de gemeente zal niet alleen veranderen vanwege de heroriëntatie op de huidige publieke kerntaken, maar ook vanwege een groeiend aantal taken dat in de nabije toekomst nog naar de gemeente als 'eerste overheid' zal overgaan. Dat zijn taken op de terreinen: werk, zorg, jeugd, veiligheid, wonen, gebiedsontwikkeling en waterveiligheid en -beheer. Ook de takendiscussie op provinciaal niveau kan betekenen dat het takenpakket van de gemeente verder wordt verzaamd.

Het gemeentebestuur ziet het als een uitdaging de relatie tussen de gemeente en haar inwoners te verbeteren en gelijktijdig ook een groeiend aantal bestuurlijke taken slagvaardig en efficiënt uit te blijven voeren.

Investerings; zinnig en zuinig

De gemeente Achtkarspelen heeft vanwege een gunstige financiële positie lange tijd de omvangrijke lasten die samenhangen met de kapitaalgoederen van de gemeente kunnen dragen. Bij kapitaalgoederen gaat het onder andere om welzijnsaccommodaties, sportaccommodaties, gemeentelijke gebouwen, wegen en riolering. Zowel de investeringskosten (kapitaallasten over meerdere decennia) als de onderhoudskosten (jaarlijks) maken een omvangrijk onderdeel uit van

de gemeentelijke begroting. Met de realisatie van iedere nieuwe accommodatie, weg, fietspad of sportlocatie nemen die structurele kapitaal- en onderhoudslasten verder toe. De meerjarenbegroting van de gemeente geeft daarvoor volgens het gemeentebestuur weinig tot geen ruimte meer, tenzij aan de andere kant ingrijpend in het uitgavenkader wordt gesneden. Zeker is wel dat alle recent geuite wensen op deze terreinen zeker niet kunnen worden gefinancierd binnen het huidige meerjarenbeeld, waarin de rijksbezuinigingen in komende jaren nu zijn verwerkt. Het is dus volgens het gemeentebestuur zaak om terughoudend om te gaan met het aangaan van nieuwe verplichtingen. Het gemeentebestuur formuleert in dit bestuursprogramma de hoofdlijnen van de investeringsagenda die ze doorgang wil laten vinden. Andere voorgenomen investeringen worden getemporiseerd of voorlopig in de ijskast gezet. De volledige uitwerking van investeringen die wel en niet doorgang vinden wordt gepresenteerd in de meerjarenbegroting. Hierover wil het college graag ook de raad aan het woord laten in het debat over dit bestuursprogramma.

Wegen en rioolstelsel

Een deel van het achterstallige wegenonderhoud is de afgelopen vier jaren ingelopen. De provincie Fryslân toont zich echter kritisch over de snelheid waarmee die achterstand wordt ingelopen en over de financiële middelen die de gemeente daarvoor structureel beschikbaar heeft. Zeer recent is onderzoek verricht naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het wegenonderhoud in 2008. Dit onderzoek wordt na het zomerreces aan de gemeenteraad aangeboden en betrokken bij het opstellen van een voorstel voor de financiering van het wegenonderhoud op langere termijn. Dat voorstel is deels al opgenomen in de meerjarenbegroting 2011. Ook zal de plannings- en realisatiesystematiek verder worden aangescherpt om een onnodig beslag van wegenonderhoud op de structurele ruimte in de gemeentelijke begroting te voorkomen. Het gemeentebestuur wil een einde maken aan de financieringssysteem van regulier wegenonderhoud uit incidentele middelen. Deze laatste oneffenheid in het gemeentelijke huishoudboekje wil het gemeentebestuur gaandeweg wegnemen. Daarnaast zal het gemeentebestuur de gemeenteraad vragen nieuwe kaderstellende uitspraken te doen over het gewenste niveau van onderhoud van verschillende categorieën wegen. De raadsuitspraak zal leidend zijn voor de wijze waarop de gemeente de komende jaren structureel zal voorzien in financiële middelen om dat kwaliteitsniveau ook te bereiken.

Schoolgebouwen

De kapitaallasten van de onderwijsgebouwen zijn in de visie van het gemeentebestuur moeilijk beïnvloedbaar en liggen voor de lange termijn vast. De enige mogelijkheid om hier tot besparingen te komen is de opheffing van scholen of vorming van brede scholen, waardoor voorzieningen gedeeld kunnen worden. De boekwaarden van de verschillende schoolgebouwen zijn echter zodanig, dat dat ook op korte termijn weinig soelaas biedt. Daarnaast is de gemeente bij de vorming van brede scholen afhankelijk van de medewerking van de school-besturen. Wettelijke voorschriften eisen dat binnen een straal van 1 kilo-meter van de school ook een sportvoorziening beschikbaar is. In de nieuwe Structuurvisie van Achtkarspelen 2010-2014 is de aanwezigheid van minimaal een basisschool per dorp als speerpunt geformuleerd. Daarom kunnen op de exploitatie van gymlokalen weinig besparingen worden gerealiseerd.

Accommodaties

In 2007 is een rapport verschenen over de gemeentelijke sport- en welzijns-accommodaties. Op onderdelen viel volgens het gemeentebestuur nog wel het één en ander op dat rapport af te dingen. Wel werd duidelijk dat het sportvoorzieningenniveau in Achtkarspelen zodanig omvangrijk is, ten opzichte van andere gemeenten, dat de daarmee samenhangende lasten op termijn moeilijk door de gemeente te dragen zijn. Dat wordt nog eens versterkt door de bescheiden huurtarieven die sportverenigingen voor het gebruik van de locaties betalen. Om de kwaliteit en betaalbaarheid van deze voorzieningen voor de langere termijn in stand te kunnen houden valt aan een zekere mate van clustering niet te ontkomen. Het is immers de vraag of vanuit publieke middelen een omvangrijk pakket aan sportaccommodaties voor alle dorpen overeind gehouden dient te worden.

Mede omdat reisafstand voor jongeren tegenwoordig een andere dimensie kent dan in de jaren '70. Zorgvuldige omgang met publieke middelen gericht op een duurzaam - en vooral betaalbaar - sportvoorzieningenniveau maakt een fundamentele discussie over het accommodatiebeleid volgens het gemeentebestuur onontkoombaar. Dat betekent volgens het gemeentebestuur niet dat aanleg van nieuwe (geclusterde) accommodaties niet mogelijk zou zijn, wanneer dat op de lange termijn (financiële) voordelen biedt. Echter, op dit terrein zou de discussie verbreed dienen te worden naar een goede spreiding van het sportvoorzieningenniveau over de gehele gemeente. Hiervoor wil het gemeentebestuur het gesprek met de dorpen rondom de opstelling van een nieuwe Structuurvisie 2011-2015 graag betrekken.

Zwembad Buitenpost

Het gemeentebestuur kiest er voor om het zwembad in Buitenpost op termijn te sluiten. Uiteraard dient wel een adequate zwemlesvoorziening voor de inwoners van Achtkarspelen beschikbaar te blijven. Die zou gevonden kunnen worden in samenwerking met de gemeente Kollumerland c.a. rond het zwembad in het Paradyske. Daarnaast kan gedacht worden aan een privaat initiatief ter realisering van een privaat gefinancierd leszwembad. Verschillende partijen hebben daarvoor concreet belangstelling getoond. Ook in andere gemeenten (vgl. Zuidhorn) doet de verschuiving van publiek naar privaat gefinancierde en geëxploiteerde leszwembaden zich voor. Het gemeentebestuur wil zich maximaal inzetten voor het realiseren van een privaat les- en instructiebad in of bij Buitenpost, alvorens het huidige zwembad gesloten wordt. Het verrichten van grootschalig onderhoud aan het huidige verouderde zwembad en het voortzetten van de verstrekking van de als maar stijgende exploitatiesubsidies uit publieke middelen aan het zwembad vindt het college van b&w onverantwoord. Zij ziet hier geen kerntaak voor de gemeente meer weggelegd.

Dorpshuizen

De investeringen en onderhoudslasten van dorpshuizen maken eveneens een omvangrijk onderdeel uit van de gemeentelijke begroting. Een vraag die bij de behandeling van de Structuurvisie Achtkarspelen 2011-2015 beantwoord zou kunnen worden is, of naast multifunctionele schoolgebouwen genoeg (financieel) draagvlak in de dorpen bestaat om de dorpshuizen als afzonderlijke ontmoetingsfunctie open te houden. Het is volgens het gemeentebestuur denkbaar dat de dorpshuisfunctie in enkele dorpen wordt opgenomen in locaties die meerdere functies tegelijk huisvesten, waarmee de lasten voor de gemeente afnemen en de overblijvende gemeentelijke bijdragen in kapitaal- en onderhoudslasten een groter maatschappelijk rendement kennen. Het gemeentebestuur komt met een nader voorstel over de toekomst van het dorpshuis in Kootstertille. Daarbij geldt het uitgangspunt dat in beginsel de al gereserveerde middelen kunnen worden ingezet voor renovatie. Het gemeentebestuur laat nog ruimte voor planontwikkeling die zou kunnen leiden tot een betaalbare en exploitatietechnisch verantwoorde realisatie van een multifunctioneel dorpshuis met meerdere publieke en private voorzieningen. Over de vraag of die variant haalbaar is zal het gemeentebestuur de raad na het zomerreces berichten.

Huis der gemeente

Het huis der gemeente wordt in 2010 uitgebreid met een multifunctionele raadszaal, waardoor de publieksfuncties in één openbaar toegankelijk gebied gesitueerd kunnen worden, aan arbo- en brandveiligheidseisen voldaan wordt en het Klant Contact Centrum (KCC) kan worden gerealiseerd. Hoewel de digitalisering van de overheidsdienstverlening voortschrijdt, conform het rijksprogramma *Antwoord@*, worden steeds hogere bezoekersaantallen geregistreerd die voortkomen uit de groeiende regierol van de gemeente. Naast een gemeentewinkel wordt het gemeentekantoor meer en meer een ontmoetingsplaats waar de samenwerking tussen gemeentelijke overheid en maatschappelijke partners en burgers vorm krijgt. Binnen het ontwerp en de duurzaamheidsmaatregelen is rekening gehouden met een gunstige ontwikkeling van de exploitatielasten op langere termijn. Tenslotte vormt de multifunctionele vergaderzaal een waardevolle toevoeging voor het voorzieningenniveau van Buitenpost. Het gemeentebestuur heeft er vertrouwen in dat de nieuwbouw binnen het beschikbaar gestelde krediet kan worden gerealiseerd.

Gemeentelijke gebouwen

De gemeente Achtkarspelen kent twee zogenaamde gemeentelijke werkplaatsen, waarvan die in Buitenpost het grootst is. Daarnaast bezit Achtkarspelen drie brandweerkazernes, namelijk in Buitenpost, Surhuisterveen en Drogeham. Hier lijken zich op middellange termijn kansen voor te doen om tot besparingen en kwaliteitsverbetering te komen. Het is denkbaar dat gekomen kan worden tot de realisatie van één gemeentelijke werf op of nabij het gemeentelijke terrein Lutkepost in combinatie met een modern uitgeruste brandweerkazerne die een kwaliteitsimpuls voor de brandweezorg in onze gemeente oplevert die hard nodig is. De kosten zouden in dat geval medegefinancierd kunnen worden uit de herontwikkeling of verkoop van de vrijvallende locaties. Het gemeentebestuur wil deze mogelijkheden gaan onderzoeken, waarna de raad voorstellen tegemoet kan zien.

Bestuurlijke ontwikkelingen

In 2009 zijn forse toenaderingsstappen gezet door de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel om een preferente samenwerking vorm te geven.

Achtkarspelen kwam tot die stap na het rapport 'Toekomst in De Wâlden'. Beide

gemeenten verwachten door die samenwerking een aanzienlijke mate van wederzijdse waardetoevoeging en - op termijn - kostenvoordelen te kunnen realiseren. De intentieverklaring tot samenwerking en een daaruit voortvloeiend plan van aanpak bieden momenteel het bestuurlijk kader waarbinnen die samenwerking vorm krijgt. De samenwerking op het terrein van dienstverlening en de realisatie van één gezamenlijk Klant Contact Centrum is het belangrijkste speerpunt. De resultaten van de preferente samenwerking tot nu toe zijn positief en bemoedigend dat beide gemeenten ook op langere termijn veel voor elkaar kunnen betekenen.

Overigens krijgt ook de coherente samenwerking met buurgemeente Kollumerland c.a meer vorm. Onder meer door een gezamenlijke aanpak van de gebiedsontwikkeling van het duodorp Buitenpost - Kollum. Daarnaast blijven de bestaande vormen van samenwerking in stand. Onder meer door samenwerking op de terreinen Werk, Inkomen en Zorg en Handhaving. Met de gemeente Tytsjerksteradiel wordt gesproken over aansluiting bij beide samenwerkingsverbanden.

Het NOFA-samenwerkingsverband heeft zich in 2009 getransformeerd tot een stevige regionale samenwerkingsstructuur voor projecten die de gehele regio raken of kunnen versterken. De samenwerking binnen het Europese project 'Vital Rural Area' is daar een belangrijk voorbeeld van en kent een doorlooptijd tot 2013. Binnen dit project wordt gewerkt aan de innovatiekracht van mkb-bedrijven, wordt een gezamenlijke aanpak van regiomarketing gerealiseerd en vinden experimenten plaats om het voorzieningenniveau in dorpen op diverse terreinen met inschakeling van multimediatechnieken te behouden. Ook op de terreinen: arbeidsmarktbeleid, jeugd, alcoholmatiging, leerplicht, veiligheid, openbare verlichting e.a. wordt samengewerkt. Het gemeentebestuur verwacht dat deze projectstructuur zal opgaan in een nieuwe bestuurlijke en projectstructuur, die de komende maanden vorm zal krijgen onder de regionale agenda van het Masterplan Netwerk Noordoost.

Tegen de achtergrond van de discussie over de bestuurlijke inrichting van Fryslân, die waarschijnlijk na de Tweede Kamerverkiezingen in 2009 en de Provinciale Statenverkiezingen van 2011 een nieuwe fase ingaat, is het van belang om te bepalen wat de reikwijdte en diepte van het preferente partnerschap met de gemeente Tytsjerksteradiel wordt in de periode 2010-2014. Het gemeentebestuur stelt voor te kiezen voor een vervolgstap waarbij de samenvoeging van één of meer organisatieonderdelen aan de orde is. Idealiter is dat een voldoende breed en onderling samenhangend pakket van gemeentelijke diensten, dat binnen een SETA-samenwerking (samen en toch apart) kan worden samengevoegd. Op die wijze probeert het gemeentebestuur het preferent partnerschap aan te grijpen voor het bereiken van synergie- en kostenvoordelen. Bijvoorbeeld omdat het management van beide organisaties op slankere wijze kan worden vormgegeven. Het betreft dan een gedeeltelijke integratie van beide ambtelijke organisaties met behoud van politiek-bestuurlijke autonomie van beide gemeenten. Deze aanpak biedt op termijn kostenvoordelen en

beperkt zich tot de intensieve samenwerking van twee preferente partners waarvoor de gemeenteraad zich heeft uitgesproken. Wel blijft sprake van verschillen in beleid, bestuurlijke aansturing, rechtsposities en dergelijke. De nieuw gevormde ambtelijke diensten moeten twee colleges dienen, wat leidt tot meer bureaucratie en dito meerkosten.

Het ligt in de lijn der verwachtingen dat het gemeentebestuur de gemeenteraad na de zomer voorstellen kan voorleggen over verdergaande stappen binnen de huidige preferente samenwerking. Uiteraard zijn die plannen gebaseerd op de uitgangspunten die door beide raden zijn geformuleerd in de ondertekende intentieverklaring voor preferente samenwerking.

Organisatieontwikkeling

De directie en Ondernemingsraad bereikten in 2007 overeenstemming over de gewenste ontwikkelingsrichting voor personeel en organisatie. Begin 2010 is een nieuwe vervolgstap in dat proces gezet, waarin door het managementteam en de teamleiders is uitgesproken dat gekomen kan worden tot een slanker management en een vermindering van de overhead in de organisatie. Dit zal naar verwachting kostenvoordelen met zich meebrengen in de komende raadsperiode. Ook anderszins zijn er mogelijkheden om tot verdere kostenreductie op de apparaatskosten te komen, hoewel daar de afgelopen jaren ook al forse stappen in zijn gezet.

Zo is in de meerjarenbegroting voor 2010-2014 al een voorschot genomen op die ontwikkeling in de wetenschap dat kostenreductie niet alleen in de beleidsprogramma's gevonden zal kunnen worden. Achtkarspelen heeft zich in algemene zin het afgelopen decennium al tot een regieorganisatie getransformeerd. Op onderdelen valt nog meer winst te boeken. Onder meer met de inzet van 'lean management' en deregulering waarmee overbodige stappen in de werk- en administratieve processen verder worden teruggedrongen. Voor het overige komen formatieve aanpassingen in de visie van het gemeentebestuur voort uit inhoudelijke keuzes die gemaakt worden ten aanzien van de taken en projecten die de gemeente niet of niet meer gaat uitvoeren. De omgekeerde aanpak vindt het gemeentebestuur niet goed voorstelbaar. Dat zou immers betekenen dat de gemeentelijke organisatie - geconfronteerd met een taakstellende formatieve krimp - zelfstandig en buiten het democratische proces om een discussie zou moeten voeren over de taken die wel en niet (meer) zouden moeten worden uitgevoerd. Kortom: het gemeentebestuur hanteert als uitgangspunt dat de formatie de besluitvorming over het ambitieniveau en takenpakket van de gemeente volgt, naast de eerste genoemde efficiencymaatregelen die nog kunnen worden doorgevoerd.

College van burgemeester en wethouders

FINANCIËEL MEERJARENPECTIEF

De afgelopen periode is weer hard gewerkt aan een sluitende meerjarenbegroting. Wij stellen enkele maatregelen voor om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting. In onderstaand hoofdstuk is op een inzichtelijke manier de financiële stand van zaken weergegeven.

Wat is er gebeurd bij en na de vaststelling van de Kadernota 2011

In onderstaande tabel zijn de saldi van de meerjarenbegroting 2011 tot en met 2014 weergegeven:

	2011	2012	2013	2014
Saldo Kadernota 2011	548.432	218.625	33.439	459.348-
Wijzigingen Kadernota 2011:				
A1: Vervallen kwijtscheldingsbeleid (aangenomen motie)	240.000-	240.000-	240.000-	240.000-
A2: Vervallen leefbaarheidssubsidie	9.000-	9.000-	9.000-	9.000-
A3: Vervallen bijdrage Anti Discriminatie	5.000-	5.000-	5.000-	5.000-
A4: Vervallen inzameling GFT buitengebied	6.000-	6.000-	6.000-	6.000-
Saldo wijzigingen Kadernota	288.432	41.375-	226.561-	719.348-
B: Saldo mutaties na vaststellen Kadernota 2011	14.254-	140.363	242.143	746.011
Werkelijk saldo na besparingen vrije beleidsruimte	274.178	98.988	15.582	26.663

Onder A1 tot en met A4 zijn zaken vermeld die tijdens of na behandeling van de Kadernota door een aangenomen motie gewijzigd zijn of door het college toegezegd zijn om dit op deze manier uit te voeren. In de Kadernota 2011 waren hiervoor voorstellen opgenomen. Het niet doorgaan van deze voorstellen heeft vermelde financiële gevolgen.

Onder B staan meerdere maatregelen vermeld om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting. Het betreffen uitvoeringsmaatregelen en (beleids)voorstellen.

Verklaring mutaties en voorstellen

Het "saldo mutaties na vaststellen Kadernota 2011" (B) wordt hieronder weergegeven:

		2011	2012	2013	2014
B1	Voorstel verhoging budget groot onderhoud wegen	238.000-	265.795-	294.293-	322.942-
B2	Vermindering toerek. indirecte kosten riolering en afval	228.816-	232.248-	235.732-	239.268-
B3	Nieuw voorstel kwijscheldingsbeleid	98.010	99.480	249.967	253.717
B4	Voorstel afschaffen Lauwerspas		46.000	46.000	46.000
B5	Realisatie MFC Kootstertille	0	0	0	0
B6	Mantelzorg en vrijwilligerswerk		9.431	9.508	9.586
B7	Uitvoering nota gezondheidsbeleid	2.475	4.950	7.425	9.900
B8	Lagere rente kapitaalmarkt	50.000	100.000	150.000	200.000
B9	(efficiency)maatregelen	304.001	312.304	148.067	431.959
B10	Sociaal cultureel werk	0	0	0	0
B11	Bibliotheekwerk				58.000
B12	Streekmuziekschool				39.000
B13	Prioritering wegen	44.000	50.000	55.000	61.000
B14	Groenvoorzieningen			25.000	50.000
B15	Handhaven stijgen lokale lastendruk op 1,5% in 2011	4.076	66.241	131.201	199.059
B16	Monumentenbeleid (aangenomen amendement)	50.000-	50.000-	50.000-	50.000-
	Saldo mutaties na vaststellen Kadernota 2011	14.254-	140.363	242.143	746.011

Toelichting:Verhoging budget groot onderhoud wegen (B1)

Op 25 november zal de gemeenteraad een besluit nemen over welk kwaliteitsniveau van ons wegareaal wenselijk is. In de programmabegroting zijn de bedragen verwerkt die horen bij een keuze voor overal basiskwaliteit en het inhalen van achterstallig onderhoud in 10 jaar tijd. De bedragen die bij B1 genoemd worden, zijn de mutaties ten opzichte van het al in de Kadernota beschikbaar gestelde bedrag voor wegenonderhoud.

Vermindering toerekening indirecte kosten riolering en afval (B2)

Dit jaar is een begin gemaakt met het inzichtelijker maken van tarieven voor de raad. Voorheen was de productenraming leidend voor de bepaling van de hoogte van de tarieven. Alle indirecte kosten (huisvesting, automatisering, bestuur, etc.) die aan het product werden toegerekend, werden meegenomen in de tarieven. Vanaf 2011 wordt er gekeken naar welke kosten werkelijk van invloed zijn op het product. Het blijkt dat wij ten opzichte van 2010 ruim € 228.000 minder indirecte kosten aan het product kunnen toerekenen, waardoor deze middelen gedekt worden uit de algemene middelen.

Kwijscheldingsbeleid (B3)

Bij de behandeling van het bestuursprogramma 2010-2014 "Elkenien Dwaande" in de raadsvergadering van 8 juli 2010 is het kwijscheldingsbeleid aan de orde geweest. Het voorstel destijds was gericht om de lasten van het kwijscheldingsbeleid niet meer uit het budget Minimabeleid te betalen, maar onder te brengen bij de producten Afvalinzameling en Riolering. Hierdoor was het mogelijk deze lasten te dekken uit een vermeerdering van de belastingopbrengsten. De raad heeft dit voorstel (door een aangenomen motie) niet overgenomen.

In de huidige Programmabegroting 2011-2014 is het besluit van de gemeenteraad van 4 november meegenomen:

Vanaf het jaar 2013 de lasten van het kwijscheldingsbeleid (€ 145.300) voor de afvalstoffenheffing niet meer uit het budget Minimabeleid te bekostigen, maar dit beleid onder te brengen bij het product Afval. De extra lasten kunnen in het jaar 2013 voor 75% gedekt worden uit de reserve tariefegalisatie reiniging. De overige 25% worden in 2013 in de desbetreffende tarieven verrekend.

Aangezien onttrekkingen aan reserves niet structureel in de begroting opgenomen mogen worden, stellen wij u voor in 2014 50% uit de reserve te onttrekken en in 2015 nog voor 25%. Vanaf het jaar 2016 zal geen onttrekking aan deze reserve meer hoeven plaatsvinden.

Met ingang van 2011 zal het kwijscheldingsbeleid voor de rioolheffing ondergebracht worden bij het product riolering. Deze extra lasten komen volledig ten laste van het tarief.

Voorstel afschaffen Lauwerspas (B4)

In Kadernota 2011 "Elkenien Dwaande" is voorgesteld de mogelijkheden tot deelname aan de Lauwerspas te beperken. Voor 2011 blijkt dat deze versobering geen doorgang kan vinden. De gemeenschappelijke regeling en de afgesproken opzegtermijn verhinderen dat. Eén en ander betekent een extra last in 2011 van ca. € 50.000. Om te voorkomen dat uitzetting van de begroting plaatsvindt, stellen wij u voor deze uitzetting op te vangen door een eenmalig beslag op de reserve Inburgering. Het aanvullend voornemen is om per 2012 de deelname aan de Lauwerspas in zijn geheel te beëindigen.

Realisatie MFC Kootstertille (B5)

Voor de realisatie voor het nieuwbouwplan in Kootstertille zijn externe subsidies vereist. Hiervoor loopt al een aanvraag bij de provincie. Naast de € 130.000, die al voor dit doel is gereserveerd, is een substantiële bijdrage van derden noodzakelijk.

De gemeente is bereid extra middelen vrij te maken. Voorgesteld wordt om de bijdrage van de gemeente aan het benodigde investeringsbedrag van € 2.000.000 in verhouding tot dit bedrag te maximaliseren op € 500.000. De dekking van de kapitaallasten wordt opgevangen binnen de bestaande middelen voor welzijnsaccommodaties en leidt niet tot uitzetting van de begroting.

Mantelzorg en vrijwilligerswerk (B6)

Ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligerswerk behoort tot de kernactiviteiten van een gemeente in het kader van de uitvoering van de WMO. Door de activiteiten gericht op ondersteuning ervan beter op elkaar af te stemmen en waar mogelijk te integreren verwachten we dat de kwaliteit op peil kan blijven, terwijl tegelijkertijd een bezuiniging gerealiseerd wordt.

Uitvoering nota gezondheidsbeleid (B7)

Het budget intensivering gezondheidsbeleid wordt tot 2014 stapsgewijs gereduceerd tot 50% van het huidige bedrag. De insteek is dat de instellingen zelf meer verantwoordelijkheid gaan dragen in de ontmoediging van alcoholgebruik en preventie van overgewicht. Ontmoedigingsbeleid t.a.v. tabak en drugs zal niet worden opgesteld, de verwachting is dat initiatieven op landelijk niveau voldoende zijn.

Lagere rente kapitaalmarkt (B8)

De laatste jaren kon de gemeente nog veel bestedingen betalen uit kort lopende middelen. Het saldo van de liquide middelen is inmiddels flink afgenomen, zodat de gemeente bij toekomstige investeringen eerder een beroep moet doen op langlopende geldleningen. Daar de rentepercentages de laatste tijd vrij laag zijn is het verantwoord met een lagere rente rekening te houden. Voor de vervallen geldleningen hoeft niet tegen een zelfde percentage geld te worden aangetrokken.

Efficiencymaatregelen/verschuiven onttrekkingen aan reserves/saldo financieringsfunctie (B9)

Na de behandeling van de kadernota zijn er door diverse interne en externe oorzaken mutaties ontstaan. Dit wordt ondermeer veroorzaakt door gewijzigde onttrekkingen aan de reserves en een verlaging van gereserveerde middelen voor toekomstig onderhoud. Dit levert een nadeel op van circa € 350.000 in 2014.

In de efficiencymaatregelen is een besparing op de personele formatie opgenomen oplopend tot een krimp 5% in 2014. Dit betreft een totale personele besparing oplopend tot € 800.000 in 2014. De formatie loopt terug van 230 fte in 2010 naar 218 fte in 2014.

In de jaren 2013 en 2014 is de personeelsformatie voor een bedrag van € 100.000 bijgesteld door het ramen van een krimp in de formatie als gevolg van de samenwerking met Tytsjerksteradiel op het gebied van Werk en Inkomen.

Sociaal Cultureel Werk (B10)

In Elkenien Dwaande is voorgesteld de subsidie voor het beheer van de sociaal culturele instellingen in Harkema (Clubhuis) en Buitenpost (It Koartling) stop te zetten. Uit overleg met de besturen is echter gebleken dat een volledige afschaffing tot onoverkomelijke problemen leidt. Op termijn voorziet men zelfs sluiting. Aangezien er een grote onderlinge afhankelijkheid bestaat tussen de maatschappelijke doelen die worden nagestreefd met deze instellingen en de uitvoering van activiteiten door de instellingen als Timpaan en De Friese Wouden, wordt voorgesteld de twee opgevoerde besparingen op het Sociaal Cultureel Werk (subsidies en beheerders) samen te voegen tot één besparing, oplopend tot € 137.000 in 2014.

Het te besparen bedrag zal gevonden moeten worden binnen het product Sociaal Cultureel Werk (begrotingstotaal 2010 € 564.500). Concreet betekent dit dat er minder zal worden bezuinigd op beheer. De eerste insteek blijft echter de kwaliteitsdiscussie.

De discussie Welzijn in Eigen Huis, (het in eigen beheer en met eigen mensen uitvoeren van een aantal sociaal culturele activiteiten) wordt hiermee nog belangrijker dan het in eerste instantie al was.

Bibliotheekwerk en Streekmuziekschool(B11/B12)

Met het cultuurbeleid wordt een bijdrage geleverd aan de ambities van de gemeente op een breed terrein, van persoonlijke ontplooiing tot economische en toeristische ontwikkeling. Daarom is er op ingezet de culturele instellingen bij bezuinigingen zoveel mogelijk te ontzien. In de praktijk moeten de grote instellingen het al met minder middelen doen, doordat de gemeentelijke indexering niet kostendekkend is voor de grote instellingen. Voor de langere termijn geldt echter dat ook voor deze instellingen de lagere gemeentelijke inkomsten gevolgen zullen hebben. Voor 2014 is een bezuiniging op de subsidies voor de bibliotheek en muziekschool ingeboekt van 10 procent. Door de bezuiniging ruim van tevoren aan te kondigen kan de komende periode worden gebruikt om met de instellingen te overleggen op welke wijze hier invulling aan kan worden gegeven, en welke maatschappelijke doelen met de nieuwe bedragen kunnen worden gerealiseerd.

Prioritering wegen buitengebied (B13)

Door prioriteiten te stellen op het gebied van wegenonderhoud verwacht het college een bedrag te kunnen besparen tot € 61.000 in 2014.

Groenvoorzieningen (B14)

Het college streeft ernaar om het onderhoud van groen in onze gemeente op een gelijkwaardig peil te houden, maar door efficiënter onze middelen in te zetten, stellen wij voor het budget te verlagen met 5%. Hierbij is het van belang om te noemen dat deze verlaging alleen mogelijk is na aanpassing van het groenstrokenbeleid.

Handhaven lokale lastendruk op 1,5% (B15)

Door een vermindering van de toerekening van indirecte kosten aan riolering en afval (zie B2) is het niet mogelijk het tarief rioolheffing met (gemiddeld) 1,5% te verhogen. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de tarieven voor rioolheffing (nu) voor 100% kostendekkend zijn. Doordat de kwijtschelding voor de rioolheffing met ingang van 2011 onder het tarief valt (zie B3), stijgt de rioolheffing in 2011 met 0,5%. Om te komen tot een gelijkmatige stijging van de lokale lasten met 1,5% verhogen wij de OZB eenmalig in 2011 met 1,6%. Hierdoor komen er minder algemene middelen binnen, dan in het oorspronkelijke voorstel (verhoging van de OZB met 5,3%). Om toch tot een sluitende begroting te komen, zal het college de komende jaren het uitgangspunt van een gemiddelde lastenstijging die maximaal gelijk is aan het inflatiepercentage los moeten laten. In de programmabegroting 2011-2014 is dan ook een stijging van de OZB meegenomen van 3% per jaar voor de periode 2012 - 2014.

Voorstel afschaffen gemeentelijk monumentenbeleid

In de Kadernota 2011 is voorgesteld om het budget van € 50.000 voor het ontwikkelen van monumentenbeleid in te leveren. De gemeenteraad heeft op 4 november een amendement aangenomen waardoor dit budget gehandhaafd blijft.

Recapitulatie

Inclusief alle opgenomen voorstellen en maatregelen is de financiële stand van zaken als volgt:

	2011	2012	2013	2014
Saldo Meerjarenbegroting 2011-2014	274.178	98.988	15.582	26.663

Hiermee is rekening gehouden met de in de Kadernota 2011 opgenomen raming van de vermindering van de Algemene Uitkering vanaf 2012. De geraamde korting op de Algemene Uitkering loopt op tot 10% (€ 2.500.000) in 2015.

	2011	2012	2013	2014
Korting Algemene Uitkering	-	1.000.000-	1.750.000-	2.250.000-
Correctie Inflatiekorting	-	304.000	417.000	741.000
Totale opgenomen korting	-	696.000-	1.333.000-	1.509.000-

PROGRAMMAPLAN

Programma 1 - Samenleving

Portefeuillehouders : K. Antuma, M. van der Veen, Tj. van der Zwan

Programmamanager : J. Waijer

Programma-adviseur : R. Brouwer

Afdeling : Samenleving

Algemeen deel/ beleidskader en ontwikkelingen t.a.v. de programma's

Educatie en jeugdbeleid

Hieronder vallen onderwijsachterstandenbeleid, leerplicht, leerling-vervoer, onderwijshuisvesting en volwasseneneducatie. Voor jongere kinderen zijn er de peuterspeelzalen en de kinderopvang. Naast de instandhouding van de peuterspeelzalen, voert onze gemeente een gericht achterstandenbeleid. Voor de oudere jeugd zijn er jeugdhonken. Er wordt jongerenwerk verzorgd. Voor 2010 is een belangrijke nieuwe ontwikkeling een harmonisatieslag middels de invoering van de wet OKE (ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie). Peuterspeelzalen en kinderopvang worden hiermee onder eenzelfde wettelijk regiem gebracht. Dit geldt overigens niet voor de financiële stromen. Peuterspeelzalen blijven hoofdzakelijk (deels rijks gelden) een subsidietaak voor de gemeenten. Kinderopvang is op zich commercieel, maar wordt wel in sterke mate fiscaal gefinancierd. Behoudens deze zaken behoren tot het jeugdbeleid de jongerenraad, de ontwikkeling van het centrum voor jeugd en gezin (CJG) en de Wegwijsdag voor jongeren.

Zorg, welzijn en gezondheid

De Wmo richt zich, anders dan wel eens gedacht wordt, niet alleen op individuele voorzieningen als huishoudelijke verzorging, vervoer en dergelijke. Er zijn ook andere prestatievelen die veel meer op de collectieve voorzieningen en leefbaarheid gericht zijn. Ook sportvoorzieningen kunnen in deze zin onder de Wmo gerekend worden. Maar vooral ook maatschappelijk werk en brede voorzieningen voor ouderen. Nieuwe ontwikkelingen worden ook verwacht rondom het terrein van wonen welzijn en zorg. Vernieuwende initiatieven op dit gebied vanuit de samenleving zullen worden ondersteund. Het centrum voor jeugd is een belangrijk speerpunt van beleid.

Sport

Onze gemeente telt 10 gymnastiekzalen en 3 sporthallen. Deze zijn niet louter voor sportgebruik. Grofweg de helft van de tijd worden deze faciliteiten ingezet voor onderwijsgebruik. Daarnaast heeft ieder dorp een sportcomplex, waar enigszins verschillend per dorp, voetbal en/of korfbal gespeeld kan worden. Er is meer; het is niet de bedoeling hier compleet te zijn. Denk aan de 2 zwembaden, diverse tenniscomplexen, ijsbanen, een fierljepvoorziening en een skatevoorziening. Op het gebied van de voorzieningen heeft de gemeente vooral een facilitaire rol. Daarnaast voert de gemeente actief beleid op het gebied van stimulering van sport en beweging. Sport levert daarmee een bijdrage aan het gezondheidsbeleid, ouderenbeleid, jeugdbeleid en leefbaarheid.

Cultuur

Eind 2007 heeft de gemeenteraad de Cultuurnota 2008-2011 vastgesteld. Cultuur heeft verschillende waarden en betekenissen voor mensen en de samenleving. Het levert een bijdrage aan de persoonlijke ontplooiing en ontwikkeling van mensen, het vergroot de sociale samenhang en deelname aan de samenleving en het bevordert een goed woon- en leefklimaat. Met het cultuurbeleid willen wij een bijdrage leveren aan de ambities op het terrein van economische en toeristische ontwikkeling in de gemeente, de ruimtelijke ordening, het onderwijs en aan doelstellingen van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Cultuur is een breed beleidsterrein. Naast cultuureducatie (muziekschool en bibliotheek) bestaat cultuur o.a. uit de amateurkunst (muziek-, zang- en toneelverenigingen), culturele evenementen, kunst in de openbare ruimte en het

cultureel erfgoed (musea, monumenten, volksverhalen, landschap, archieven en het Frysk taal- en kultuerbelied).

De Kruidhof

In de inleiding is al veel aandacht besteed aan de ontwikkelingen rond De Kruidhof, waaronder die als belangrijk toeristisch centrum en als poort naar de Noardlike Fryske Wâlden. We sommen hier de brede functie nog eens op.

- sociale functie; De Kruidhof functioneert als werkomgeving voor re-integratie van werkzoekenden, jonge gedetineerden en anderen. Daarmee kan een deel van de loonkosten worden gefinancierd uit het Participatiebudget; een unieke formule in Nederland. Daarnaast wordt de catering van het restaurant in een vijfjaarcontract verzorgd door licht verstandelijk gehandicapte medewerkers van Talant;
- culturele functie; per jaar worden vele concerten en lezingen gegeven en vinden expositieplaats van aansprekende (beeldend) kunstenaars;
- educatieve functie: de realisatie van een educatieve speeltuin voor jongere en oudere kinderen en een dierenlandje biedt nieuwe mogelijkheden voor onderwijs, gezonde exploitatie en een speelvoorziening. Daarnaast zijn aanzienlijke synergievoordelen te behalen met het NME-beleid en -steunpunt;
- museale functie; De Kruidhof is al jarenlang een erkend museum en voortrekker van de musea in NOF verenigd in Markant Fryslân met bezoekers uit het hele land en daarbuiten. Daarnaast is er een hechte samenwerking met het IJstijdenmuseum.
- wetenschappelijke functie: De Kruidhof heeft decennialange banden met de Rijksuniversiteit Groningen en is betrokken bij de kweek van een natuurlijk malariamedicijn, waarmee Achtkarspelen zich heeft verbonden in het bereiken van de Millenniumdoelen;
- toeristische functie; het aantal bezoekers laat de laatste jaren een flinke stijging zien.

Binnen programma "Samenleving" worden de navolgende maatschappelijke effecten nagestreefd:

1. Binnen Achtkarspelen wonen en leven zelfredzame burgers, die gefaciliteerd worden om zich verantwoordelijk voelen voor de ontwikkeling van de samenleving.
2. Evenwichtige spreiding en een kwalitatief hoogwaardig voorzieningenniveau.
3. Jongeren leren om te gaan met verantwoordelijkheden en hebben een goede band met de samenleving. Ouders zijn goed toegerust voor het dragen van de verantwoordelijkheid voor het opvoeden van hun kinderen.
4. Individuele burgers hebben zich ontwikkeld en ontplooid. De sociale samenhang, de leefbaarheid op het platteland en de deelname aan de maatschappij is vergroot.

Daar waar deze doelstellingen niet gerealiseerd kunnen worden, vanwege in de persoon gelegen omstandigheden van individuele burgers zal de gemeente hen daar niet op aanspreken, maar zal de gemeente daarentegen actief inhoud geven aan zijn rol als schild voor de zwakkeren.

Maatschappelijk effect 1

Binnen Achtkarspelen wonen en leven zelfredzame burgers, die zich verantwoordelijk voelen voor de ontwikkeling van de samenleving.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Onderwijsachterstandenbeleid Centrale doelen: - duurzaam verhogen onderwijsopbrengsten in Achtkarspelen - Tot stand brengen van een sluitende goed functionerende zorgketen	Verschuiving van VMBO schoolkeus richting landelijk gemiddelde	51% (2006)	51%	50%	49%	48%
	Zie Maatschappelijk Effect 4 CJG					

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
B. - Verbreding voor- en voegschoolse educatie, concreet gericht op het verbeteren van startpositie in groep 1 van de basisschool bij de doelgroepeuters - Verbeteren van de educatieve kwaliteit van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk	Aantal Piramide gecertificeerde leidsters peuterspeelzaal	6 (VVE 2004)	19	25	25	25
	Aantal Piramide gecertificeerde Pedagogische medewerkers kinderopvang	0 (2009)	28	28	28	28
C. Stimuleren van kwaliteitsverbetering en innovatie in het onderwijs	Percentielscore taal	34,3 (BOP 2006)	35,3	35,8	36,3	36,8
	Percentielscore rekenen (CITO indicator onderwijsopbrengst)	35,3 (BOP 2006)	36,3	36,8	37,3	37,8
	Aantal Klasseglas scholen	0 (2009)	14	16	20	22
	Aantal scholen in verbetertrajecten, o.a. Boppeslach	8 (2008)	11	11	7	7
D. Leerplicht/RMC - Stimuleren consequent schoolbezoek - Verminderen van voortijdig schoolverlaten met 5% per jaar - Arbeidsmarktgerichte alternatieven bieden voor uitvallers	Aantal leerlingen voor wie een leerplichtambtenaar wordt ingeschakeld	141 (schooljaar 08/09)	130	135	140	140
	Aantal voortijdig schoolverlaters	85 (schooljaar 08/09)	81	77	73	70
	Aantal 18-23 jarigen in de bijstand	37 (2009)	35	35	30	30
E. Peuterspeelzaalwerk - Alle peuters kwalitatief goed peuterspeelzaalwerk bieden - Harmonisatie tussen peuterspeelzaalwerk en kinderdagverblijf - Toezien op en handhaven kwaliteit speelzalen (wet OKE)	% groepen met een 2 ^e beroepskracht	0% (schooljaar 08/09)	29%	29%	29%	29%
	Peuterspeelzaal bezoekende peuters vanaf 3 jaar	75% (schooljaar 06/07)	100%	100%	100%	100%
	Peuterspeelzaal bezoekende peuters vanaf 2,5 jaar	50% (schooljaar 06/07)	95%	99%	99%	99%
	Aantal geregistreerde speelzalen	0 (2010)	9	9	9	9
F. Kinderopvang Toezien op en handhaven van de kwaliteit van de geregistreerde kinderopvangcentra en voorziening gastouderopvang (Wet kinderopvang)	Aantal geregistreerde kindercentra	6 (2005)	13	14	15	16
	Aantal geregistreerde gastouders	70 (2010)	75	75	75	75
G. Leerling-vervoer Voor geïndiceerde leerlingen op efficiënte wijze in de fysieke bereikbaarheid van het (speciaal) onderwijs voorzien	Aantal leerlingen met vervoersvoorziening (rekening houdend met krimp)	254 (juni 2008)	260	255	250	245
H. Handhaven kwalitatief volwaardig aanbod van volwassenenonderwijs (VE), waarbij primair de aandacht uitgaat naar achterstandsgroepen en waarmee flexibel op de individuele vraag kan worden ingespeeld.	Aantal trajecten VE (exclusief laaggeletterdheid en inburgering)		142	142	142	142
	Aantal trajecten laaggeletterdheid		35	35	35	35
I. Bevordering meertaligheid in het basisonderwijs	Aantal trijetalige skoallen	2 (2010)	4	5	6	8

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- In nauw overleg met het veld (onderwijs-welzijn-zorg) wordt het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid voor de periode 2011-2015 voorbereid. Schooljaar 2010-2011 wordt beschouwd als overgangsjaar. De besluitvorming vindt plaats binnen de "lokale educatieve agenda" (LEA)
- Met het onderwijsveld wordt gekeken naar mogelijkheden voor vakcolleges of een vergelijkbaar aanbod
- Faciliteren van netwerken. Deze netwerken van voorschoolse voorzieningen en scholen richten zich op het oplossen van concrete problemen van individuele kinderen
- Bevorderen sociale competenties
- Zorg dragen voor een doorgaande lijn. Goede overgangen tussen peuterspeelzaal en onderwijs, BaO en VO, dragen bij aan het terugdringen van onderwijsachterstanden
- Monitoring voor- en voerschoolse educatie(VVE), Provinciale Jeugdmonitor, BOP

Doel B

- Subsidiëring voerschoolse educatie, tweede betaalde beroepskracht op VVE peutergroep, verbreding VVE programma Piramide
- Stimulering adequate overdracht peuterspeelzaal en kinderopvang naar basisschool
- Subsidiëren verlaagde ouderbijdrage doelgroepkinderen
- Subsidiëren doelgroep peuter in 4 dagdeel bezoeken speelzaal
- Afstemming en overleg met voerschoolse voorzieningen en basisonderwijs

Doel C

- Stimulering van kwaliteitsprojecten, waaronder Boppeslach
- project Klasseglas
- Monitoring voor- en voerschoolse educatie(VVE), Provinciale Jeugdmonitor, BOP

Doel D

- Uitvoering leerplichtwet (tot 18 jaar)
- Voor jongeren van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie wordt het regionaal meld- en coördinatiepunt (RMC) ingeschakeld
- Leer-/werktrajecten subsidiëren
- Huisvesting rebound

Doel E

- Kwaliteitsprojecten; Harmonisatie, Wet OKE
- Uitvoering geven aan peuterspeelzaalbeleid

Doel F

- Subsidiëren doelgroep peuter in 4 dagdeelbezoeken kinderdagopvang of speelzaal vanuit gastouderopvang

Doel G

- Uitvoering verordening leerling-vervoer

Doel H

- Benaderen van achterstandsgroepen volwassenonderwijs door contact te hebben met verwijzers

Doel I

- Subsidiëring van scholen

Maatschappelijk effect 2

Evenwichtige spreiding en een kwalitatief hoogwaardig voorzieningenniveau.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Voorzien in een kwalitatieve, doelmatige huisvesting van het onderwijs passend bij de leerling-prognoses.	Aantal solitaire schoolgebouwen voor basisonderwijs	21 (nota acc.beleid 2007)	21	20	20	20
B. Realiseren van geclusterde c.q. multifunctionele voorzieningen.	Aantal geclusterde voorzieningen inclusief school	13 2007 en 2009	13	14	14	14

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Nieuwbouw/uitbreiding locatie Lauwers College Buitenpost
- Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs periode 2009-2012
- In samenwerking met betrokken partijen opstellen en uitvoeren IHP welzijnsaccommodaties
- Ontwikkelingen en aanbod in het voortgezet onderwijs in de regio worden nauwkeurig gevolgd, gezien de afnemende leerlingaantallen voor een aantal opleidingen door demografische en maatschappelijke ontwikkelingen

Doel B

- Voorbereiden/uitvoeren nieuwbouw multifunctionele voorziening Gerkesklooster
- Verder onderzoeken en uitwerken van de mogelijkheden van een MFC in Kootstertille

Maatschappelijk effect 3

Jongeren leren om te gaan met verantwoordelijkheden en hebben een goede band met de samenleving. Ouders zijn goed toegerust voor het dragen van de verantwoordelijkheid voor het opvoeden van hun kinderen.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Jongerenraad - Jongeren betrekken bij (jeugd) zaken die hen aangaan. - Jongeren betrekken bij besluiten gemeenteraad.	Aantal jongerenraadsleden	17 (2008)	15	15	15	15
	Aantal (on)gevraagde adviezen	0 (2008)	2	4	5	5
B. Jeugd- en Jongerenwerk - Activiteiten organiseren die bijdragen aan verbetering van leefsituatie en leefomgeving - Activiteiten organiseren die een gezonde ontwikkeling, de ontwikkelingskansen en het welbevinden van de jeugd bevorderen. - Ondersteunen doelgroep jeugd (individueel en groep) bij de participatie in onze gemeenschap	Jaarlijks verslag aan de Raad van Timpaan Welzijn					
	Jaarwerkplan Timpaan					
C. Vormgeven (digitaal) Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) voor ouders en jongeren van -9 maanden tot 23 jaar en professionals. - Realiseren laagdrempelige informatie- en adviespunten voor alle vragen inzake opgroei en opvoeden in alle dorpen van de gemeente (van folderpost, website tot fysiek inlooppunt).	Aantal informatie-adviespunten	1 (2001)	10	10	10	10
	Aantal gebruikers opgroei- en opvoedondersteuning	186 (2008)	250	300	350	400

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
<ul style="list-style-type: none"> - Samen met inwoners Achtkarspelen komen tot een optimaal CJG. - In onderlinge samenhang uitvoeren van de vijf gemeentelijke functies van het jeugdbeleid. (informatie en advies, signalering, lichte pedagogische hulp, toeleiding naar hulpaanbod, coördinatie van zorg). - Zorgen voor voldoende vraaggericht opgroei- en opvoedingsaanbod. - Verminderen aantal meldingen en doorverwijzingen naar Jeugdzorg, Effectief organiseren van actoren in het hulpverleningstraject (1 kind/gezin -1 plan). - Omvattend netwerk van signaalgevers. - Snelle signalering van problemen door melding Verwijsindex ViF ZiZeO. 	Aantal digitale opvoedvragen	0 (2009)	100	150	200	250
	Aantal matches Verwijsindex	0 (2009)	20	30	30	30
	Aantal bereikte aanstaande ouders	0 (2009)	Pm	Pm	Pm	Pm
	Aantal ingebrachte casussen kernteam	35 (2008)	40	40	40	40
	Aantal meldingen AMK	57 (2008)	60	60	60	60
	D. Integrale aanpak ter versterking van de sociale leefomgeving	Aantal betrokkenen bij MmiD T'heide	19 (2009)	30	40	50
	Aantal CtC activiteiten	1 (2006)	3	4	5	5

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- 1 Wegwijsdag voor VMBO
- Faciliteren jongerenraad

Doel B

- Faciliteren en subsidieverstrekking jeugd/jongerenwerk
- Realisering en instandhouding jeugdvoorzieningen/ accommodaties

Doel C

- Samen met de doelgroepen het CJG in alle facetten verder implementeren (inclusief tevredenheidsonderzoeken)
- Bewaken afspraken lokale convenanten CJG en ViF ZiZeO
- Onderhouden van het lokale onderdeel van het D(igitale) CJG Achtkarspelen
- Faciliteren en subsidiëren CJG activiteiten en betrokken organisaties
- Bewaken afspraken met zorgpartners en onderwijs
- Faciliteren en subsidiëren kernpartner Schoolmaatschappelijk Werk
- Faciliteren en subsidiëren kernpartner Jeugdgezondheidszorg (basis- en aanvullend pakket).
- Laten organiseren van gemeentelijke netwerken o.m. in aansluiting met onderwijs, schuldhulpverlening, sociale zaken en sociaal team Achtkarspelen
- Faciliteren en subsidiëren in te zetten methodieken zoals positief opvoeden, Eigen Kracht

Doel D

- Uitvoeren project Minsken meitsje in doarp Twijzelerheide en bijbehorend deelproject Communities that Care (CtC).

Maatschappelijk effect 4

Individuele burgers hebben zich ontwikkeld en ontplooid. De sociale samenhang, leefbaarheid op het platteland en deelname aan de maatschappij is vergroot.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. In stand houden hoogwaardige bibliotheekvoorziening.	Jeugdleden bibliotheek	4002	>4000	>4000	>4000	>4000
	Volwassen leden bibliotheek	2705	>2700	>2700	>2700	>2700
B. Stimuleren kunstzinnige vorming, uitvoering cultuurnota	Leerlingen muziekschool	551	>550	>550	>550	>550
	Jeugdleden amateurkunst	118	>120	>120	>120	>120
C. Stimuleren bewegen voor alle doelgroepen in de samenleving.	Jeugdleden sportverenigingen	2461	2465	2470	2475	2480
	Groepen 'Bewegen voor ouderen'	25	26	27	28	29
	Aantal scholen schoolsportdag	20	22	22	22	22
D. Zorg dragen voor een kwalitatief hoog, maar wel gericht, voorzieningenniveau in ieder dorp.	Leden sportverenigingen (volwassenen + jeugd)	4639	4660	4670	4680	4690
	Leden verenigingen amateurkunst (volwassenen + jeugd)	634	>640	>640	>640	>640
E. Handhaven van het aantal jeugdleden sport- en culturele verenigingen.	Jeugdleden sportverenigingen	2461	2465	2470	2475	2480
	Jeugdleden amateurkunst	118	>120	>120	>120	>120
F. Aandacht voor het cultureel erfgoed	Bezoekers De Kruidhof	13.000	16500	18500	20000	20000
G. Meer kunst in de openbare ruimte	Kunstwerken en -projecten	20	22	23	24	25
H. Handhaven aantal sportieve evenementen en vergroten aantal culturele evenementen	Evenementen met een bovengemeentelijke uitstraling	18 (14 sport & 4 cultuur)	>18	>18	>18	>18

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A + B

- We geven uitvoering aan de Cultuurnota 2008-2011, door o.a. het verstrekken van subsidies voor projecten voor jongeren en voor kunstprojecten in het onderwijs, en door het koppelen van maatschappelijke stages aan culturele instellingen in onze gemeente

Doel C

- We nemen deel aan het NASB-project. Hiermee willen we de succesactiviteiten uit het BOS-project, zoals Kies voor Hart en Sport, voortzetten, maar ook activiteiten ontplooiën om te weinig-actieve burgers in beweging te krijgen door middel van bijvoorbeeld GALM-activiteiten in alle dorpen van de gemeente

Doel D

- We renoveren jaarlijks een speel- of trainingsveld van een voetbal- of korfbalvereniging.
- Voor 2011 staat het hoofdveld van vv Surhuisterveen gepland

Doel E

- We willen deelname door jongeren aan de culturele verenigingen stimuleren door gericht subsidies te verstrekken
- We ontwikkelen een sportnota, met o.a. aandacht voor deelname aan sportactiviteiten, die in 2011 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd
- We geven uitvoering aan de Cultuurnota 2008-2011, waarbij we voortbouwen op de huidige activiteiten, zoals kunst in de openbare ruimte en de dorpsdichter

- In 2011 ontwikkelen we een overzichtskaart met alle culturele en toeristische informatie in onze gemeente
- In 2011 initiëren we nieuwe activiteiten op het terrein van het Frysk
- Met het jaarthema 2011 "Passie" richt De Kruidhof zich op verdere professionalisering van bedrijfsvoering en het genereren van 17.000 bezoekers
- Re-integratie neemt een steeds belangrijker rol in de bedrijfsvoering van De Kruidhof. Wij gaan de begeleiding van deze doelgroep verder professionaliseren, dit is van belang om een goede rapportage en doorstroom van deelnemers te verkrijgen en daardoor te continueren. Verder gaan we vrijwilligerswerk en maatschappelijke stages verder uitbreiden

Doel F

- De Kruidhof wordt meer en meer de plaats waar cultuur en natuur elkaar ontmoeten. Steeds meer bezoekers weten De Kruidhof te vinden
- Er loopt een haalbaarheidsonderzoek om in samenwerking met het IJstijdenmuseum, It Koartling, Steunpunt NME en noordlike Fryske Wâlden een multifunctioneel gebouw te realiseren en verder aan te sluiten bij de ontwikkelingen van het stationsgebied
- De plannen voor de ontwikkeling van een bezoekerscentrum NFW worden verder vormgegeven

Doel G

- Ontwikkelen van kunstbeleving in de openbare ruimte. Bewoners komen in contact met nieuwe kunstwerken in hun eigen leefomgeving.

Doel H

- Het aantal sportieve evenementen in onze gemeente is groot. Dit aantal willen we handhaven. Op het terrein van cultuur willen we de evenementen versterken en verder ontwikkelen.

Wat gaat het kosten?

Bestaand beleid + wijzigingen als gevolg van nieuwe beleidsvoorstellen (inclusief Kadernota 2011)

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	-13.605	-12.537	-11.118	-10.890	-10.909	-10.364
Baten	1.123	1.102	1.171	1.162	1.141	1.147
Saldo programma 1 voor resultaatbestemming	-12.482	-11.436	-9.947	-9.728	-9.768	-9.217
Lasten (reservemutaties)	-0	-0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	2	0	0	0	0
Saldo programma 1 na resultaatbestemming	-12.482	-11.434	-9.947	-9.728	-9.768	-9.217

Wijzigingen als gevolg van de kadernota 2011

	Investering	Inv.jaar	E/S	2011	2012	2013	2014
Besparingen bestaand beleid							
Bijdrage GGD			S	0	0	0	0
Onderwijsachterstanden			S	0	15	42	42
Leerplicht RMC/Individuele trajecten			S	3	3	14	14
Afschaffen subsidie godsdienstonderwijs			S	8	8	8	8
Centrum voor jeugd en gezin			S	0	0	4	4
Jeugdgezondheidszorg			S	0	0	0	85
Sociaal cultureel werk			S	0	0	17	52

Programma 1 - Samenleving

	Investering	Inv.jaar	E/S	2011	2012	2013	2014
Beheer clubhuizen door vrijwilligers			S	45	85	85	85
Ouderenadviseur in eigen dienst			S	10	10	10	10
Zwembaden			S	0	0	0	140
Combinatiefuncties			S	100	100	100	100
Efficiency			E/S	71	73	73	73
Saldo				237	294	353	613
Intensiveringen bestaand beleid							
n.v.t.							
Saldo	0			0	0	0	0
Nieuw beleid							
Trijetalige skoalle				-2	-2	-2	-2
Lokale omrop				-15	-15	-15	-15
Saldo	0			-17	-17	-17	-17
Vervangingsinvesteringen							
n.v.t.							
Saldo	0			0	0	0	0

	2011	2012	2013	2014
Saldo besparingen bestaand beleid	237	294	353	613
Saldo intensiveringen bestaand beleid	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	-17	-17	-17	-17
Saldo vervangingsinvesteringen	0	0	0	0
Totaal programma 1	220	277	336	596
waarvan incidenteel	0	0	0	0

Programma 2 - Werk, Inkomen en Zorg

Portefeuillehouder :K. Antuma
Programmamanager :R. Bikha
Programma-adviseur :R. Brouwer
Afdeling :Werk, Inkomen en Zorg

Algemeen deel / beleidskader en ontwikkelingen t.a.v. de programma's

Beleidssterreinen

- Wet maatschappelijke ondersteuning (Individueel)
- Inkomensvoorziening
- Participatiebudget
- Minimabeleid
- Sociale Werkvoorziening

Meer met minder

Naast het woord decentralisatie wordt vanuit de rijksoverheid steeds meer het woord bezuiniging genoemd. Niet alleen genoemd, het is inmiddels ook werkelijkheid geworden als we kijken naar de verlaging van het P-budget 2010 en de jaren daarop volgend. In een periode van 4 jaar zal het budget met ongeveer 20% worden verlaagd.

Achtkarspelen behoort tot de plattelandsregio Noordoost Fryslân en is gelegen tussen de grote stedelijke kernen Leeuwarden, Drachten, Heerenveen en Groningen.

Afhankelijk van het vervoermiddel zijn deze kernen binnen 30 tot 45 minuten te bereiken. Daarnaast heeft het landschap Noordoost Fryslân veel te bieden aan nationale landschappen en parken. Een gebied met potentie op het gebied van wonen, recreatie en toerisme. Naast positieve punten zijn er ook zwakke punten. Het gebied waarvan Achtkarspelen deel uit maakt heeft een lage sociaaleconomische status; de inkomens zijn relatief laag met veel mensen in een uitkerings situatie en gemiddeld een laag opleidingsniveau.

In een gebied met weinig werkgelegenheidsgroei en een (lichte) toename van het aantal werkzoekenden wordt de druk op de Wwb-budgetten en het participatiebudget steeds groter.

Publieke middelen binnen het publieke domein

Om het geheel financieerbaar te houden kan/dient als uitgangspunt te worden genomen zoveel mogelijk publieke middelen te besteden binnen het publieke domein. Binnen de publieke samenwerking is het daarom evident dat voor Wsw-geïndiceerden en Wwb-gerechtigden naast reguliere arbeid, een alternatieve vorm van arbeid (en infrastructuur) ontwikkeld wordt die passend is voor de Wsw-werknemer en ook passend is voor WWB-gerechtigden met een toeleidingstraject naar werk. Tot genoemde werkzaamheden kunnen activiteiten/werkzaamheden behoren die voldoen aan de invulling van Wmo-voorzieningen. Het college heeft t.a.v. programma 2 op de eerder genoemde beleidssterreinen de volgende uitgangspunten.

Wet maatschappelijke ondersteuning:

- Een cliëntenraad Wmo oprichten;
- Bij aanbesteding van huishoudelijke hulp en andere diensten staat de kwaliteit voorop, niet de prijs;
- Bij de indicatiestelling meer maatwerk.

De oprichting van een cliëntenraad Wmo is inmiddels gerealiseerd. Met betrekking tot de aanbesteding van huishoudelijke staat in het bestek dat de kwaliteit boven de prijsstelling gaat. De indicatiestelling werkt volgens het maatwerk principe.

Inkomensvoorziening

De afgelopen 2 á 3 jaar moest er extra geld bij om de tekorten op de inkomens-

voorziening te dekken. Daarvoor is de reserve inkomensvoorziening gebruikt. De stand van deze reserve is op 1 januari 2010 ruim € 150.000. De buffer om tekorten op te vangen is dus minimaal. Op dit moment zijn de voorlopige berichten dat wij in 2010 een hogere rijksbijdrage krijgen. Aan de andere kant zien we een stijging van het beroep op de diverse inkomensregelingen (WWB, WIJ en Bbz).

Met de onzekerheid over enerzijds de toekomstige omvang van de rijksbijdrage, wordt en blijft deze inderdaad hoger dan de afgelopen jaren, en anderzijds de hogere instroom van klanten is het raadzaam de buffer te verhogen. In de risicoinventarisatie wordt daarom voorgesteld om, om deze risico's ten aanzien van de inkomensvoorziening op te kunnen vangen, een bedrag op te nemen in de algemene reserve weerstandsvermogen. Hiermee kan minimaal eenmalig dit risico worden opgevangen. Mocht blijken dat een dergelijk exploitatietekort een structureel karakter gaat krijgen, dan zal ook een structurele oplossing gevonden moeten worden.

Participatiebudget:

- Begeleiding van uitkeringsgerechtigden naar regulier werk heeft de hoogste prioriteit;
- Uitkeringsgerechtigden meer stimuleren en minder vrijblijvend dan tot nu toe om vrijwilligerswerk te doen.

Het college van b&w houdt vast aan het doel: "meedoen??? heel gewoon!!!", op zijn of haar niveau en binnen zijn of haar mogelijkheden. De plannen zoals verwoord in genoemde notitie versterken deze doelstelling. Binnen de keten naar werk wordt gezocht naar integrale samenwerking waarbij voor een SW bedrijf als mensontwikkelbedrijf een plaats wordt ingeruimd. Bij de constatering om zoveel mogelijk publieke middelen binnen het publieke domein te houden komt de vraag naar voren "wat" gemeenten nu concreet moeten doen en "hoe" de uitvoering vorm gegeven zou kunnen worden. Vrijblijvendheid is daarbij niet aan de orde. Uit fasering blijkt dat binnen het WWB bestand Achtkarspelen 140 personen klaar zijn voor de arbeidsmarkt. De komende periode wordt ingezet om met jobhunters en jobcoaches deze personen te laten uitstromen. Naast de 30 uitkeringsgerechtigden (62+) met een vrijwilligersbaan, gefinancierd vanuit het P-budget zijn er nog 50 uitkeringsgerechtigden aangewezen op maatschappij oriëntatie en vrijwilligerswerk. Voor genoemde doelgroep wordt een traject ontwikkeld in de vorm van een participatiebaan dan wel een (vrijwilligers)baan. Hierbij worden ook de activiteiten/ werkzaamheden betrokken in het kader van de Wmo. Momenteel vindt er een onderzoek plaats naar de besteding van het participatiebudget en de behaalde resultaten daarbij. De uitkomsten van dit onderzoek zijn in het najaar van 2010 bekend.

Minimabeleid:

- Met betrekking tot bijzondere bijstand in principe de norm van 110% van het minimuminkomen handhaven;
- Doelgroepen ontvangen de minimagids;
- Het effect van de Lauwerspas op korte termijn evalueren;
- Op scholen voorlichting geven over armoede en de gevolgen daarvan;
- Maatwerken verlenen bij het verlenen van vrijstellingen van gemeentelijke heffingen;
- Maatwerk leveren bij het verlenen van bijstand ter vervanging van onmisbare en dure apparatuur, aanschaf van gebruikte apparatuur stimuleren;
- Schuldpreventie en schuldhulpverlening in eigen hand houden.

Aan het einde van de vorige raadsperiode is besloten de inkomensnorm voor het verstrekken van bijzondere bijstand te handhaven op 110%. Hierdoor is al invulling gegeven aan de wens van het nieuwe college. De doelgroepen hebben inmiddels (februari 2010) de minimagids ontvangen. De Lauwerspas is voor de gemeente een minima-instrument, waarmee inmiddels 3 jaar is gewerkt. In 2010 wordt een onderzoek gedaan naar het gebruik van de Lauwerspas. Uit contact met jongeren die een beroep doen op de WIJ (Wet Investering Jongeren) blijkt dat veel jongeren schulden hebben. In

sommige gevallen gaat het om behoorlijke bedragen. Als jongere maak je dan een slechte financiële start aan het begin van de maatschappelijke participatie met als gevolg mogelijke financiële/maatschappelijke armoede. Daarom zal een voorlichtingsproject voor scholen worden ontwikkeld, "omgaan met geld in relatie tot (verplichte) vaste kosten". Het kwijtscheldingsbeleid gemeentelijke heffingen wordt gefinancierd uit het minimabeleid. Kwijtschelding dient plaats te vinden volgens de belastingsnormen voor kwijtschelding. Deze normen wijken af van het bijstandsbeleid. Momenteel wordt categoriale kwijtschelding verleend aan bijstandsgerechtigden. Voor niet bijstandsontvangers worden andere normen toegepast. Het vrijstellingsbeleid gemeentelijke heffingen vraagt daarom om een evaluatie waarbij "maatwerk" het uitgangspunt is. Het verstrekken van duurzame gebruiksgoederen is een zaak van maatwerk vanwege het feit dat de noodzakelijkheid van de voorziening c.q. duurzame gebruiksgoed moet worden aangetoond. Daarbij wordt het draagkrachtprincipe toegepast. Het huidige beleid geeft nu nog mogelijkheden voor categoriale toepassingen ingeval van het verstrekken van een aantal voorzieningen, waaronder duurzame gebruiksgoederen. Het verstrekken van duurzame gebruiksgoederen gaat slechts nog plaatsvinden als de noodzakelijkheid is aangetoond. Hiervoor zullen (voordeel)regels worden ingevoerd om de aanschaf van gebruikte duurzame gebruiksgoederen te stimuleren. De schulddienstverlening wordt door de afdeling Werk, Inkomen en Zorg naar tevredenheid uitgevoerd. Het werkt drempelverlagend en efficiënt. Momenteel is er geen enkele reden om deze vorm van schulddienstverlening te wijzigen. Schuldpreventie verdient aandacht om schulden te voorkomen. In de komende maanden zal een preventieproject worden ontwikkeld.

Sociale werkvoorziening:

- De wachtlijsten bij Caparis NV op een zodanige manier verkleinen dat personen die hiervoor in aanmerking komen een redelijke kans hebben om via Caparis NV aan het werk te komen;
- Doorstroming vanuit de Wwb naar sociale werkvoorziening en beschermde banen stimuleren;
- De werknemers van Caparis stromen zoveel mogelijk naar reguliere banen uit.

Integraal

Of het nu gaat om een Wsw-geïndiceerde, Wwb-gerechtigden, Wia-gerechtigden of een Wajonger, de ontwikkeling staat niet op zichzelf. De gedachte van "meedoen" ofwel participatie gecombineerd met de ideeën rondom zelfredzaamheid en verantwoordelijkheid worden in meerdere regelingen verwoord. Voor al deze wettelijke regelingen geldt dat de gemeente de regierol vervult en de financiële middelen en verantwoordelijkheid daartoe hebben. De ontwikkeling van het Wwb-, Wsw- en Wmo-beleid kan dan ook alleen maar goed gaan, als we een goed zicht ontwikkelen op die onderdelen vanuit de verschillende wetten die raakvlakken aan elkaar hebben. Juist op die raakvlakken dient gestuurd te worden. Bij die sturing zullen we vooral letten op het complementaire karakter van diverse regelingen, doelgroepen en financiële kaders. Een adequate diagnosestelling en poortwachterfunctie zijn hierbij essentieel. In de uitvoering kunnen veel raakvlakken elkaar ontmoeten binnen de publieke organisatie Mensontwikkelbedrijf" (Caparis). Personen op de wachtlijst met een Wwb-uitkering met een wachttijd kleiner dan drie jaar zijn brugbanen (brug naar de Wsw) ontwikkeld, gefinancierd vanuit het P-budget. Ww-ers met een Wsw-indicatie zijn daarbij nog niet betrokken. Afhankelijk van de bijdrage van het UWV kan een dergelijke voorziening ook voor deze doelgroep worden getroffen. In het kader van de modernisering van de Wsw is het uitgangspunt zoveel mogelijk Wsw-ers te plaatsen in het vrije bedrijf, tenzij belemmeringen in de persoon gelegen dit onmogelijk maken. In de contractafspraken met GR-SW Fryslân en Caparis NV zal meer aandacht voor begeleid werken en detacheringen worden gevraagd.

Binnen programma 2 - Werk, Inkomen en Zorg - worden de volgende maatschappelijke effecten nagestreefd:

1. Meedoen is in Achtkarspelen heel gewoon en vanuit de Wet Werk en Bijstand (Wwb) verplicht: daarom is er voor iedere burger een baan, traject, opleiding of activiteit.
2. Adequaate minimabeleid gericht op het bestrijden of voorkomen van armoede en sociale uitsluiting waardoor ook mensen met een laag inkomen kunnen participeren in de samenleving.
3. Door hoogwaardige handhaving de rechtmatigheid van uitkeringen en voorzieningen bewaken.
4. Het verstrekken van individuele voorzieningen ten behoeve van het behoud van het zelfstandig functioneren van burgers of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Maatschappelijk effect 1

De Wwb is het sluitstuk van het Nederlandse sociale zekerheidsstelsel. Iedere Nederlander komt hiervoor in aanmerking. Het principe "voor wat hoort wat" is van toepassing.

Een Wwb-er moet er alles aan doen om weer bijstandsonafhankelijk te worden.

Re-integratie en activering helpen mensen. Elke stap in de richting van de arbeidsmarkt of richting activering is winst voor de betrokken burger en de maatschappij. De eerst inzet is richting regulier werk. Als dat niet mogelijk is vanwege in de persoon of zijn omgeving liggende factoren wordt gestreefd naar maatschappelijke participatie.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Mensen met een grote afstand tot betaald werk de mogelijkheid bieden om aansluiting op de arbeidsmarkt te vinden, of te participeren in de samenleving, waardoor ze maatschappelijk weer meetellen	Aantal deelnemers sociale activering met kans op uitstroom naar werk.	50	55	60	65	70
	Aantal deelnemers sociale activering zonder kans op uitstroom naar arbeid	60	60	60	60	60
	Aantal deelnemers vrijwilligersproject	35	35	35	35	35
	Aantal uitkeringsgerechtigden klaar voor werk	140	150	160	170	180
	Gerealiseerde uitstroom naar werk	70	75	80	85	90
	Aantal rusttrajecten	120	110	100	90	80
B. Wsw-geïndiceerden participeren op een zo regulier mogelijke manier op de arbeidsmarkt en Wsw-geïndiceerden worden geplaatst op een voortraject Wsw	WachtlIJst: Wsw-geïndiceerden op de wachtlIJst d.m.v. een voortraject voorbereiden op een Wsw-baan	63	58	53	48	43
C. Nieuw- en Oudkomers worden ondersteund om een volwaardige plaats in de samenleving in te kunnen nemen.	Naast Inburgeringstrajecten aan verplichte inburgeraars ook aan niet verplichte inburgeraars trajecten aanbieden	Niet	10	10	10	10

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Wij zetten de uitkomsten van screeningonderzoeken om in vervolgotrajecten, dit om het aantal rusttrajecten te verminderen.
- Wij zetten in projectvorm in op uitstroom van personen die klaar zijn voor de arbeidsmarkt.
- Wij ontwikkelen het project vrijwilligerswerk, met in zekere zin een verplicht karakter, door.
- Wij voeren trajecten zoveel mogelijk uit binnen het publieke domein.

Doel B

- Wij plaatsen Wwb-gerechtigden met een Wsw-indicatie, in afwachting van plaatsing bij een Sw-bedrijf op een voortraject en financieren dit uit het P-budget.
- Wij sturen aan op plaatsing begeleid werken als de indicatie hiertoe aanleiding geeft.

Doel C

- Wij breiden het aantal inburgeringtrajecten voor oudkomers uit.
- Wij bieden op vrijwillige basis inburgeringtrajecten aan om deelname aan de samenleving te vergroten.

Maatschappelijk effect 2

Er zijn verschillende inkomensondersteunende maatregelen waar minima gebruik van kunnen maken. We willen het niet-gebruik terugdringen door de bekendheid van de regelingen bij burgers te bevorderen en de procedures te vereenvoudigen. Elke burger, die recht heeft op inkomensondersteunende maatregelen, krijgt een adequate dienstverlening.

Schulddienstverlening maakt deel uit van het minimimabeleid. Problematische schulden kunnen mensen belemmeren in hun deelname aan het maatschappelijk verkeer. Integrale schulddienstverlening is daarom een belangrijk instrument om mensen weer te laten participeren.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. In noodzakelijke gevallen verstrekken van bijzondere bijstand als ondersteunend instrument	Doorlooptijd aanvraag bijzondere bijstand in dagen	17	7	7	7	7
	Aantal huishoudens dat beroep doet op bijzondere bijstand als % van de doelgroep	(2009) 50%	55%	60%	65%	70%
	Aantal huishoudens dat langdurigheids-toeslag ontvangt als % van de doelgroep	17%	20%	25%	30%	35%
B. Aanbieden van doeltreffende schulddienstverlening	Aantal cliënten SDV	(2009)				
	- bemiddeling	72	79	88	96	105
	- sanering	55	61	67	74	81
	- budgetbeheer	55	61	67	74	81
	- aantal WSNP verzoeken	12	13	14	15	16
	Aantal geslaagde schuldregelingen als % van het aantal aanvragen voor een schuldregeling	48%	51%	54%	57%	60%
	Gemiddelde wachttijd in weken voordat het eerste gesprek waarin de hulpvraag wordt vastgesteld plaatsvindt	8	4	4	4	4

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
C. Bevorderen deelname aan Lauwerspas	Aantal aanvragen Lauwerspas	(2009) 535	535	0	0	0
	Aantal aanvragen kinderen doen mee	154	154	0	0	0

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Wij geven nog meer bekendheid aan inkomensondersteunende maatregelen, door o.a. te onderzoeken welke voorlichtingsinstrumenten aansluiten bij de doelgroep.
- Wij nemen aanvraagprocedures onder de loep en vereenvoudigen deze waar mogelijk.

Doel B

- Het project schulddienstverlening is in 2009 opgenomen in de reguliere bedrijfsvoering. Wij gaan in 2011 verder met het optimaliseren van de administratieve organisatie en de interne procedure-eisen, waaraan we als gemeente moeten voldoen om het lidmaatschap van de Nederlandse Vereniging van Volkskrediet, de vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren, te kunnen behouden.
- De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening treedt waarschijnlijk per of in 2011 in werking. Als gevolg van deze wet krijgen gemeenten een wettelijke zorgplicht op het terrein van integrale schuldhulpverlening. Wordt de wet van kracht dan komen wij met een voorstel c.q. plan waarmee richting kan worden gegeven aan de gemeentelijke integrale schuldhulpverlening.
- Wij geven meer aandacht aan preventie.

Doel C

- Wij zetten, in 2011, de Lauwerspasregeling in versoberde vorm voort. Het voornemen is om de Lauwerspasregeling in 2012 te beëindigen. Wij gaan onderzoeken welke mogelijkheden er in de toekomst zijn om de doelgroep te kunnen ondersteunen bij deelname aan sport en culturele activiteiten.
- Er is een wetsvoorstel in de maak om meer aandacht te geven aan de participatie van schoolgaande kinderen, dit door middel van een verordeningverplichting. Wordt dit wetsvoorstel aangenomen dan komen wij met een voorstel over hoe dit in onze gemeente te regelen.

Maatschappelijk effect 3

Aandacht voor rechtmatige verstrekkingen is van groot belang. Enerzijds om te zorgen dat het geld bij die mensen terecht komt die er echt recht op hebben en anderzijds om het maatschappelijke draagvlak voor ons sociale zekerheidsstelsel zo groot mogelijk te houden. Daarnaast moet de gemeente uit zien te komen met de budgetten die van overheidswege worden verstrekt.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Actieve poortwachterfunctie	Aantal niet ingestroomde aanvragen	4 (2009)	5	5	5	5
B. Goede informatievoorziening en nog betere dienstverlening aan de burgers	Aantal nieuwsbrieven	4 per jaar (2009)	4	4	4	4
	Aantal bewijsstukken	15 á 20 (2009)	5	4	4	4
C. Gerichte controle o.b.v. signaalsturing, risicoprofielen en themacontroles	Aantal controles	367	300	300	300	300
D. Actieve inzet op fraudepreventie	Aantal controles van fraudepreventie- ambtenaar	62 (2009)	70	70	70	70

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
E. Daadkrachtige sanctionering en terugvordering bij regelovertreiding en eventueel overdracht aan de Sociale Recherche	Aantal afstemmingen	26 (2009)	30	30	30	30
	Aantal terugvorderingen	41 (2009)	45	45	45	45
	Aantal overdrachten SR	5 (2009)	4	4	4	4

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Wij screenen alle aanvragen aan het begin van het proces, door middel van koppeling aan allerlei bestanden via SUWINET, om na te gaan of er mogelijk andere inkomstenbronnen zijn.
- Wij beoordelen aanvragen alert op misbruik en oneigenlijk gebruik, en nemen twijfel over rechtmatigheid weg door bv. een huisbezoek.

Doel B

- Wij geven volop aandacht aan nieuwsbrieven, folders, de website met alle relevante informatie en dienstverleningsgesprekken.
- Wij verbeteren onze dienstverlening nog verder door administratieve lastenverlichting voor de burger. Concreet betekent dit, het niet meer uitvragen van veel bewijsstukken op basis van de Wet Eenmalige GegevensUitvraag.

Doel C

- Wij controleren alleen als daar aanleiding voor is (op basis van een signaal of omdat de persoon in kwestie in een situatie verkeert, waardoor er meer kans is op misbruik of oneigenlijk gebruik) of naar aanleiding van een bepaald thema, al dan niet in samenwerking met andere instanties.

Doel D

- Wij grijpen snel en daadkrachtig in als misbruik of oneigenlijk gebruik dreigt, dit vanuit het uitgangspunt dat voorkomen beter is dan genezen. Doel: voorkomen (forse) terugvorderingen en zelfs strafrechtelijke trajecten.

Doel E

- Wij reageren daadkrachtig bij regelovertreiding door bv. op basis van de wet het recht op uitkering te herzien.
- Onterecht verstrekte uitkeringen vorderen wij terug met toepassing van alle daartoe aanwezige mogelijkheden die het terugvorderingbeleid geeft.
- Is er sprake van verwijtbaar gedrag op basis van de Afstemmingsverordening dan verlagen wij, voor zover mogelijk, de uitkering
- Situaties, die daarvoor in aanmerking komen, dragen wij over aan de Sociale Recherche. Dit ten behoeve van het strafrechtelijke traject.

Maatschappelijk effect 4

In prestatieveld 6 van de Wmo, gericht op voorzieningen voor mensen met een beperking, staat de compensatieplicht centraal. Het is aan gemeenten om beperkingen die mensen ondervinden in de zelfredzaamheid op het gebied van het voeren van een huishouden, het zich verplaatsen in en om de woning en om zich lokaal per vervoermiddel te verplaatsen, weg te nemen.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Realiseren van een integraal werkend, klantgericht Wmo-loket	Aantal en soort contacten van het Wmo-loket	(2009) 2232 telef. 809 spreeku 256 schrift. 3297 totaal	2455 890 282 3627	2700 979 310 3989	2971 1077 341 4389	3268 1184 375 4827
	Aantal huisbezoeken Wmo-aanvragen	(3 ^e en 4 ^e kwartaal 2009) 79	87	96	106	117
B. Verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer	Aantal en soort verstrekte voorzieningen	(2009) Woonvoorz. 103 -Vervoer 147 -HbijH 381 -Rolstoelen 107	113 162 419 118	124 178 461 130	136 196 507 143	150 216 558 157
	Aantal gegronde bezwaarschriften t.o.v. totaal aantal ingediende bezwaarschriften en t.o.v. het aantal beschikkingen	21%	18%	16%	14%	12%
		0.30%	0.25%	0.20%	0.15%	0.10%

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- In 2011 werken we met een "gekantelde verordening". Deze "kanteling" houdt in een omslag van vraaggericht naar vraaggestuurd werken, waarbij voor oplossingen eerst de totale situatie c.q. omgeving van de aanvrager beoordeeld wordt op mogelijkheden en dus niet meer als automatisme een beroep wordt gedaan op een Wmo-voorziening. Een omslag in het denken van de burger is daarbij een voorwaarde; van het claimen van voorzieningen naar het meedenken aan oplossingen en uitgaan van eigen kracht.
- Wij geven verdere invulling aan het compensatiebeginsel door gebruik te maken van de "kanteling".
- Wij besteden meer aandacht aan het bepalen van de behoeften, de wensen en de eigen mogelijkheden van een burger met een beperking (vraagverheldering).

Doel B

- De contracten van zowel Hulp bij het Huishouden, Collectief Vervoer als Hulpmiddelen lopen in 2011 af. Wij starten tijdig drie (Europese) aanbestedingstrajecten op om de genoemde voorzieningen te kunnen blijven verstrekken.
- Wij geven meer aandacht aan de ontwikkeling van algemene voorzieningen, dit om het aantal individuele voorzieningen te beperken.

Wat gaat het kosten?

Bestaand beleid + wijzigingen als gevolg van nieuwe beleidsvoorstellen (inclusief Kadernota 2011)

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	-30.789	-27.883	-26.648	-26.143	-25.733	-25.673
Baten	22.598	19.869	20.996	20.811	20.654	20.537
Saldo programma 2 voor resultaatbestemming	-8.191	-8.014	-5.652	-5.332	-5.079	-5.136
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	96	50	0	0	0
Saldo programma 2 na resultaatbestemming	-8.191	-7.918	-5.602	-5.332	-5.079	-5.136

Wijzigingen als gevolg van de kadernota 2011

	Investering	Inv.jaar	E/S	2011	2012	2013	2014
Besparingen bestaand beleid							
Schulddienstverlening			S	55	55	55	55
PGB controle			S	25	25	25	25
Zorg in natura			S	25	25	25	25
Opheffen loket Surhuisterveen			S	20	20	20	20
Efficiency			E/S	58	56	56	53
Saldo				183	181	181	178
Intensiveringen bestaand beleid							
Lauwerspas			S	-46	-46	-46	-46
Saldo				-46	-46	-46	-46
Nieuw beleid							
Saldo	0			0	0	0	0
Vervangingsinvesteringen							
Saldo	0			0	0	0	0

	2011	2012	2013	2014
Saldo besparingen bestaand beleid	183	181	181	178
Saldo intensiveringen bestaand beleid	-46	-46	-46	-46
Saldo nieuw beleid	0	0	0	0
Saldo vervangingsinvesteringen	0	0	0	0
Totaal programma 2	137	135	135	132
waarvan incidenteel	5	3	3	0

Programma 3 - Veiligheid

Portefeuillehouder : T. van der Zwan
Programmamanager : R. van der Heide
Programma-adviseur : W. Kobus
Afdeling : Concernstaf

Algemeen deel (beleidskader / ontwikkelingen ten aanzien van het programma)

In oktober 2010 zal de Wet op de Veiligheidsregio van kracht worden. Dit heeft gevolgen voor zowel de brandweezorg als de crisisbeheersing. De minimale kwaliteitsnormen worden geherdefinieerd en hier moet op lokaal niveau aan worden voldaan. Dit zal de komende maanden nog een enorme inspanning vergen. Behalve dat een en ander financiële consequenties heeft, zullen er ook vooral creatieve oplossingen moeten worden gezocht en zal geprofiteerd moeten worden van andere lopende ontwikkelingen.

Hoewel Veiligheid een van de weinige echte kerntaken is van de overheid zal er in de bezuinigingsoperatie ook naar dit beleidsveld worden gekeken. Bij de politie, de belangrijkste veiligheidspartner, plukken ze hier inmiddels volop de vruchten van. Het is dan ook zaak het accent in de veiligheidsketen te verschuiven van repressie naar proactie en preventie. De verantwoordelijkheid zal de komende tijd meer en meer bij de burgers, bedrijven en dorpsgemeenschappen zelf worden neergelegd. Dit zal echter niet vanzelf gaan maar hierin zal geïnvesteerd moeten worden.

Burgernet is een goed voorbeeld van een initiatief om burgers op lokaal niveau te laten participeren in veiligheid. Burgers worden in staat gesteld om een actieve rol te vervullen in de veiligheidszorg, door het te betrekken bij urgente opsporing en handhaving. De kans op heterdaad aanhoudingen worden vergroot, evenals de kans om vermiste personen of gestolen goederen terug te vinden. Burgernet biedt mogelijkheden voor intensievere samenwerking tussen burgers, gemeente, politie en andere partners in veiligheid. Inmiddels doen 12 Friese gemeenten (en ook alle Groningse) hieraan mee. Mede afhankelijk van de uitkomsten van de te houden evaluatie wil het college zicht oriënteren op de meerwaarde van Burgernet voor onze gemeente waarna eventueel in een later stadium een voorstel voor uw raad wordt voorbereid.

Binnen programma 3 "Veiligheid" worden de navolgende maatschappelijke effecten nagestreefd. Elk maatschappelijk effect is uitgewerkt in doelen, indicatoren, nulmetingen en streefwaarden:

Voor het opstellen van programma 3 is gebruik gemaakt van de vijf veiligheidsvelden van de methode Kernbeleid Veiligheid. Deze methode is een belangrijk hulpmiddel voor gemeenten om op gestructureerde wijze tot integraal veiligheidsbeleid te komen.

3.1 Een veilige woon- en leefomgeving

De gemeente Achtkarspelen vindt het belangrijk dat de inwoners zich veilig voelen in de gemeente en in het bijzonder in de eigen woonomgeving. Hiervoor willen we de negatieve effecten van feitelijke aantastingen van de veiligheid, het bestaan van risico's en de gevoelens van onveiligheid beperken c.q. beheersbaar maken. Dit veld bundelt veiligheidsthema's die direct met de alledaagse kwaliteit van wonen en leven in buurten en wijken te maken hebben.

3.2 Bedrijvigheid en veiligheid

Een verantwoorde bedrijfsvoering bedrijven en organisatie van horeca en evenementen kan een wezenlijke bijdrage leveren aan het versterken van de veiligheid in de gemeente Achtkarspelen. Vanaf het nieuwe voetbalseizoen zal er in dit kader ook de nodige aandacht zijn voor het Topklasse voetbal van Harkemase Boys.

3.3 Jeugd en Veiligheid

Veiligheid en jeugd hebben veel met elkaar te maken. Jeugdigen zijn zowel grote dadergroep als grote slachtoffergroep. De jeugd blijft dus een belangrijke doelgroep van al het beleid. Veelal beginnen problemen al binnen het gezin. Hiervoor worden sluitende afspraken gemaakt (zie programma 1) met partners om door middel van vroegtijdige signalering en snel passende hulp erger te voorkomen. Vanuit het programma Veiligheid moet specifieke aandacht zijn en maatregelen worden ontwikkeld voor die jongeren die uit het vangnet vallen, terug te leiden naar de reguliere ketens van zorg en onderwijs.

3.4 Fysieke Veiligheid

Het veld Fysieke veiligheid bevat de vormen van onveiligheid die samenhangen met gevaarlijke stoffen, verkeer, gebouwen en natuur. Thema's zijn verkeersveiligheid, externe veiligheid, brandveiligheid en (natuur)rampen en crises.

3.5 Integriteit en Veiligheid

Het veld Integriteit en veiligheid bundelt de bedreigingen rond radicalisering en terrorisme, georganiseerde criminaliteit en non integer bestuurlijk handelen. Dit veld is zo genoemd omdat deze bedreigingen de grondvesten van de maatschappij kunnen aantasten. Ze bedreigen de integriteit van onze samenleving. Het kan hierbij o.a. gaan om fraude, zedenmisdrijven, drugshandel, kinderporno, discriminatie etc.

Maatschappelijk effect 1

Het bevorderen van de leefbaarheid en veiligheid in dorpen en buurten door het verminderen van bestaande bedreigingen

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting 2007	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Het aantal gevallen van vandalisme en vernieling terugbrengen	Vandalismemeter gemeente	€85.000	€62.000	€56.000	€50.000	€50.000
B. Het aantal gevallen van diefstal uit en van motorvoertuigen, van diefstal van brom-, snor-, en fietsen en van diefstal uit woningen terugbrengen	Diefstal van en uit voertuigen (IVR politie)	31	22	20	20	20
	Diefstal van (brom-) fietsen (IVR politie)	76	60	55	55	55
	Woninginbraken (IVR politie)	45	35	30	25	25
C. Terugdringen van alle vormen van geweld (zedemisdrijven, moord/doodslag, bedreiging, mishandeling, straatroof, overvallen en alle vormen van relationeel geweld en overlast)	Totaal (IVR pol.)	221				
	Geweld tegen personen	6	4	4	4	4
	Bedreiging	67	60	60	55	50
	Mishandelingen	127	110	105	100	95
	Huiselijk Geweld*	2009=80	80	80	70	60
	Overlast	230	180	170	160	150
D. Terugdringen van onveiligheidsgevoelens in de gemeente Achtkarspelen. De veiligheidsbeleving moet worden verhoogd van een 6,5 naar een 7 bij een volgend onderzoek	Veiligheidsmonitor	6,5	7	7	7	7
E. Adequate hulp en opvang bieden voor mensen die slachtoffer zijn van (huiselijk) geweld of van een ander misdrijf. Realiseren van een hoger verwijzingspercentage naar hulpinstellingen	Huisverboden	2009 (0) 2010 (4)	8	10	10	8
	Jaarverslag Slachtofferhulp	2009 = 224 diensten	200	190	180	170
	Overige hulpinstanties Fier Fryslan	100%	100%	100%	100%	100%

*

Cijfers Huiselijk Geweld: Hier is een sterk stijging te zien van het aantal meldingen. Dit betekent niet dat er ook sprake is van meer geweld. Een en ander is vooral een gevolg van de extra publiciteit van Huiselijk Geweld en aan een andere wijze van administreren. Het is dus altijd zaak om een analyse te maken van de wereld achter de cijfers indien uw aandacht wordt getrokken door een opvallende tendens

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Continuering Jaarwisselingproject;
- In gesprek gaan en blijvend volgen van jongeren op overlastlocaties;
- Opstellen en uitvoeren Plan van aanpak Jeugdoverlast Surhuisterveen
- Opstellen format/procedure om eventuele vandalisme schade bij daders in rekening brengen.

Doel B t/m E

- Betere registratie en verwerking van gevonden en verloren fietsen
- Versterken aangiftebereidheid, signaleringsfunctie, bewustwording en openheid met betrekking tot Huiselijk Geweld;
- Uitvoeren Wet Tijdelijk Huisverbod;
- Subsidiëring Slachtofferhulp en het Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld;
- Facilitering inzet Timpaan, sociaal team;
- Aandacht voor fysieke inrichting bij structurele overlastpunten;
- Uitvoeren Veiligheidsmonitor.

Maatschappelijk effect 2 Bedrijvigheid en veiligheid

Het vergroten van de veiligheid en het veiligheidsgevoel in de gemeente Achtkarspelen

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nul-meting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Terugdringen van het aantal inbraken, diefstal en vernielingen in bedrijven en scholen	Inbraken in bedrijven, instellingen en scholen (IVR politie)	42	32	30	30	30
B. Terugdringen van horeca-en evenementengerelateerde openbare orde- en overlastproblemen	Horeca gerelateerde overlast (IVR politie)	5	5	5	5	5
C. Zorg dragen voor een hoger veiligheidsniveau op een aantal bedrijventerreinen	Keurmerk Veilig Ondernemen	0	1	2	3	3

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Geven van voorlichting en doen aan preventie

Doel B

- Implementeren adequaat vergunningverleningproces o.g.v. nieuwe horecanotitie met behulp van een nieuw digitaal vergunningensysteem
- Intensiveren en verbreden regulier horeca overleg wat mogelijk kan leiden tot het afsluiten van een horeca convenant (o.a. collectieve horecaontzegging)
- Samen met de vereniging komen tot een goede organisatie van het Topklasse voetbal van Harkemase Boys.

Doel C

- Stimuleren/creëren van draagvlak voor gebruik instrument Keurmerk Veilig Ondernemen

Maatschappelijk effect 3 Jeugd en Veiligheid

1. Vanuit de gedachte dat verschillende bevolkingsgroepen deel uit maken van een gemeenschap willen we bevorderen dat deze groepen respectvol met elkaar omgaan, elkaar in hun waarde laten en begrip hebben voor elkaars situatie;
2. Jongeren moeten op kunnen groeien in een veilige omgeving.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nul-meting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Terugdringen van het aantal overlast- en openbare orde meldingen waarbij jongeren betrokken zijn	Meldingen in IVR politie	159	100	80	60	60
B. Terugdringen van het aantal overlastgevende locaties (hot spots)	Registraties politie/ Timpaan (jongerenwerk, vindplaatsgericht werken)	5	0	0	0	0
C. Bewerkstelligen dat jongeren in de gemeente Achtkarspelen minder jong en in mindere mate alcohol gebruiken, waardoor de negatieve effecten van alcoholgebruik verminderen.	Hierover wordt separaat gerapporteerd in het kader van het alcoholmatigingsbeleid					
D. De wijze waarop jongeren op alternatieve jongerenontmoetingsplaatsen (keten) samenkomen dient op een verantwoorde wijze te gebeuren. M.n. veiligheid, overlast, het toezicht en het alcohol en drugsgebruik zijn hierbij belangrijke aspecten.	Hierover wordt separaat gerapporteerd in het kader van het alcoholmatigingsbeleid	21 jongeren keten die voldoen aan opgestelde eisen	10	10	10	10

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Continueren en versterken vindplaatsgericht werken van het jongerenwerk;
- Voorkomende overlastsituaties bespreken en aanpakken in de integrale werkgroep Jeugd Openbare Orde en overlast (JOO) waarin politie, jongerenwerk en gemeente zitting hebben;
- Aanpakken infrastructuur als mogelijke oorzaak van overlastsituatie (weghalen bosschages, afsluiten portieken etc);
- Implementatie en verdere uitwerking plan van aanpak Surhuisterveen;
- Voeren van gesprekken met structurele overlastgevers en hun ouders.

Doel B t/m D

- Alcohol- en drugspreventieactiviteiten in het kader van het alcoholmatigingsbeleid;
- Inzet overlastteam van de politie en werken met de "Hot Spots" benadering;
- Participeren in zorgteams op scholen en preventieadviesteam;
- Continueren inzet op alternatieve jongerenontmoetingsplaatsen (keten etc.)
- Vanuit veiligheid participeren in "Minsken Meitsje it Doarp" en "Het ondernemende dorp"
- Aansluiten bij ontwikkelingen Centrum voor Jeugd en Gezin

Maatschappelijk effect 4 Fysieke Veiligheid

- 1- Het verkleinen van de kans op rampen en de effecten van rampen minimaliseren
- 2- Het verhogen van de kwaliteit van de brandweezorg
- 3- Het verhogen van de verkeersveiligheid in de gemeente Achtkarspelen

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nul-meting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Realiseren van een goed geofende gemeentelijke crisisbeheersingsorganisatie	Opleidings-, trainings- en oefenbeleid (OTO)					
	Alle personen in de crisisbeheersingsorganisatie moeten aan minimaal 1 crisistraining of -oefening per jaar deelnemen.		1	1	1	1
B. Het voorkomen, beperken en bestrijden van brand en van brandgevaar in Noordoostfries-verband in samenwerking met de regionale brandweer	Hiervoor wordt u verwezen naar het jaarverslag van de brandweer	116 uitrukken	115	100	90	80
	Brandweer moet voldoen aan in de Wet op de Veiligheidsregio gestelde eisen.	Plan van aanpak nav onderzoek Cap Gemini	80% (dekkingsgraad)	80%	80%	80%
C. Het terugdringen van het aantal verkeersongevallen (met dodelijke afloop, letsel en materiële schade)	Totaal (IVR pol., verkeersveiligheidsmonitor)	238				
	Met dodelijke afloop	0	0	0	0	0
	Met letsel	41	31	28	25	25
	Met materiële schade	197	144	130	120	120
D. Het terugdringen van het aantal meldingen van verkeersoverlast en parkeerproblemen	IVR politie	41	30	27	25	25
	Verkeersveiligheidsmon.					
E. Het terugdringen van het aantal meldingen van rijden onder invloed	IVR politie	48	24	20	16	16
	Verkeersveiligheidsmon. Aantal slachtoffers 2007	5	0	0	0	0
F. Het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers op "hotspots"	Het aantal locaties waar vaker dan 2 keer per jaar een ongeval plaats vindt, terugdringen	0	0	0	0	0

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Continueren en verder uitbouwen van het in 2008 ingezette Opleiding, Trainings- en oefentraject;
- Implementeren Crisisplan (als vervanger van rampenplan) a.g.v. inwerkingtreding Wet op de Veiligheidsregio;
- Herstructurering Oranje Kolom (=gemeentelijke crisisorganisaties) in regionaal verband;
- Kijken naar mogelijkheden om te komen tot gezamenlijke crisisorganisatie met Tytsjerksteradiel.

Doel B

- Gemeentelijke brandweerorganisatie moet voldoen aan de eisen zoals gesteld in de Wet op de Veiligheidsregio;
- Ontwikkelen van preventie projecten (o.a. stimuleren rookmelders) ter stimulering eigen rol en verantwoordelijkheid van onze inwoners;
- Gemeentelijke brandweerorganisatie aanpassen n.a.v. uitkomsten onderzoek naar regionaal dekkingsplan;
- Regionalisering Brandweer.

Doel C t/m F

Verkeersveiligheid is nu opgenomen in Programma 4.

- Uitvoering gemeentelijke beleid ten aanzien van het convenant Duurzaam Veilig; met name gedragsbeïnvloeding (educatie, voorlichting, handhaving) op basis van het "Actieplan -25%"
- Voorbereiden nieuw gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (Fysieke aanpassingen, gedragsbeïnvloeding in dit programma);
- Project "We gaan weer naar school";

Maatschappelijk effect 5 Integriteit en Veiligheid

Het bevorderen van integer bestuurlijk, ambtelijk en burgerlijk handelen

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nul-meting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Zorgen voor een betrouwbaar en integer gemeentelijk apparaat	Aantal gegronde klachten waarbij integriteit een rol in speelt (klachtenregistratie klachten ambtenaar)	0	0	0	0	0
B. Verhogen van bewustwording van eigen verantwoordelijkheid en eigen inzet van de burger met het oog op bevordering en behoud van een goed woon- en leefklimaat in de gemeente	Projecten die in de diverse dorpen van de grond komen	2 (oudejaars-project)	5	6	7	8
C. Vergroten van wederzijds begrip, acceptatie en respect tussen diverse bevolkingsgroepen	Jaarverslag Tûmba, meldpunt discriminatie	3 (2009)	5	5	5	5
D. Beperken van overlast a.g.v. drugshandel	IVR politie	15	12	10	10	10

#

De verwachting is dat het aantal meldingen van discriminatie juist zal stijgen, ook omdat er nu meer aandacht wordt geschonken aan de meldpunten (meer campagnes en publiciteit). Voor 2010 zijn er nu (juli 2010) al 4 meldingen.

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Continueren uitvoeren gemeentelijk integriteitsbeleid. Nieuwe medewerkers leggen de integriteitseed/-belofte af;
- Uitvoeren plan van aanpak integriteit

Doel B

- Ontwikkelen van projecten op dorpsniveau waardoor geappelleerd wordt aan het vergroten van de eigen verantwoordelijkheid en rol van de burger;
- Geven van voorlichting om de eigen verantwoordelijkheid en rol van onze inwoners te benadrukken.

Doel C

- In samenwerking met diverse partners ontwikkelen van anti- discriminatie en integratiebeleid. Passende directe aandacht besteden in voorkomende gevallen waarbij discriminatie een rol speelt.
- Subsidiëring van Tûmba.

Doel D

- Toezicht op structurele overlastlocaties
- Inzet jongerenwerk

Wat gaat het kosten?

Bestaand beleid + wijzigingen als gevolg van nieuwe beleidsvoorstellen (inclusief Kadernota 2011)

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	-1.150	-1.185	-1.196	-1.134	-987	-1.000
Baten	71	26	14	14	14	14
Saldo programma 3 voor resultaatbestemming	-1.079	-1.159	-1.182	-1.120	-973	-986
Lasten (reservemutaties)	-0	-0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo programma 3 na resultaatbestemming	-1.079	-1.159	-1.182	-1.120	-973	-986

Wijzigingen als gevolg van de kadernota 2011

	Investering	Inv.jaar	E/S	2011	2012	2013	2014
Besparingen bestaand beleid							
Brandweer						150	150
Saldo	0			0	0	150	150
Intensiveringen bestaand beleid							
Crisisbeheersing				-44	-44	-44	-44
Crisisbeheersing software				-10			
Saldo	0			-54	-44	-44	-44
Nieuw beleid							
Brandweer preventie				-10			
Saldo	0			-10			
Vervangingsinvesteringen							
Saldo	0			0	0	0	0
				2011	2012	2013	2014
Saldo besparingen bestaand beleid				0	0	150	150
Saldo intensiveringen bestaand beleid				-54	-44	-44	-44
Saldo nieuw beleid				-10			
Saldo vervangingsinvesteringen				0	0	0	0
Totaal programma				-64	-44	106	106
waarvan incidenteel				-20			

Programma 4 - Leefomgeving

Portefeuillehouder : M. van der Veen
 Programmamanager : J.S. Wiersma / M. Brouwer
 Programma-adviseur : R. van der Kooy / E. Plantinga
 Afdeling : Beheer

Algemeen deel (beleidskader / ontwikkelingen ten aanzien van het programma)

In dit programma staat de fysieke leefomgeving centraal.

Onderdelen van dit programma zijn onder meer:

- Wegen en straten;
- Parkeren;
- Groenvoorzieningen;
- Openbare verlichting;
- Afval;
- Riolering;
- Gebouwenonderhoud

De nadruk binnen het programma Fysieke Leefomgeving ligt op het in een goede staat van onderhoud brengen en houden van de producten wegen, riolering, groen, gebouwen en diverse andere infrastructurele producten. Daarnaast is er aandacht voor een aantrekkelijke woonomgeving door een goede en efficiënte afvalinzameling.

Door het op niveau brengen van het onderhoud van de openbare ruimte ontstaat een nog beter en veiliger woonmilieu voor de inwoners van de gemeente.

In het coalitieprogramma 2010 - 2014 is afgesproken dat het gemeentelijk groen zoveel mogelijk wordt overdragen aan aanwonende burgers en bedrijven, tenzij er leidingen in de grond liggen. De uitspraak van de rechter over verjaring zal worden gerespecteerd. Op basis van deze uitgangspunten zal in 2011 een herijking van het beleid plaatsvinden.

Binnen programma Leefomgeving worden de navolgende maatschappelijke effecten nagestreefd:

1. Veilige leefomgeving in het verkeer
2. Aantrekkelijke wandel- en fietsroutes creëren en in stand houden
3. Bieden van goede en aantrekkelijke woonmilieus
4. Alle dorpen, waar mogelijk, bereikbaar door openbaar vervoer
5. Behouden en zo mogelijk versterken van het unieke landschap en groen in de gemeente
6. Een schoon leefmilieu creëren en in stand houden
7. Het op een adequate manier ontdoen van afvalwater
8. Het beperken van wateroverlast

Maatschappelijk effect 1

Veilige leefomgeving in het verkeer

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Kwalitatief en kwantitatief goed toegankelijke wegen/fietspaden, afgestemd op de doelgroepen	% dat voldoet aan de wettelijke min. norm	Eind 2010: Nog te bepalen	<2010	<2011	<2012	<2013

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
B. Voldoen aan de zorgplicht als wegbeheerder. Alle wegen in de gemeente moeten voldoen aan de wettelijke minimum norm (juridische ondergrens)	Terugbrengen achterstallig wegonderhoud met 6% per jaar	(stand eind 2006: = 100%)	70%	64%	58%	52%
C. Het terugbrengen van verkeersonveilige kruispunten	Reconstructie van kruispunten waar vaker dan 2 keer per jaar een ongeval plaatsvindt ("hotspots")	Nog te bepalen		1		
D. Een goede waterhuishouding creëren en een veilige wegconstructie waarborgen	Uit het nieuwe, nog vast te stellen GRP	idem				
E. Een kwalitatief goede openbare verlichting die voldoet aan het gestelde beleid waarbij aandacht is voor het besparen van energiegebruik uit oogpunt van milieu en kosten.	Het aantal gemelde storingen	2010	<2010	<2010	<2010	<2010
	Het reduceren van het energieverbruik van de openbare verlichting (afh. van keuzes in beleid)	2010	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doelen A t/m E

- Weginspecties, opstellen meerjarenonderhoudsplanung en uitvoeren van (groot) onderhoud wegen.
- Onderhoud bebakening, onderhoud belijning c.a.
- Uitvoeren van verkeertellingen en snelheidsmetingen
- Treffen van maatregelen om de veiligheid zo goed mogelijk te maken
- Uitvoeren van de gladheidbestrijding
- Eind 2010 / begin 2011 zal een begin worden gemaakt met het herijken van het bestaande beleid inzake de openbare verlichting.

Maatschappelijk effect 2

Aantrekkelijke wandel- en fietsroutes creëren en in stand houden

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A Waar mogelijk aanleg van nieuwe en verbetering van bestaande wandel- en fietsroutes bevorderen. (Hierbij moeten we in ogenschouw nemen in hoeverre dit prioriteit heeft en dat uitbreiding hiervan een toename in de onderhoudskosten betekent).	Aantal kilometers vrijliggende fietspaden en voetpaden	Eind 2010: ?? km	>2010	>2011	>2012	>2013
B Verbetering veiligheid en comfort voor fietsverkeer en voetgangers	% dat voldoet aan de wettelijke min. norm	Eind 2010: Nog te bepalen	>2010	>2011	>2012	>2013

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doelen A en B

- Uitvoering geven aan fietspadenplan.
- Uitvoeren van (groot) wegonderhoud.

Maatschappelijk effect 3

Bieden van goede en aantrekkelijke woonmilieus

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Afname (geregistreerde) klachten	Geregistreerde meldingen	2008: 612	< 600	< 600	< 600	< 600
B. Parkeerdruk in woonwijken verminderen. Hierdoor wordt de afvalinzameling, het mechanisch schoonmaken, en de gladheidbestrijding minder belemmerd.	Aanleggen van extra parkeer-voorzieningen		30	30	30	30
C. Optimaliseren parkeren in de centra en verbeteren van routing en verwijzing	Aantal openbare parkeerplaatsen in de centra	Nog nader uit te werken				

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doelen A t/m C

- Frequent vegen conform veegplan op basis van beeldregie
- Uitvoeren van regulier onderhoud en herinrichting
- Mogelijke knelpunten inzake parkeerproblemen in kaart brengen en uitvoeringsplannen opstellen.
- Optimaliseren onderhoud openbaar groen
- ISV-projecten initiëren (dorpsvernieuwing)

Maatschappelijk effect 4

Alle dorpen, waar mogelijk, bereikbaar door openbaar vervoer

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Bieden van faciliteiten voor gebruikers van het openbaar vervoer (inclusief faciliteren van de vervoerketen).	Halten aanpassen i.v.m. rolstoeltoegankelijkheid	2008: 2 stuks	3	3	3	3
B. Waar mogelijk, met betrokken partijen overleg voeren zodat alle dorpen door het openbaar vervoer bereikbaar zijn.	Gestructureerd overleg met Provincie en ov-vervoerder(s)	2010: geen structureel overleg	Min. 1 x / jaar	Min. 1 x / jaar	Min. 1 x / jaar	Min. 1 x / jaar

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doelen A en B

- Abri's, fietsenstallingen plaatsen
- Uitvoering geven aan het Haltenplan

Maatschappelijk effect 5

Behouden en zo mogelijk versterken van het unieke landschap en groen in de gemeente

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Aandacht voor monumentale bomen	Aantal monumentale bomen	Inventarisatie 2010				
B. Afname geregistreerde klachten	Geregistreerde meldingen	2008: 612	< 600	< 600	< 600	< 600
C. Aandacht voor ecologisch onderhoud	Oppervlakte ecologisch groen openbare ruimte	Nog nader uitwerken				

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
D. Door strategisch in te zetten op de ontwikkeling van de Noardlike Fryske Wâlden (NFW): <ul style="list-style-type: none"> - het versterken van de regionale economie - het beschermen en verder ontwikkelen van het cultuurhistorische landschap en de daarin besloten natuurwaarden - het daadwerkelijk verbeteren van de milieukwaliteiten van het gebied het ontwikkelen van een robuuste landbouw die zoveel mogelijk vervlochten is met de regionale economie en die herkenbare bijdragen levert aan landschap, natuur en milieu	Hoeveelheid houtwallen en elzensingels	Binnen de Noardlike Fryske Wâlden (NFW): 150 km houtwal 1500 km elzensingels	≥ 2010	≥ 2010	≥ 2010	≥ 2010

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doelen A t/m D

- Uitvoeren regulier onderhoud en herinrichting
- Onderhoudsinspectie, veiligheidsinspectie, advies en registratie
- Actualisatie van de lijst met monumentale bomen
- Toezicht- en handhavingstaken uitvoeren
- Deelname aan platform bijeenkomsten Nationaal Landschap De Noordelijke Friese Wouden

Maatschappelijk effect 6

Een schoon leefmilieu creëren en in stand houden

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Verbetering woonomgeving dorpen door structurele aanpak zwerfafvalproblematiek	Nog nader te bepalen					
B. Optimaliseren inzamelstromen en -systemen	Scheidingsrespons	Sorteer-analyse huishoudelijk restafval 2007	Re-spons ≥ 2007	Re-spons ≥ 2010	Re-spons ≥ 2011	Re-spons ≥ 2012
C. Inzamelen en verwerken huishoudelijk afval op meest efficiënte wijze	Taakstellingen Landelijk Afvalbeheer Plan uitgedrukt in respons of voldoen aan Meest Geëigende Methode (mgm)	Sorteer-analyse huishoudelijk restafval 2007	Voldoen aan norm LAP (respons of mgm)			

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doelen A t/m C

- Formuleren concrete en meetbare doelstellingen inzake zwerfafval
- Op basis van de uitkomsten van de sorteeranalyse bepalen van streefwaarden voor de indicatoren
- Burgers en leerlingen milieubewust maken met behulp van de inzet van het NME. Activiteiten zoals boomfeestdag, himmelwike, themabijeenkomsten, biologiedagen, project voorkoming zwerfvuil, Project zwerfafval – maatschappelijke stage voor voortgezet onderwijs, nieuwsbrieven, ondersteuning lespakketten en -kisten, weidevogeldagen, educatieve rondleidingen en excursies

- Frequent vegen conform veegplan op basis van beeldregie
- Tegenwoordig mag er slechts nog selectief gebruik gemaakt worden van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen op verhardingen. Daardoor wordt de onkruidbestrijding op een andere manier uitgevoerd. Hiervoor is in 2009 een veegmachine aangeschaft

Maatschappelijk effect 7

Het op een adequate manier ontdoen van afvalwater

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Het in goede conditie houden van de riolering en de randvoorzieningen	Uit het nieuwe, nog vast te stellen GRP					
B. Vermindering niet op riolering aangesloten percelen in buitengebied	Uit het nieuwe, nog vast te stellen GRP					

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doelen A en B

- Inspecties uitvoeren, opstellen van meerjarenonderhoudsplanning en uitvoeren van (groot) onderhoud
- Uitvoering geven aan het nieuwe GRP (begin 2011 vast te stellen)
- Burgers en leerlingen milieubewust maken met behulp van de inzet van het NME

Maatschappelijk effect 8

Het beperken van wateroverlast

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Afkoppelen van verhard en dakoppervlak conform het nieuwe GRP	Uit het nieuwe, nog vast te stellen GRP					
B. Voorkomen van extreme wateroverlast door creëren van extra berging (compenseren)	Uit het nieuwe, nog vast te stellen GRP					

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doelen A en B

- In het nieuwe GRP (3) beleid vaststellen inzake het afkoppelen van hemelwater van de riolering
- Onderzoek (laten) doen naar wateroverlastsituaties
- Uitvoeren baggerwerkzaamheden
- Afkoppelen van hemelwaterafvoer
- Maximale inspanning leveren zodat er geen water in de woningen kan komen

Wat gaat het kosten?**Bestaand beleid + wijzigingen als gevolg van nieuwe beleidsvoorstellen (inclusief Kadernota 2011)**

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	-13.054	-15.820	-13.056	-14.063	-12.415	-12.435
Baten	5.161	5.841	5.299	5.373	5.485	5.599
Saldo programma 4 voor resultaatbestemming	-7.893	-9.979	-7.757	-8.690	-6.930	-6.836
Lasten (reservemutaties)	-0	-64	-61	-58	-56	-56
Baten (reservemutaties)	0	1.952	767	717	802	759
Saldo programma 4 na resultaatbestemming	-7.893	-8.090	-7.051	-8.031	-6.184	-6.133

Wijzigingen als gevolg van de kadernota 2011

	Investering	Inv.jaar	E/S	2011	2012	2013	2014
Besparingen bestaand beleid							
Speelterreinen			S	25	25	25	25
Bewegwijzering			S	7	7	7	7
Regiotaxi			S	2	2	2	2
Oud papier			S	19	37	56	75
Brengtarieven Lutkepost			S	15	15	15	15
Extra tuinafvalroute			S	3	3	3	3
Duurzaamheid gem gebouwen			S	0	0	30	30
Efficiency			S	10	10	10	10
Saldo				81	99	148	167
Intensiveringen bestaand beleid							
Raweb 2011	120	2011		- 80	- 10	- 10	- 10
Raweb 2012	120	2012			- 80	- 10	- 10
Raweb 2013	120	2013				- 80	- 10
Raweb 2014	720	2014					- 480
Saldo	1.080			- 80	- 90	- 100	- 510
Nieuw beleid							
Reconstructie kom Twijzel	300	2013					-26
Reconstructie kruispunt Boelenswei/Blauwhusterwei	76	2012				-6	-6
Kruispunt De Dellen/De Leijen	18	2012				-2	-1
Herinrichting Verlaatsterweg	165	2013					-14
Aanp. plateaus Alde Dyk+versm.	30	2014					
Herinrichting Buurtschap Blauforlaet (60-zone)	15	2014					
Saldo	604			0	0	-8	-47
Vervangingsinvesteringen							
Saldo				0	0	0	0

Programma 4 - Leefomgeving

	2011	2012	2013	2014
Saldo besparingen bestaand beleid	81	99	148	167
Saldo intensiveringen bestaand beleid	- 80	- 90	- 100	- 510
Saldo nieuw beleid	0	0	-8	-47
Saldo vervangingsinvesteringen	0	0	0	0
Totaal programma 4	1	9	40	-390
waarvan incidenteel	-80	-80	-80	-480

Programma 5 - Ontwikkeling

Portefeuillehouder : J. Lammers
Programmamanager : M. Brouwer
Programma-adviseur : E. Plantinga
Afdeling : Ruimte

Algemeen deel (beleidskader / ontwikkelingen ten aanzien van het programma)

De belangrijkste doelstellingen van dit programma zijn:

- Ruimtelijke randvoorwaarden scheppen voor nieuwe sociaal economische impulsen op het gebied van wonen, werken en recreëren
- Versterking van de economische positie van de gemeente Achtkarspelen
- Groei van de werkgelegenheid
- Ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve sector

Ruimtelijk economische ontwikkelingen

Structuurvisie

De concept-structuurvisie is in oktober 2009 vrijgegeven voor inspraak en overleg. Begin 2010 zijn in alle dorpen van de gemeente inspraakavonden gehouden. Verder heeft de visie ter inzage gelegen voor inspraak en is aangeboden aan diverse organisaties voor overleg. Alle reacties worden momenteel op een rij gezet en van commentaar voorzien. Vaststelling van de structuurvisie wordt in de 2^e helft van 2010 verwacht. De nieuwe structuurvisie heeft een looptijd van 10-15 jaar en fungeert als kapstok en kader voor de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente.

Ontwikkelingsvisie gebied Kollum-Buitenpost

In het Sociaal Economisch Masterplan Noord Oost Fryslân zijn de dorpen Kollum en Buitenpost aangewezen als clusterdorp. Als uitwerking daarvan worden de ruimtelijk economische potenties van dit gebied onder regie van de beide gemeenten nader in beeld gebracht door de opstelling van een ruimtelijk economische ontwikkelingsvisie. Als eerste activiteit van deze ontwikkelingsvisie wordt een zogenaamde Charette georganiseerd, een expertmeeting waarbij input zal worden gevraagd van alle betrokken externe en interne actoren. (Charette: ontwerpbijsamenkomst, in korte tijd met een duidelijke deadline met deelnemers vanuit verschillende achtergronden werken aan een integraal ontwerp.)

De woonpilot "Kollum-Buitenpost" is één van de projecten die onder deze structuurvisie kan worden geschaard.

Landelijke woonpilot Kollum/Buitenpost

In de programmabegroting 2010 is ten aanzien van dit project de volgende doelstelling geformuleerd: "Op een nader te bepalen wijze steun blijven verlenen aan het gezamenlijk initiatief tot ontwikkeling van een pilot voor een "landelijke wooncluster" in het gebied tussen Kollum en Buitenpost".

In het najaar van 2010 zullen de gemeenteraden van Kollumerland c.a. en Achtkarspelen besluiten over het vervolg van dit project.

Westkern-Skûlenboarch

Samen met de provincie Fryslân en de gemeente Tytsjerksteradiel werkt de gemeente Achtkarspelen aan een integrale gebiedsontwikkeling voor de omgeving Skûlenboarch/Kootstertille-Westkern, waarbij de volgende doelstellingen voor ogen staan:

- verbetering van de ontsluiting van de huidige bedrijventerreinen, met nadruk op Skûlenboarch
- de aanpassing van de bruggen bij Skûlenboarch en Kootstertille als onderdeel van de opwaardering van de vaarweg Lemmer-Delfzijl

- het ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden voor recreatie en toerisme in het betrokken gebied
- het verder realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door aanleg van een natte ecologische verbindingzone

Als gevolg van de signalen over de temporisering in de beschikbaarstelling van rijksmiddelen voor de uitvoering van fase 2 van het project Lemmer-Delfzijl, waarin de optimalisering van de bruggen centraal staat, is bestuurlijk gekozen voor een tweesporenbeleid. Dit houdt in dat het al in gang gezette MER-traject rondom de meeromvattende gebiedsontwikkeling wordt voortgezet, maar dat tegelijkertijd een onderzoek wordt uitgevoerd naar de mogelijkheid om op korte termijn een tijdelijke ontsluiting voor het bedrijventerrein Skûlenboarch te creëren. Dit laatste vanuit het besef van de betrokken overheden dat het richting de daar gevestigde bedrijven niet te verdedigen is een oplossing voor de ontsluitingsproblematiek opnieuw voor een langere tijd vooruit te schuiven.

Stationsgebied Buitenpost

De stedenbouwkundige ontwikkelingsvisie is het kader voor de ontwikkelpotenties van het gebied ten noorden en ten zuiden van het station. Ingezet wordt op de realisatie van nieuwe parkeervoorzieningen, een fietsvoetgangerstunnel, de realisatie van een noordelijk stationsplein, een herinrichting van het zuidelijke stationsplein, de ontwikkeling van kantoreenheden en de verbetering van de routing met het centrumgebied van Buitenpost, het nationaal landschap en de regio. De realisatie van de beoogde ontwikkelingen zal in samenwerking met andere (overheid- en markt-) partijen dienen te worden gerealiseerd. Naast gemeentelijke investeringen zullen ook andere financieringsbronnen moeten worden aangeboord. Als gemeentelijk co-financieringsinstrument is het Ontwikkelingsfonds Achtkarspelen (OFA) beschikbaar.

Ontwikkelingsvisie centrumgebied Buitenpost

In samenwerking met stedenbouwkundig bureau BügelHajema is een ontwerp-ontwikkelingsvisie Buitenpost-Centrum opgesteld. Deze ontwikkelingsvisie vormt een duidelijk fundament voor het in de toekomst te voeren stedenbouwkundig beleid. Deze visie is onderwerp van overleg voor Plaatselijk Belang, BuVo, al bekende ontwikkelaars/initiatiefnemers van plannen, de inwoners en de gemeenteraad. De doelstelling is om deze ontwikkelingsvisie te vertalen in een ontwerpbestemmingsplan en een welstandsnota. Tevens kan deze visie worden gebruikt om lopende plannen van ontwikkelaars/initiatiefnemers te kunnen beoordelen.

Bestemmingsplannen

Actualisering / digitalisering bestemmingsplannen

In 2010 en 2011 wordt het actualisatieproces van de bestemmingsplannen zo goed als afgerond. Ook zullen de bestemmingsplannen voor de burger digitaal raadpleegbaar zijn, in overeenstemming met de voorwaarden en condities van de nieuwe Wro. De afgelopen jaren is een inhaalslag doorlopen. Er moet echter niet uit het oog worden verloren dat actualisering een continu proces is.

Bestemmingsplan Buitengebied

In 2009 zijn een viertal discussienota's opgesteld als voorbereiding op de opstelling van een nieuw bestemmingsplan Buitengebied. Twee nota's ('Niet-agrarische bedrijvigheid' en 'Recreatie') kunnen na de zomervakantie van 2010 ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. De twee andere nota's zullen zo spoedig mogelijk volgen ('Schaalvergroting in de landbouw' en 'Nationaal Landschap'). In juni 2010 zal een werkconferentie worden gehouden met de raad ter voorbereiding van de Kadernota Buitengebied en de Structuurvisie Buitengebied. Een eerste concept hiervan is naar verwachting eind 2010 gereed. De vertaling hiervan in een voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied zal in 2011 plaatsvinden.

Volkshuisvesting

Nieuwe gemeentelijke Woonvisie

De Regionale Woonvisie en de notitie 'Programmering woningbouw gemeente Achtkarspelen 2009-2016' zullen worden betrokken bij het opstellen van de gemeentelijke Woonvisie. Dit zal in nauw overleg met de woningcorporaties gebeuren. De start van dit (interactieve) proces zal in 2010 plaatsvinden. Vaststelling wordt in 2011 verwacht. In de Woonvisie zal naast een kwantitatieve analyse van de woningbehoefte nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de woonwensen. Specifieke aandacht zal uitgaan naar (het groeiende aantal) ouderen maar ook naar de starters op de woningmarkt. Ook onderwerpen als leegstand, herstructurering, transformatie en duurzaam wonen maken onderdeel uit van een dergelijke visie. Ook zullen in dit traject afspraken met corporaties worden gemaakt (Prestatieafspraken).

Toevoeging woningbouwaantallen gelijk aan prognose (nieuwe woningbouwafspraken)

In de notitie 'Programmering woningbouw gemeente Achtkarspelen 2009-2016' is de stand van zaken en de programmering uitvoerig op een rij gezet. Deze notitie is eind 2009 opiniërend in de gemeenteraad behandeld. Momenteel wordt overleg gevoerd met de provincie over de grenzen van het bestaand stedelijke gebied (BSG). Dit najaar zal de provincie contouren presenteren waarmee vast komt te staan welke kansen er zijn voor inbreiding. Wel is duidelijk dat het voor woningbouw beschikbare contingent nagenoeg volledig in diverse plannen en projecten is weggezet. Voor de daadwerkelijke realisatie is de afhankelijkheid van de markt groot. Daar waar nodig vervult de gemeente een stimulerende en faciliterende rol (o.a. centrumontwikkeling Harkema, binnenhalen gelden i.h.k.v. de Tijdelijke stimuleringsregeling woningbouwprojecten).

Bouwgrondexploitatie

Bij start van 2010 zijn 10 woningbouwexploitaties en 4 bedrijventerreinexploitaties actief. Volgens de visie van de provincie op dorpskernen en contouren wordt het realiseren van uitleggebiëden steeds verder beperkt. De nadruk ligt de aanstaande jaren op inbreidingslocaties, waar kwaliteit boven kwantiteit wordt verkozen. Een consequentie hiervan is dat bouwgrondexploitaties qua financiële output onder druk staan. De winst uit bouwgrondexploitaties ligt in het realiseren van kwaliteit ter bevordering van leefbaarheid van dorpen en beperken van invloeden van demografische krimp.

Economische Zaken & Toerisme

Sociaal Economisch Masterplan Noordoost Fryslân

Aan het Sociaal Economisch Masterplan wordt een uitvoeringsprogramma gekoppeld met daarin de diverse projecten van de regio.

Voor Achtkarspelen zijn in dit verband de volgende projecten van belang:

- Gebiedsontwikkeling Skûlenboarch/Westkern (samen met T-diel)
- Stationsgebied Buitenpost
- Centrumgebied Buitenpost en De Kruidhof
- Bedrijventerrein Surhuisterveen (Lauwerskwartier fase 2)
- Glasvezelnet Achtkarspelen
- Ruimtelijk economische ontwikkelingen in "bundelingsgebied" Buitenpost-Kollum (samen met Kollumerland c.a.)
- Vaarplan Achtkarspelen Zuid

Ontwikkeling en revitalisering van bedrijventerreinen

Voor wat betreft de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, gaat de regio Noordoost Fryslân (NOFA-gemeenten + Tytsjerksteradiel) een convenant sluiten met de provincie, het Convenant Bedrijventerreinen Noordoost Fryslân 2010-2020. Het convenant is gebaseerd op de toepassing van de zogenaamde "SER-ladder" bij de beoordeling van areaaluitbreiding. De afspraken in dit convenant vormen de agenda voor het bedrijventerreinenbeleid in Noordoost Fryslân voor de periode 2010-2020. De uitbreiding van het bedrijventerrein Lauwerskwartier in Surhuisterveen met een

tweede fase past binnen de convenantafspraken, evenals de ontwikkeling van een "nat" industrieterrein bij Skûlenboarch-Westkern. Voor de komende jaren is in Achtkarspelen in principe voldoende kwantitatief en kwalitatief aanbod.

Mede in het licht van het voornoemde convenant, zal de komende jaren ook weer ingezet worden op revitalisering van bedrijventerreinen (zoals De String in Twijzelerheide en de Oastkern in Kootstertille).

Herontwikkeling centrumgebieden

De herontwikkeling van het winkelcentrum Harkema en ontwikkeling van een gebouw met appartementen en commerciële ruimte in het centrumgebied van Kootstertille zijn onder meer door de economische crisis gestagneerd. Wij zullen proberen deze projecten de komende periode nieuw leven in te blazen. Daarbij zal het college van b&w ook externe financieringsbronnen voor cofinanciering zoeken.

Aangenaam ondernemen

In het verlengde van de uitvoering van de nota "Aangenaam ondernemen" wordt werk gemaakt van onder meer de volgende thema's:

- Verdere verbetering van de dienstverlening aan ondernemers. Dit thema is ook een van de items bij de ontwikkeling en realisatie van het Klant Contact Centrum (KCC)
- Mogelijkheden creëren voor bedrijfsactiviteiten in zogenaamde commerciële zones die zijn gedefinieerd in de beleidsnotitie "Niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied" en worden uitgewerkt in de kadernota voor het Buitengebied.
- Groeimogelijkheden van agrarische bedrijven bevorderen binnen de kaders van de beleidsnotitie "Schaalvergroting in de landbouw" en worden uitgewerkt in de kadernota voor het Buitengebied.
- Regiomarketing, innovatie en versterking van netwerken in het kader van het Europese project "Vital Rural Area". Binnen deze activiteiten kan tevens onderzocht worden of de regio, in de vorm van een samenwerking tussen gemeenten en bedrijfsleven, zich zou kunnen (willen) presenteren op beurzen buiten de eigen regio (bijvoorbeeld de Randstad of Noord Duitsland).

Toerisme

Noardlike Fryske Wâlden

Het Nationaal landschap "De Noardlike Fryske Wâlden" is een potentiële katalysator voor de ontwikkeling van nieuwe toeristisch-recreatieve voorzieningen en de uitbouw van bestaande voorzieningen.

Het ontwikkelingsproject Stationsgebied Buitenpost biedt vanwege de ligging op de grens van het nationaal landschap en in combinatie met de aanwezigheid van de grootste botanische kruidentuin van Europa, De Kruidhof, kansen voor de ontwikkeling van een bijzondere functie als poort tot dit landschap. In concreto kan worden gedacht aan een bezoekers- c.q. informatiecentrum.

Ontwikkeling van Dag- en verblijfsrecreatie

Het gebied bij Skûlenboarch-Westkern en Augustinusga-Drogeham is bijzonder geschikt voor een verdere ontwikkeling op het gebied van dag- en verblijfsrecreatie.

Adviesbureau Lagroup uit Amsterdam heeft een onderzoek gedaan naar de potenties van het gebied rondom Skûlenboarch-Westkern. In samenhang met de visie-ontwikkeling m.b.t. dit gebied, kan in eerste instantie worden ingezet op de ontwikkeling van voorzieningen op/nabij de meest westelijke zandwinput (een strandvoorziening).

Verdere uitvoering nota Toerisme

Ingezet wordt op de uitvoering en doorontwikkeling van het fietspadenplan. Een netwerk van kwalitatief hoogwaardige en veilige recreatieve fietspaden is de manier om de toerist te laten genieten van het unieke nationale landschap. Bovendien dragen voldoende recreatiemogelijkheden bij aan een goed woon- en leefklimaat.

Binnen programma 5. Ontwikkeling ligt de nadruk op het voeren van een toekomstgericht beleid waarin de effecten van de voorspelde krimp worden opgevangen en waarbij wordt geanticipeerd op de kansen die er zijn. Hiertoe worden de navolgende maatschappelijke effecten nagestreefd:

1. Ruimtelijke ordening. Ruimtelijke kwaliteiten van de gemeente worden beschermd en waar mogelijk versterkt. Kansen en ontwikkelingsmogelijkheden voor burger en bedrijf worden in ruimtelijk opzicht optimaal en via zo efficiënt mogelijk georganiseerde procedures gefaciliteerd.
2. Volkshuisvesting. Zorg voor een toereikend, duurzaam, kwalitatief goed en op de behoefte afgestemd woningaanbod.
3. Economie. Versterking van de economische positie van de gemeente Achtkarspelen binnen de regio Noordoost Fryslân en daarmee behoud en waar mogelijk groei van de werkgelegenheid.
4. Recreatie. Ontwikkeling van de recreatieve en toeristische sector.
5. Leefomgeving. Zorg dragen voor een veilige, leefbare en duurzame samenleving.

Maatschappelijk effect 1 - Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke kwaliteiten van de gemeente worden beschermd en waar mogelijk versterkt. Kansen en ontwikkelingsmogelijkheden voor burger en bedrijf worden in ruimtelijk opzicht optimaal en via zo efficiënt mogelijk georganiseerde procedures gefaciliteerd.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Actuele beleidskaders.	Nieuwe Structuurvisie	niet	wel			
	Actualisatie bestemmingsplannen		4	3	2	3
	Herziening bestemmingsplan Buitengebied	niet		wel		
B. Ruimtelijke randvoorwaarden scheppen voor nieuwe sociaal-economische impulsen op het gebied van wonen, werken en recreëren.	Visieontwikkeling Kollum-Buitenpost.	niet	wel			
	Ruimtelijke randvoorwaarden voor een Landelijk wooncluster Kollum - Buitenpost	niet	wel			

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Begin 2010 is de Structuurvisie gepresenteerd in de dorpen daarna is de verdere procedure doorlopen. Dit zal resulteren in een vaststelling van de Structuurvisie begin 2011.
- Uiterlijk op 1 juli 2013 moet de gemeente beschikken over een actuele set bestemmingsplannen. Verder mogen plannen niet ouder zijn dan 10 jaar. Actualisering is dan ook een continu proces. Jaarlijks zullen 2 tot 3 plannen moeten worden geactualiseerd.
- Na een uitvoerige voorbereiding zijn in 2010 een kadernota en Structuurvisie m.b.t. het buitengebied opgesteld. De informatie uit de kadernota zal in 2011 worden vertaald in een bestemmingsplan voor het Buitengebied. Uiterlijk in 2012 zal dit bestemmingsplan worden vastgesteld.

Doel B

- Als uitwerking van het Sociaal-Economisch Masterplan Noord Oost Fryslân worden de ruimtelijk-economische potenties van het gebied tussen Kollum en Buitenpost onder regie van de beide gemeenten nader in beeld gebracht. In 2010 is hiervoor een zogenaamde Charette gehouden (ontwerpbijeenkomst, in korte tijd met een duidelijke deadline met deelnemers vanuit verschillende achtergronden werken aan een integraal ontwerp door de opstelling van een ruimtelijk-economische ontwikkelingsvisie). In 2011 zal een visie worden gepresenteerd.
- In het najaar van 2010 zullen de gemeenteraden van Kollumerland c.a. en Achtkarspelen besluiten over het vervolg van de woonpilot "Kollum-Buitenpost". Uitgaande van een positief raadsbesluit zal het plan in 2011 worden uitgewerkt en in de markt worden gezet. Het gaat in totaal om de ontwikkeling van 50 "ranch"-woningen.

Maatschappelijk effect 2 - Volkshuisvesting

Zorg dragen voor een toereikend, duurzaam, kwalitatief goed en op de behoefte afgestemd woningaanbod.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Actuele beleidskaders	Nieuwe Woonvisie	geen	wel			
B. Toevoeging aan de woningvoorraad afgestemd op de vraag waarbij duurzaamheid en levensloopgeschiktheid belangrijke factoren zijn.	Toevoeging nieuwbouw jaarlijks minimaal gelijk aan prognose		55	55	55	55
	Deelnemers gemeentelijke starterlening	5	10	15	20	25
	Starterswoningen tennisbaanlocatie Surhuisterveen	0	25			
C. Het op peil houden, verfraaien en versterken van de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad en woonomgeving	Duurzaamheidslening	0	20	40	60	80
	Prestatieafspraken woningcorporaties	geen	wel			
D. (Steun verlenen aan de) Ontwikkeling van een pilot 'Landelijke Wooncluster' in samenwerking met de gemeente Kollumerland c.a.	Bijzondere wooneenheden voor het aantrekken van 'externe woonconsumenten'	0		10	20	20

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Vaststelling van een - in overleg met de woningbouwcorporaties interactief op te stellen - nieuwe gemeentelijke Woonvisie. Vertrekpunt voor deze Woonvisie vormen de demografische prognoses, de nieuwe (regionale) woningbouwafspraken en de 'Strategische Woonvisie NOFA-gemeenten'. Monitoring van deze afspraken vindt plaats in 2011.
- In het kader van de op te stellen Woonvisie zal i.o.m. met de SWA kritisch naar de groeiende lijst woningzoekenden worden gekeken en zullen zonodig maatregelen worden genomen teneinde het groeiende aantal woningzoekenden terug te dringen.

Doel B

- Zo efficiënt en effectief mogelijk in spelen op de ontwikkelingen op de woningmarkt en dan vooral op die initiatieven die een bijdrage leveren aan de doelstelling om zorg te dragen voor voldoende betaalbare woningen, woningen geschikt voor senioren en starters en evenals zorggerelateerde woningen.
- Ruimtelijke randvoorwaarden scheppen waardoor de tot 2016 beschikbare woningbouwruimte in concrete plannen en projecten zal worden gerealiseerd in een tempo minimaal gelijk aan de (provinciale) prognose van de woningbehoefte.

Doel C

- Zowel in de Woonvisie als in de in het verlengde van deze visie met de corporaties te maken prestatieafspraken zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de kwaliteit en toekomstgerichtheid van de bestaande voorraad en de eventuele noodzaak tot herstructurering.

Doel D

- Uitgaande van een positieve grondhouding van de beide gemeenteraden zal 2011 grotendeels in het teken staan van de te voeren (ruimtelijke) procedures.

Maatschappelijk effect 3 - Economie

Versterking van de economische positie van de gemeente Achtkarspelen en daarmee behoud en waar mogelijk groei van de werkgelegenheid.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Stimuleren werkgelegenheid	Werkgelegenheidscijfers (aantal banen > 15 uur) (provincie Friesland ism KvK)	Mei 2009 7535 banen	gelijk	gelijk	gelijk	gelijk
	Organiseren netwerk-bijeenkomsten	2010 1	2	2	2	2
B. Voldoende (kwalitatieve) ruimte voor bedrijven	Aantal projecten t.b.v. verbeteren bedrijfslocaties	2010 1	1	1	1	1
C. Goed ondernemersklimaat	Uitgeven Ondernemend Achtkarspelen	2009 4 keer	Mini-maal 4 keer	Mini-maal 4 keer	Mini-maal 4 keer	Mini-maal 4 keer
	Deelname beurzen	2009 1 keer	Mini-maal 1 keer	Mini-maal 1 keer	Mini-maal 1 keer	Mini-maal 1 keer
	Bedrijfsbezoeken	2009 25 bezoeken	Mini-maal 30	Mini-maal 30	Mini-maal 30	Mini-maal 30
	Aantal contacten met agrarische organisaties (LTO-VANLA)	2009 2 x	mini-maal 2 keer	mini-maal 2 keer	mini-maal 2 keer	mini-maal 2 keer
	Bijeenkomsten op gebied ICT / Innovatie	2009 1x	1	1	1	1
	Ranking verkiezing ondernemersvriendelijkste gemeente Noord-Nederland	2008 plaats 44		plaats 25		plaats 20

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Ondersteunen van startende bedrijven
- Ondersteunen verbreding-verdiepingsinitiatieven landbouw
- Groeimogelijkheden van agrarische bedrijven bevorderen
- Stimuleren netwerken binnen gemeente/regio
- Verder vorm geven aan regionaal project 'Gouden Driehoek' (doelstellingen + link naar VRA)

Doel B

- Uitgeven bedrijventerrein Kootstertille
- Ontwikkeling 2^e fase Lauwerskwartier Surhuisterveen
- Revitalisering (voorbereiding van) bedrijventerrein Blauforlaet en Oostkern
- Onderzoek naar mogelijkheden rondweg Surhuisterveen, c.q. ontsluitingsweg Lauwerskwartier
- MER onderzoek kanaalomlegging incl. nat bedrijventerrein Skûlenboarch Westkern
- Ontwikkelen stationsomgeving Buitenpost
- Verdere uitrol ontwikkelingsvisie Buitenpost; herinrichten Voorstraat
- Stimuleren verbeteringen winkelcentrum Harkema
- Mogelijkheden creëren voor bedrijfsactiviteiten in zogenaamde commerciële zones
- Verder vormgeven aan het bedrijventerreinenbeleid in Noordoost Fryslân, met als concrete activiteiten het verbeteren van de aansluiting onderwijs en werkgelegenheid en het wijzen van leerlingen op de mogelijkheden in Noordoost Friesland, dit mede in het kader van Vital Rural Area

Doel C

- Deelname beurzen
- Uitgeven Ondernemend Achtkarspelen
- Uitwerken Regiomarketing in NOFA-verband in kader van Interregproject Vital Rural Area
- Verdere implementatie KCC
- Stimuleren verdere uitrol glasvezel
- Uitbouwen contacten (zowel gemeente als bedrijfsleven) met organisaties als Syntens, NOFCOM etc.
- Organiseren Jeltingahuisgespekken
- Lidmaatschap Ondernemersclub SC Heerenveen
- Verder uitwerken van Economisch Masterplan voor Noordoost Fryslân ism buurgemeenten
- Informatie verschaffen over mogelijkheden die het beleid biedt voor vrijkomende agrarische bedrijven
- Houden van reguliere overleggen met agrarische organisaties als Land- en Tuinbouw Organisatie, Vereniging Agrarisch Beheer van Natuur en Landschap e.d.
- Voorbereiding Bestemmingsplan Buitengebied.

Maatschappelijk effect 4 - Recreatie

Ontwikkeling van de recreatieve en toeristische sector

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Stimuleren ontwikkelingen recreatieve en toeristische sector	Aantal overnachtingen (I&o, camping, recr. app/woningen, groepsacc. en jachthaven (Toerdata Noord)	2008 (in totaal 35.300)	+ 1 % t.o.v. jaar daar- voor	+ 1 % t.o.v. jaar daar- voor	+ 1 % t.o.v. jaar daar- voor	+ 1 % t.o.v. jaar daar- voor
B. Vergroten van het aantal arbeidsplaatsen binnen de toeristische sector	Werkgelegenheids cijfers (Provincie Fryslân i.s.m. KvK)	Nulmeting 2008 (605 full- en parttime banen)	+ 1 % t.o.v. jaar daar- voor	+ 1 % t.o.v. jaar daar- voor	+ 1 % t.o.v. jaar daar- voor	+ 1 % t.o.v. jaar daar- voor
C. Goede dienstverlening / relatiebeheer	Tevredenheidsonderzoek	geen	1			

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

- Uitvoering nota Recreatie en toerisme 2004 - 2012, o.a. opwaarderen kanoroute/kanoroutekaart, digitalisering men- en ruiterroutes
- Opstellen nieuwe nota Recreatie en toerisme
- Uitvoering Recreatierondje Achtkarspelen
- Regiomarketing
- Uitvoering herziene fiets/wandel/ruiterpadenplan
- Subsidieverstrekking VVV

Doel B

- Recreatieve ontwikkeling Skûlenboarch - Westkern

Doel C

- In het kader van de evaluatie van de beleidsnotitie recreatie en toerisme zal er een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd worden.
- Te onderzoeken of er een mogelijkheid bestaat om in 2011 gezamenlijk met de recreatieve ondernemers uit de gemeente deel te nemen aan een landelijke beurs.

Maatschappelijk effect 5 - Duurzame samenleving

Zorg dragen voor een veilige, leefbare en duurzame samenleving.

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Zorgen voor een kwalitatief hoogwaardige en adequate klantvriendelijke en rechtvaardige medewerking aan een proces van vergunningverlening	Afhandeling binnen de termijn > 97% (bron: jaarverslag)		> 97%	> 97%	> 97%	> 97%
	Een percentage beroepen worden toegewezen in verhouding van het aantal behandelde gevallen (bron: jaarverslag)		97%	97%	97%	97%
B. Toezicht en de handhaving op kwalitatief hoogwaardig niveau uitvoeren	Door toezicht en handhaving een hoog naleefgedrag bevorderen van > 85% t.o.v. de 1 ^e controle (bron: handavingsjaarverslag)	60% in 2007	80%	85%	>85%	>85%
C. Optimaal invulling geven aan gemeentelijke beleidsvrijheid zodat gronden in de gemeente voor functioneel gebruik geschikt blijven in overeenstemming met het besluit Bodemkwaliteit.	Bodem beheersplan					
	(Bodemnota)					
	Nastreven van generiek beleid (gebruikskwaliteit bodem is gekoppeld bestemmingsplan)		50%	Beleid in werking 100%		
D. Op gebruik van de ruimte afgestemd, aanvaardbaar geluidsniveau nastreven	Nastreven van generiek geluidbeleid (gebruikskwaliteit leef- en werkomgeving is gekoppeld bestemmingsplan)	Rijk moet het mogelijk maken om gemeentelijk beleid te ontwikkelen	25%	50%	100%	
E. Door uitvoering van de nota Duorsum yn de Wâlden Duurzaamheidsprojecten tot stand brengen die bijdragen aan een duurzame leefomgeving.	Stand van zaken uitvoering nota Beleidsvisie Duurzaamheid Achtkarspelen Len	25% in 2010	50%	75%	100%	

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Programmatisch uitvoering geven aan het leefomgevingsbeleid.

Doel A

- Toetsen van de wettelijke normen bij de uitvoering van de taken (o.a. vergunningverlening).
- Tot stand brengen van producten die in beroepsprocedures in stand blijven.

Doel B

- Uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Integraal Toezicht en Handhaving 2011 gemeentes Kollumerland ca. en Achtkarspelen. Het voornemen bestaat om al in 2011 de gemeente Tytsjerksteradiel ook aan dit uitvoeringsprogramma toe te voegen.

Doel C

- Uitvoering geven aan het vastgestelde bodembeleid en kostenefficiënt participeren in bodemonderzoek- en saneringstrajecten.
- Doelmatig aanpakken van bodemverontreiniging.
- Optimaal participeren bij subsidietrajecten. (ISV)

Doel D

- Op gebruik van de ruimte afgestemd, aanvaardbaar geluidsniveau nastreven.

- Er kan nog geen eigen geluidbeleid ontwikkeld worden. Op Rijksniveau moet daarvoor de wetgeving aangepast worden.

Doel E

De nota Beleidsvisie Duorsum yn de Wâlden is in 2010 vastgesteld door de raad. In overeenstemming met deze nota worden in 2011 de volgende projecten uitgevoerd c.q. opgepakt:

- afronden van de projecten die in 2010 gestart zijn, te weten het Minimaproject, het koploperproject, in samenwerking met een aantal bedrijven en de Co2 monitor;
- starten met de projecten Duurzaam bouwen bestaande bouw en nieuwbouw.

Wat gaat het kosten?

Bestaand beleid + wijzigingen als gevolg van nieuwe beleidsvoorstellen (inclusief Kadernota 2011)

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	-9.132	-6.792	-4.699	-5.230	-3.415	-3.328
Baten	7.214	2.642	4.051	2.606	2.201	2.415
Saldo programma 5 voor resultaatbestemming	-1.918	-4.150	-648	-2.624	-1.214	-913
Lasten (reservemutaties)	-0	-66	-1.377	-19	-14	-320
Baten (reservemutaties)	0	1.427	1.564	3.257	402	202
Saldo programma 5 na resultaatbestemming	-1.918	-2.790	-461	614	-826	-1.031

Wijzigingen als gevolg van de kadernota 2011

	Investering	Inv.jaar	E/S	2011	2012	2013	2014
Besparingen bestaand beleid							
Verkeersveiligheid			S	5	5	5	5
Uitbreiding regiefunctie			S	0	0	10	10
Bedrijfsmatige activiteiten			S	0	5	5	5
Subsidie VVV			S	0	6	6	6
Bedrijfscontacten/Arbeidsmakelaar/KCC			S	0	30	30	30
Bouwgrondexploitatie			S	9	9	9	9
Verhogen leges woningbouw			S	0	26	52	52
Verhogen leges partiële herziening			S	0	1	1	1
Projectbesluiten			S	0	0	0	0
Kadastrale gegevens aan derden			S	0	1	1	1
Servicebureau de Friese Wouden			S	0	6	6	6
Monumenten en molens			S	0	0	0	0
Efficiency			S	9	9	9	9
Saldo				23	98	134	134
Intensiveringen bestaand beleid							
Vergunningen via KCC				0	0	0	0
Saldo				0	0	0	0
Nieuw beleid							
Herinrichting Voorstraat	1.500	2011/2012	E (OFA)	0	0	0	0
Ontwikkelvisie Kollum-Buitenpost	25	2011	E (OFA)	0	0	0	0

Programma 5 - Ontwikkeling

	Investering	Inv.jaar	E/S	2011	2012	2013	2014
Uitbreiding parkeervoorziening stationsgebied	500	2011	E (OFA)	0	0	0	0
Toeristische ontwikkeling Skûlenboarch-Westkern	50	2011	E (OFA)	0	0	0	0
Aanschaf luchtfoto's			S	-20	-20	-20	-20
Revitalisering bedrijventerreinen	265	2011/2012	E	-190	-75	0	0
Ontsluiting Lauwerskwartier, fase 2	750	2012	E	0	-350	0	0
Aanleg verbinding winkelgebieden Surhuisterveen	50	2011	E	-50	0	0	0
Recreatieve inrichting museumterrein De Spitkeet	35	2011	E	-18	0	0	0
Herziening fietspadenplan	150	2011	E	-150	0	0	0
Saldo	3.325			-428	-445	-20	-20
Vervangingsinvesteringen							
Saldo				0	0	0	0

	2011	2012	2013	2014
Saldo besparingen bestaand beleid	23	98	134	134
Saldo intensiveringen bestaand beleid	0	0	0	0
Saldo nieuw beleid	-428	-445	-20	-20
Saldo vervangingsinvesteringen	0	0	0	0
Totaal programma 5	-405	-347	114	114
Waarvan incidenteel	-408	-425	0	0

Programma 6 - Dienstverlening

Portefeuillehouder : T.J. van der Zwan
Programmamanager : I. van Tebberen en J. Veenstra
Programma-adviseur : Wiebe Kobus en Sylvia Bosma
Afdeling : Dienstverlening/Bedrijfsvoering

Algemeen deel (beleidskader / ontwikkelingen ten aanzien van het programma)

De kernthema's van programma 6 dienstverlening voor de komende raadsperiode zijn:

- De vorming van het Klantencontactcentrum (KCC) en voorbereiding op gemeente heeft Antwoord (fase 4 en 5);
- Inrichting en vormgeving van basisregistraties;
- Invulling geven aan het preferente partnerschap met Tytsjerksteradiel en
- Het lean en mean organiseren van de bedrijfsvoering.

KCC

Na de verbouw van het gemeentehuis wordt eind dit jaar/begin 2011 het nieuwe Klant Contact Centrum in gebruik genomen. In dit nieuwe KCC willen we onze klanten nóg beter van dienst zijn. De tot dusver geldende servicenormen vastgelegd in ons, in 2009 als beste van Nederland beoordeelde Kwaliteitshandvest, zullen worden aangescherpt en uitgebreid.

De vraag van klanten staat centraal in ons handelen en persoonlijke benadering staat voorop. Wij stellen ons tot doel binnen de grenzen van wetgeving inventieve oplossingen te vinden. Het gedrag van onze KCC medewerkers is er op gericht mensen snel, vriendelijk en goed te helpen. Onze burgers worden gastvrij ontvangen en desgewenst begeleid naar de balie.

Bij onze dienstverlening proberen wij nét iets meer te doen dan de klant verwacht.

We houden alle in het KCC samenkomende communicatiekanalen (balie, post, telefoon en internet) open, zodat mensen kunnen kiezen wat bij hen past. Ongeacht het kanaal krijgt men het goede antwoord. Wij maken werk van één "digitale kluis" waar mensen zelf hun gegevens kunnen beheren.

Eenmaal bekende gegevens vragen wij niet nogmaals. Wij verwachten dit ook van andere overheidsorganisaties en spreken hen daarop aan. Dit betekent dat gebruik van de basisregistraties standaard is.

Door optimaal gebruik te maken van techniek en maximale inzet van medewerkers willen we ervoor gaan zorgen dat 70 tot 80% van alle klanten direct de gevraagde informatie of het gevraagde product meekrijgt.

Basisregistraties

Het Nationaal Uitvoeringsplan Dienstverlening en e-overheid (NUP) is de actuele landelijke agenda voor de invoering van het stelsel van basisregistraties en e-overheidsvoorzieningen waaraan alle overheden zich hebben gecommitteerd. Het NUP is een aanvulling op / actualisatie van de (voormalige) Egem-i agenda. Achtkarspelen is al ruim twee jaar bezig met de invoering van dit Egem-i realisatieplan.

Bestuur

In Achtkarspelen blijft het vereenvoudigen en verminderen van de regelgeving speerpunt van beleid. De gemeente houdt zijn eigen financiële huishouding goed op orde. Het bestuur voert een zuinig en degelijk beleid uit. De komende jaren, met minder economische groei, wordt lastenverzwaring in principe voorkomen. De systematiek van de bezuinigingen zal zijn om direct te bezuinigen en het niet uit te smeren of uit te stellen. Dit betekent een eerste bezuiniging van € 1.000.000 in 2012. In de jaren daarop neemt dit toe met respectievelijk € 750.000, € 500.000 en € 250.000.

Bedrijfsvoering

Centrale thema's binnen de bedrijfsvoering zijn arbeidsproductiviteit, flexibiliteit en professionaliteit van dienstverlening. De aanpak is waardengestuurde en ontwikkelingsgericht. De afgelopen jaren is bewezen dat deze aanpak leidt tot een hoge voldoening van medewerkers, een meer naar buiten gerichte houding en aansprekende prestaties in de dienstverlening aan burgers. De gemeente ontving hiervoor verschillende awards in 2009 en 2010, de planning en control-cyclus is transparanter en de sturing op personeelsbudgetten heeft geleid tot minder externe inhuur. Ook de komende raadsperiode zal de organisatie deze ontwikkeling doorzetten en wordt gedragen door directie, management en teamleiders. Daarbinnen staan vijf kernwaarden centraal: vertrouwen, initiatief, samenwerken, betrokkenheid en verantwoordelijkheid (VISBV).

Binnen programma 6 "Dienstverlening" is geen eenduidige relatie te geven tussen doelstellingen en maatschappelijke effecten. Per productgroep: KCC, basisregistraties, bestuur en bedrijfsvoering, formuleren we daarom een doelstelling.

1. Doelstelling KCC

De burger wordt door onze KCC-medewerkers adequaat, deskundig en snel geholpen, ongeacht het gekozen kanaal. De burger is tevreden over de dienstverlening van de gemeente.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. In 2014 wordt 80% van onze dienstverlening in het KCC in 1 keer multichannel afgehandeld. De klant krijgt daarbij via alle kanalen hetzelfde antwoord.	% klantcontacten in 1x afgehandeld t.o.v. het totaal aantal klantcontacten		Begin 2011 basis eind 2011 50%	eind 2012 65%	eind 2013 80%	80%
B. Verbeteren dienstverlening door het aanbieden van meer 'klaar-terwijl-u-wacht'-producten'.	Aantal 'Klaar-terwijl-u-wacht'-producten	Stand van zaken 2010: 10 'Klaar-terwijl-u-wacht'-producten	15	20	25	30
C. Onze klanten blijven stimuleren voor het gebruik van het digitale kanaal	Toename gebruik digitale kanaal in %	Dec. 2008 0% van het totale volume	10%	20%	25%	30%
D. Ons kwaliteitshandvest bevat afspraken over onze dienstverlening. Hiermee zijn we open en transparant. De burger weet wat hij van ons mag verwachten. Afspraak is afspraak; ofwel 'Zeggen wat je doet en doen wat je zegt'. Zo niet, dan vindt compensatie plaats door uitgifte van een VVV-Irischeque.	Aantal Irischeques	Begin 2010: 225 Irischeques	208	198	130	85
	% aantal uitgereikte Irischeques t.o.v. het totaal aantal klantcontacten	0,8%	0,7%	0,7%	0,5%	0,3%
E. Zorgvuldige afhandeling klachten over dienstverlening na mediation	% tevreden burgers na klachtafhandeling	90%	93%	95%	95%	95%
	Aantal klachten	31	30	28	25	25

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

Met de gemeente Tytsjerksteradiel wordt per 1 januari 2011 een gezamenlijk Klant Contact Centrum (KCC) ingericht en geoperationaliseerd. We houden alle in het KCC samenkomende communicatiekanalen (balie, post, telefoon en internet) open, zodat mensen kunnen kiezen welk kanaal het beste bij hen past. Ongeacht het kanaal krijgt men het goede antwoord. Om regie te kunnen voeren op het klantcontact wordt een KCC-portaal met o.a. een kennisbank waarbij de correcte antwoorden op (de meest gestelde) vragen voor zowel de telefoon als balie en mail makkelijk en snel te vinden zijn, hiervoor ontwikkeld. We willen eind 2011 50% van de klantcontacten in één keer afhandelen en in alle andere gevallen de regie hebben op de afhandeling. De ambitie in het overheidsprogramma Antwoord[©] is om het percentage klantcontacten dat in één keer wordt afgehandeld door te ontwikkelen naar 80%, uiterlijk in 2015. De overheid wordt voortaan bereikbaar met één nummer, het 14+netnummer. Achtkarspelen is in 2011 bereikbaar via 14-0511; de telefonische ingang voor alle vragen aan de gemeente.

Doel B

Met het operationaliseren van een gezamenlijk KCC willen we de kwaliteit van de dienstverlening voor burgers en ondernemers naar een nog hoger niveau brengen. Wij willen onze klanten nog beter tot dienst zijn door meer klaar-terwijl-u-wachtproducten direct aan te bieden.

Doel C

We willen onze klanten via de website faciliteren met digitale formulieren voor het aanvragen van top 25-30 producten en diensten die een hoog volume hebben (betreft ongeveer 80% van onze dienstverlening). Daarnaast stellen we één 'open' formulier beschikbaar waarop de klant zelf zijn/haar vraag kan formuleren.

Doel D

De gewenste dienstverleningsprestaties van de gemeente zijn vastgelegd in een kwaliteitshandvest. Onze klanten worden door onze medewerkers adequaat, deskundig en snel geholpen. De servicenormen worden in samenspraak met klantgroepen dit jaar verder uitgebreid dan wel aangescherpt. Doelstelling is het verbeteren van de dienstverlening, meer werken op afspraak en daardoor minder vvv-bonnen uit te reiken die als compensatie dienen voor het niet halen van onze normen.

Doel E

Klachten worden afgehandeld door de klachtencoördinator waarbij de indiener kan kiezen tussen de formele klachtenprocedure of afhandeling van een klacht waarbij door bemiddeling wordt gekeken of deze op een andere manier naar tevredenheid van de indiener kan worden opgelost. In beide gevallen is het streven om de relatie met de indiener te herstellen. In voorkomende gevallen doet de klachtencoördinator aanbevelingen naar de betrokken afdeling om soortgelijke klachten in de toekomst te voorkomen.

2. Doelstelling Basisregistraties

Bij ons bekende klantgegevens worden meervoudig gebruikt, zodat wij eenmaal bekende gegevens niet opnieuw opvragen.

Wat willen we bereiken?

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Invoering van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT).	100 % wettelijke verlichtingen NUP		100%	100%	100%	100%

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
B. Het beheer van de in 2010 ingevoerde basisadministraties (Personen en Adressen en Gebouwen) gebeurt op juiste en adequate wijze.	Aantal Terugmeldingen met onjuiste gegevens.			<15%	<10%	<5%

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

De huidige GBKN is de basis voor de vorming van de toekomstige BGT die 1 januari 2013 operationeel moet zijn. We starten in 2011 met het transitieproces van GBKN naar de BGT. De voorbereidingen van dit proces zijn al gestart door de projectleider die dit proces gaat aansturen. Het totale transitieproces zal twee jaar in beslag nemen en afgerond worden eind 2012. Naast het bouwen van het gegevensbestand zal er ook gekeken worden naar beheer en bijhouding in de toekomstige beheersfase die start op 1 januari 2013. Er zal nagedacht moeten worden over de organisatorische positionering en over capaciteit en deskundigheid die nodig zal zijn in de beheersfase van de BGT. Na invoering van de BGT zal de hele overheid gebruik maken van dezelfde basisset Grootschalige Topografie van Nederland waardoor er:

- een betere dienstverlening ontstaat aan burgers en bedrijven
- er sprake is van een administratieve lastenverlichting
- betere samenwerking binnen de overheid en met andere ketens ontstaat

Doel B

Wij beheren de operationele basisregistraties Personen en Adressen en Gebouwen volgens de daarvoor geldende voorschriften van de Rijksoverheid. Daarmee beschikken we over actuele en betrouwbare gegevensverzamelingen die volgens het principe van enkelvoudige opslag en meervoudig gebruik van gegevens een goede dienstverlening aan burgers en bedrijven mogelijk maken. Burgers en bedrijven hoeven als gevolg daarvan niet meer steeds dezelfde gegevens te overleggen aan de overheid.

Doelstelling 3: Bestuur

Wat willen we bereiken?

Een open en transparante wijze van besturen, gekenmerkt door een grote mate van toegankelijkheid in combinatie met een correcte uitvoering van overheidstaken.

Doelen:	Indicatoren (inclusief bron)	Nulmeting	Streefwaarden			
			2011	2012	2013	2014
A. Interactieve beleidsvorming, beginspraak. Laagdrempelig, ruimte voor inspraak in beleidsvoorbereiding	Aantal b&w-adviesnota's waarbij (beg)inspraak in voorbereiding is gerealiseerd	0	2	4	8	8
B. Gezond en behoedzaam financieel beleid.	Kostendekkendheid doelheffingen		<100%	<100%	100%	100%
	Kostendekkendheid leges		<100%	<100%	100%	100%
C. Samenwerking met onze preferente partner Tytsjerksteradiel en coherente partner Kollum	Gerealiseerde efficiencyvoordelen	0			50.000	100.000
	Samenwerkende taakgebieden	0	2	4	ntb	ntb

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Doel A

Burgers, belanghebbenden en de verenigingen voor plaatselijk belang worden in een zo vroeg mogelijk stadium bij de planontwikkeling betrokken. In 2011 gaan we de eerste stappen zetten die nodig zijn voor het invoeren van een participatieladder. De gemeente zal meer en meer in een vroegtijdig stadium in samenspraak met betrokken of belanghebbende burgers in contact treden om na te gaan op welke wijze aan hun verlangens kan worden tegemoetgekomen en ook: wanneer niet. Interactieve beleidsvorming en gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid voor uitvoering en realisatie van plannen en projecten horen hierbij. Ook komt hierbij in beeld welke taken door de dorpen en/of plaatselijk belangverenigingen zelf kunnen worden opgepakt. Hierbij zullen we gebruik gaan maken van de mogelijkheden van social media. Communicatie over beleid en participatie van externen is herkenbaar ingebed in het proces.

Doel B

In de nota leges en tarieven, die in 2010 door de raad wordt vastgesteld, is voorgesteld dat de berekeningen van leges en tarieven op een meer transparante en eenduidige manier gaan plaatsvinden. Dit betekent dat er in 2011 een duidelijker beeld komt van de berekening van leges en tarieven en de mate van kostendekkendheid. Als gevolg van het hanteren van het profijtbeginsel zullen enkele met name privaatrechtelijke tarieven en ook leges stijgen. Vanaf 2013 zal dit leiden tot extra opbrengsten voor de gemeente.

Doel C

Daadwerkelijke start van een gezamenlijk KCC per 1 januari 2011 (in nader te bepalen vorm en omvang in eerste fase). Onderzoek naar de mogelijkheid van samenvoeging van de teams Handhaving per 1 januari 2011 en de wijze waarop daar dan invulling aan gegeven kan worden. Samenvoeging van de uitvoerende dienst Werk en Inkomen per 1 september 2011, op basis van nog nader te verrichten onderzoek. Samenvoeging van de Wmo-dienstverlening per 1 september 2011, op basis van een onderzoek naar de vraag of die dienstverlening in het KCC moet worden ondergebracht. Vorming van een gezamenlijke pool van sporthalbeheerders in een nader te bepalen vorm (medio 2011). Verdere verkenning uitvoeren naar de mogelijkheden van samenvoeging van andere organisatieonderdelen. Eind 2011 treffen we voorbereiding om in het eerste kwartaal van 2012 een bestuurlijke afweging te kunnen maken over de voortgang in de samenwerking.

Doelstelling 4: Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?

Centrale thema's binnen de bedrijfsvoering zijn arbeidsproductiviteit, flexibiliteit en professionaliteit van dienstverlening. De aanpak is waardengestuurd en ontwikkelingsgericht. De afgelopen jaren is bewezen dat deze aanpak leidt tot een hoge voldoening van medewerkers, een meer naar buiten gerichte houding en aansprekende prestaties in de dienstverlening aan burgers. De gemeente ontving hiervoor verschillende awards in 2009 en 2010, de planning en control-cyclus is transparanter en de sturing op personeelsbudgetten heeft geleid tot minder externe inhuur. Ook het komende jaar zal de organisatie deze ontwikkeling doorzetten en wordt gedragen door directie, management en teamleiders. Daarbinnen staan vijf kernwaarden centraal: vertrouwen, initiatief, samenwerken, betrokkenheid en verantwoordelijkheid (VISBV).

Wat gaan we daar in 2011 voor doen?

Personeel en organisatie

Om de gemeentelijke organisatie ruimte te geven in het versterken van haar dienstverlenende, initiërende en ondersteunende regierol is in 2010 een vervolgstap gezet in het organisatieontwikkelingstraject. Zo is er inmiddels overeenstemming bereikt over de inrichting van een slanker management met daarmee een vermindering van overhead in de organisatie.

Hiernaast zal worden ingezet op deregulering waarmee overbodige stappen in werk- en administratieve processen verder worden teruggedrongen.

Van leidinggevendenden wordt blijvende aandacht gevraagd in het benutten van mogelijkheden en talenten van medewerkers om zo daadwerkelijk invulling te geven aan een ontwikkelingsgerichte en waardengestuurde organisatie. Voor de medewerkers zal dit het effect hebben dat zij meer geboeid zijn en blijven in het werken voor onze gemeente.

De personele jaarcyclus, zoals deze sinds 2010 formeel van kracht is, vormt hierbij een goed hulpmiddel.

Om de ontwikkeling van personeel en organisatie professioneel te ondersteunen wordt er voor 2011 een opleidingsplan opgesteld. Naast trainingen en opleidingen op afdelings- en individueel niveau richtte het plan zich op het ingezette organisatieontwikkelingstraject.

In 2009 en 2010 zijn duidelijke stappen gemaakt in de vermindering van het verzuim. Het is nu zaak om deze positieve lijn door te zetten en de verantwoordelijkheid hierin te verankeren. Het uitgangspunt hierbij is om te denken vanuit de mogelijkheden tot het verrichten van werk in plaats vanuit de beperkingen van de medewerker. We komen van een verzuim van ruim 6% in 2008. Ons streven is om in 2011 onder de 4% te zitten. Het landelijk gemiddelde van gemeenten ligt rond de 5,5 %.

Informatisering

Een belangrijk en essentieel onderdeel van het te realiseren klant Contact Centrum is het Document Management Systeem (DMS). In 2011 zal een verdere uitbouw van het DMS plaatsvinden inclusief integratie met het Klant Contact Centrum.

Doelmatigheid- en doeltreffendheidonderzoek

In de verordening "Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Achtkarspelen" is vastgelegd dat het college jaarlijks en aantal onderzoeken doet naar doelmatigheid en doeltreffendheid. Het college stuurt ieder jaar voor 15 november een onderzoeksplan naar de raad waarin de onderzoeken voor het komende jaar worden gemeld. Wanneer een onderzoek is afgerond, informeert de concerncontroller de raad over de conclusies en aanbevelingen, waarbij het college de raad informeert over wat er met deze conclusies en aanbevelingen wordt gedaan.

Inkoop en aanbesteding

De organisatie zal zich in 2011 blijven bezighouden met het bijhouden van wijzigingen in de aanbestedingsregelgeving en de toetsing van en advisering over (voorgenomen) inkopen en aanbestedingen.

In 2011 zal nadrukkelijk ook het verder onderzoeken van samenwerkingsmogelijkheden met de gemeente Tytsjerksteradiel aan de orde zijn op het gebied van inkoop en aanbesteding. Hiertoe bestaan al langere tijd contacten met de collega's van Tytsjerksteradiel. Waar mogelijk zullen processen op elkaar worden afgestemd en er zal gezamenlijk worden ingekocht/aanbesteed waar dit voordelen kan opleveren.

Interne controle/Rechtmatigheid

De interne controle en rechtmatigheid zijn gebaseerd op ca. 16 meest risicovolle hoofdprocessen. De accountant is tevreden met de aanpak van het gemeentelijk rechtmatigheidsproces. In 2011 actualiseren we de risicoanalyses, zodat het interne controleproces hier op kan worden afgestemd. Ook voor de berekening van het weerstandsvermogen is een goede risicoanalyse van belang. De benodigde reserves kunnen hiermee op de vastgestelde risico's worden afgestemd. Bij het vaststellen van het normenkader wordt de nieuwe wetgeving in beeld gebracht. Aan de hand van het normenkader kan worden bepaald of er eventueel een aanpassing in de gekozen processen moet plaatsvinden.

Wat gaat het kosten?

Bestaand beleid + wijzigingen als gevolg van nieuwe beleidsvoorstellen (inclusief Kadernota 2011)

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lasten	-5.962	-5.687	-9.485	-9.401	-9.236	-9.349
Baten	1.036	455	668	663	608	610
Saldo programma 6 voor resultaatbestemming	-4.926	-5.232	-8.817	-8.738	-8.628	-8.739
Lasten (reservemutaties)	-0	-3	-7	-4	0	0
Baten (reservemutaties)	0	489	62	61	60	58
Saldo programma 6 na resultaatbestemming	-4.926	-4.746	-8.762	-8.681	-8.568	-8.681

Wijzigingen als gevolg van de kadernota 2011

	Investering	Inv.jaar	E/S	2011	2012	2013	2014
Besparingen bestaand beleid							
KCC				1	1	1	1
Basisregistraties							
Bestuur				29	101	91	91
Bedrijfsvoering				64	80	83	195
Saldo	0			94	182	175	287
Intensiveringen bestaand beleid							
Basisregistraties				-15	-29		
Bedrijfsvoering	240	2011			-43	-43	-43
Samenwerking Tytsjerksteradiel						50	100
Saldo	240			-15	-72	7	57
Nieuw beleid							
Basisregistraties	60 80	2011 2012			-11	-25	-25
Saldo	140			0	-11	-25	-25
Vervangingsinvesteringen							
Saldo	0			0	0	0	0

	2011	2012	2013	2014
Saldo besparingen bestaand beleid	94	182	175	287
Saldo intensiveringen bestaand beleid	-15	-72	7	57
Saldo nieuw beleid	0	-11	-25	-25
Saldo vervangingsinvesteringen	0	0	0	0
Totaal programma 6	79	99	157	319
waarvan incidenteel	-15	-29	0	0

Algemene dekkingsmiddelen

Dit hoofdstuk behandelt de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Het is geen beleidsprogramma. Wel hoort het bij het programmaplan, aangezien een belangrijk deel van de inkomsten in de begroting tot de algemene dekkingsmiddelen behoren.

Algemene dekkingsmiddelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel. Waar rioolheffing een directe relatie heeft met het 'product' riolering, geldt dit niet voor bijvoorbeeld de algemene uitkering en de OZB. Deze middelen zijn dan ook niet te koppelen aan een programma, waardoor zij onder de algemene dekkingsmiddelen vallen.

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

In onze gemeente zijn er drie soorten belastingen die niet gebonden zijn aan producten. Het gaat dan om de onroerende zaakbelasting, de forensenbelasting en de reclamebelasting.

Lokale lasten	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
OZB	3.434	4.010	4.175	4.334	4.497	4.664
Forensenbelasting	5	4	4	4	4	4
Reclamebelasting	0	45	45	45	45	45

De reclamebelasting belast die bedrijven die een openbare aankondiging (reclame-uiting) hebben die zichtbaar is vanaf de openbare weg. In onze gemeente wordt deze belasting alleen geheven over de ondernemers binnen het daartoe aangewezen gebied van het centrum Surhuisterveen. De belasting wordt vervolgens ingezet als een instrument voor een Ondernemersfonds ten bate van het centrum van Surhuisterveen. Deze uitgaven worden verantwoord in programma 5, Ontwikkeling.

Algemene uitkeringen

De algemene uitkering heeft betrekking op de algemene middelen die de gemeenten ontvangen van het ministerie van Binnenlandse Zaken. De hierna genoemde inkomsten zijn gebaseerd op de junicirculaire 2010, inclusief een geschatte korting van 10% in 2015. De laatste ontwikkelingen en nieuwe decentralisatie-uitkeringen zijn in de berekeningen verwerkt. Over de accresontwikkeling 2012 en volgende jaren zijn nog geen nieuwe ontwikkelingen te melden. Ook de onderhandelingen over de bezuinigingsmaatregelen zijn nog in volle gang. De huidige normeringsystematiek, samen de trap op en samen de trap af, is momenteel aan een evaluatie onderhevig.

Algemene uitkering	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Rijksbijdrage	26.135	26.064	25.910	25.067	24.157	23.878

Dividend

Doordat wij van een aantal financiële instellingen mede-eigenaar zijn, middels het bezit van aandelen, ontvangen wij hier jaarlijks dividend over. Het betreft hier aandelen in BNG, Eneco en Omrin. Het dividend voor Omrin wordt op het product 'reiniging' verantwoord, omdat dit een rechtstreekse relatie heeft met het product, wat indirect voor een lager tarief voor afvalstoffenheffing zorgt.

Dividend	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Eneco	261	300	300	300	300	300
BNG	125	125	155	155	155	155

Saldo financieringsfunctie/rente eigen reserves

Over het saldo van de reserves op 1 januari 2011 wordt bespaarde rente berekend. Zoals in de uitgangspunten van de begroting is bepaald, hanteren wij hiervoor een percentage van 3,5%. Dit bedrag wordt als bate toegerekend aan de exploitatie.

Daarnaast is de situatie zo dat het bedrag dat wij werkelijk aan rentelasten aan de bank betalen, lager is dan de kapitaallasten die wij berekenen over onze investeringen. Het verschil hier tussen is het saldo van de financieringsfunctie.

In de begroting 2011 zijn de volgende bedragen aan saldo financieringsfunctie en rente over de eigen reserves meegenomen:

Financieringsfunctie	Bedragen x € 1.000			
	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Saldo financieringsfunctie	1.715	1701	1277	1157
Bespaarde rente	998	875	829	797

Overige algemene dekkingsmiddelen

Naast eerder genoemde algemene dekkingsmiddelen zijn er nog een aantal posten die als dekkingsmiddelen zijn ingezet. Zo bevat de begroting een post voor structureel onvoorziene uitgaven. Ook staan er eerder ingeboekte reserveringen in die niet onder een product te plaatsen zijn.

Overige algemene dekkingsmiddelen	Bedragen x € 1.000			
	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Totaal budget	38	-87	296	321

Baten en lasten per programma

Totaal programmabegroting 2011

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-66.226	-66.966	-62.576	-61.999
Baten	65.551	63.111	61.398	61.383
Saldo programmabegroting 2011 voor resultaatbestemming	-675	-3.855	-1.178	-616
Lasten (reservemutaties)	-1.445	-81	-70	-376
Baten (reservemutaties)	2.394	4.035	1.264	1.019
Saldo programmabegroting 2011 na resultaatbestemming	274	99	16	27

Programma 1

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-11.118	-10.900	-10.909	-10.364
Baten	1.156	1.147	1.125	1.132
Saldo programma 1 voor resultaatbestemming	-9.962	-9.743	-9.783	-9.232
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo programma 1 na resultaatbestemming	-9.962	-9.743	-9.783	-9.232

Programma 2

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-26.648	-26.143	-25.733	-25.673
Baten	20.996	20.811	20.654	20.537
Saldo programma 2 voor resultaatbestemming	-5.652	-5.332	-5.079	-5.136
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	50	0	0	0
Saldo programma 2 na resultaatbestemming	-5.602	-5.332	-5.079	-5.136

Reservemutaties programma 2

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Onttrekking aan reserve inburgering	50	0	0	0
Totaal baten (reservemutaties)	50	0	0	0

Programma 3

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-1.196	-1.134	-987	-1.004
Baten	14	14	14	14
Saldo programma 3 voor resultaatbestemming	-1.182	-1.120	-973	-990
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo programma 3 na resultaatbestemming	-1.182	-1.120	-973	-990

Programma 4

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-13.056	-14.063	-12.415	-12.435
Baten	5.299	5.373	5.485	5.599
Saldo programma 4 voor resultaatbestemming	-7.757	-8.690	-6.930	-6.836
Lasten (reservemutaties)	-61	-58	-56	-56
Baten (reservemutaties)	767	717	802	759
Saldo programma 4 na resultaatbestemming	-7.051	-8.031	-6.184	-6.133

Reservemutaties programma 4

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Toevoeging aan reserve vervanging speeltoestellen	-61	-58	-56	-56
Totaal lasten (reservemutaties)	-61	-58	-56	-56
Onttrekking aan reserve inhaalslag groot wegenonderhoud	222	222	222	222
Onttrekking aan reserve vervanging speeltoestellen	145	95	69	61
Onttrekking aan reserve tariefegalisatie riolering	400	400	400	400
Onttrekking aan reserve tariefegalisatie reiniging	0	0	111	75
Totaal baten (reservemutaties)	767	717	802	759

Programma 5

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-4.699	-5.230	-3.415	-3.328
Baten	4.051	2.606	2.201	2.415
Saldo programma 5 voor resultaatbestemming	-648	-2.624	-1.214	-913
Lasten (reservemutaties)	-1.377	-19	-14	-320
Baten (reservemutaties)	1.564	3.257	402	202
Saldo programma 5 na resultaatbestemming	-461	614	-826	-1.031

Reservemutaties programma 5

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Toevoeging aan reserve tariefegalisatie winstafdrachten grondexploitatie	-1.358	0	-14	-320
Toevoeging aan reserve recreatie	-19	-19	0	0
Totaal lasten (reservemutaties)	-1.377	-19	-14	-320
Onttrekking aan reserve ontwikkelingsfonds Achtkarspelen	775	2.600	0	0
Onttrekking aan reserve tariefegalisatie winstafdrachten grondexploitatie	702	602	402	202
Onttrekking aan reserve recreatie	30	55	0	0
Onttrekking aan reserve herziening bestemmingsplannen	58	0	0	0
Totaal baten (reservemutaties)	1.564	3.257	402	202

Programma 6

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-9.485	-9.401	-9.236	-9.349
Baten	668	663	608	610
Saldo programma 6 voor resultaatbestemming	-8.817	-8.738	-8.628	-8.739
Lasten (reservemutaties)	-7	-4	0	0
Baten (reservemutaties)	62	61	60	58
Saldo programma 6 na resultaatbestemming	-8.762	-8.681	-8.568	-8.681

Reservemutaties programma 6

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Toevoeging aan reserve flankerend beleid personeel	-7	-4	0	0
Totaal lasten (reservemutaties)	-7	-4	0	0
Onttrekking aan reserve verbouw gemeentekantoor	62	61	60	58
Totaal baten (reservemutaties)	62	61	60	58

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-23	-104	118	150
Baten	33.304	32.482	31.295	31.062
Saldo algemene dekkingsmiddelen voor resultaatbestemming	33.281	32.378	31.413	31.212
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo algemene dekkingsmiddelen na resultaatbestemming	33.281	32.378	31.413	31.212

PARAGRAFEN

Paragraaf A - Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf bevat informatie en voorstellen over de gemeentelijke belastingen en heffingen en de belastingdruk voor de inwoners van de gemeente.

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid en vormen een belangrijk onderdeel van de totale inkomsten van de gemeente. De lokale heffingen worden hiermee ondergebracht in een afzonderlijke paragraaf van de programmabegroting.

Lokale lastenontwikkeling

Eén van de belangrijkste doelstellingen voor de nieuwe raadsperiode is om een beheerste ontwikkeling van de lokale lasten te realiseren. Dit houdt in dat gemeentelijke heffingen, rechten en leges in principe kostendekkend zijn. Met ingang van 2012 zal dit uitgangspunt losgetalen worden. Er mag geen verhoging zijn van de lokale lasten die boven de inflatiecorrectie uitgaat. De lokale lasten worden gedefinieerd als de optelsom van de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerende zaakbelasting.

(Bouw)leges

Los van de ontwikkeling van de lokale lasten is er de ontwikkeling van de leges. Voorgenomen wordt om de opbrengst van de bouwleges en de leges vergunningen te verhogen door de tarieven voor 2012 te verhogen met 5%. Ook voor 2013 wordt voorgesteld om deze tarieven met 5% te verhogen.

Ontwikkelingen

De gemeente staat voor belangrijke ontwikkelingen in de lokale lasten. Puntsgewijs kunnen ze als volgt worden benoemd.

- De WABO is op 1 oktober in werking getreden. Dit betekent een forse wijziging van de legesverordening.
- De legesverordening zal in zijn geheel moeten worden gewijzigd. De vertrouwde hoofdstukken komen te vervallen en nieuwe titels komen ervoor in de plaats.
- Binnen deze nieuwe titels zullen de regels van de kruissubsidiëring toegepast moeten kunnen worden. Vanuit een Europese richtlijn zijn de grenzen daarin nu duidelijk. Onze nieuwe legesverordening zal hier aantoonbaar in moeten voorzien.
- De actualisering van het GRP zal ingepast worden in het tarievenbeleid.
- De begrotingsindeling zal rigoureuus worden veranderd. De toerekening van de indirecte kosten vraagt hierdoor om een andere systematiek.
- Niet alleen uit hoofde van wijziging van systeem, ook uit hoofde van transparantie vraagt de tariefsopbouw een andere indeling dan tot nu toe. Niet de kosten (indeling naar direct en indirect) zijn leidend maar de activiteit (ongeacht of deze direct of indirect is).
- Door wijziging van de begrotingssystematiek en de eis tot onderbouwing van de activiteit zullen herverdeeleffecten ontstaan in de tarieven.

Transparantie tarieven.

Vanuit meerdere invalshoeken is het noodzakelijk om de tarieven transparanter te maken.

1. Primair staat dat de gemeenteraad de keuze moet kunnen maken over de toerekenbaarheid van kosten naar tarieven. Hiertoe zal de activiteit leidend zijn in de te presenteren opstelling van kosten. In deze opstelling zal de vraag centraal staan of de gemeente deze kosten heeft gemaakt omdat de dienst is gevraagd en verleend. Het is aan de raad om de mate te bepalen waarin deze kosten worden toegerekend naar een tarief dat de burger in rekening wordt gebracht.
2. De VNG vraagt in toenemende mate om modellering van tarieven. Dit komt de onderlinge vergelijkbaarheid van tarieven ten goede. Op hoofdcategorie wordt deze zelfs voorgeschreven. Momenteel zijn er modellen voor de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de WABO. Elk heeft zijn eigen 7-stappenplan om tot de beoogde transparantie van tarieven te komen.

3. Uit de jurisprudentie rondom heffingstarifiering wordt steeds duidelijker dat de gemeente zorg heeft te dragen voor een goede kostenonderbouwing van producten. Is er een degelijke kostenonderbouwing aanwezig, maar de rechter denkt daar anders over, dan wordt het tarief proportioneel aangepast. Is er geen onderbouwing van het tarief dan wordt de gehele verordening onverbindend verklaard.

In het najaar 2010 wordt de raad een eerste nota leges en tarieven gepresenteerd.

De eerste aanzet wordt vorm gegeven binnen de bestaande beleidskaders om het accent te kunnen leggen op de veranderende systematiek en de gevolgen daarvan. Daarna worden de gevolgen van nieuwe beleidsontwikkelingen (zoals bijvoorbeeld het GRP) inzichtelijk gemaakt.

De burger centraal

Ook in 2011 willen we de burger nog beter faciliteren in de heffings- en invorderingsaangelegenheden. Hiertoe zullen we onder meer:

- De digitale nota mogelijk maken. Dit houdt in dat de burger ook via internetbankieren de belastingnota kan voldoen.
- Wanneer mensen niet of met moeite kunnen betalen dan zullen we geen middel onbeproefd laten ze hierin te faciliteren. Onbetaalde aanslagen waar geen afspraken over zijn gemaakt, zullen we tijdig en duidelijk met dwang invorderen.
- In 2011 zullen we, na toestemming van de burger, via een verkorte procedure, tot snellere afhandeling van de bezwaarschriften WOZ te komen.
- De automatische toets van de aanvragen tot kwijtschelding zal verder worden voortgezet. Hierdoor kunnen burgers met een beperkte toets op inkomen en vermogen sneller op de hoogte worden gebracht van de mate van kwijtschelding die op hun van toepassing is. Ook hiertoe is het van belang dat burgers de gemeente daarvoor hun toestemming geven.
- Daarnaast zal de positionering van belastingen binnen het KCC in dienst worden gesteld van de mate waarin we de burger het beste van dienst kunnen zijn.

Geraamde inkomsten belastingen en heffingen 2011 ten opzichte van 2010

	2010	2011
- OZB	4.045.105	4.325.919
- Afvalstoffenheffing	2.751.697	2.797.643
- Reinigingsheffingen	130.000	150.000
- Rioolheffingen	2.077.005	2.004.100
- Forensenbelasting	4.000	4.060
- Reclamebelasting	45.000	45.000
- Haven- en opslagelden	11.500	10.000
- Marktgelden	7.200	7.348
- Bouwleges	300.000	404.000
- Leges overige vergunningen	20.000	10.500
- Leges partiële herz. bestemmingsplannen	12.000	13.216
- Leges kapvergunningen	2.700	2.741
- Leges burgerzaken	<u>382.000</u>	<u>398.500</u>
Totaal	9.788.207	10.173.027

Lokale lastendruk

Lokale lastendruk 2010: € 681,68

Lokale lastendruk 2011: € 691,78

In 2010 is op basis van monitoring van het instituut Coelo, de lokale lastendruk van de gemeente Achtkarspelen ten opzichte van andere gemeenten in beeld gebracht. In 2009 stond Achtkarspelen op plaats 254, In 2010 ziet de gemeente zich op eenzelfde plaats terug (nummer 253). Een gemiddelde lastendruk daarom dat zich verhoudt met de omliggende gemeenten.

Kwijtscheldingsbeleid

In onze gemeente komen alle inwoners met een inkomen lager dan of gelijk aan het bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding van de OZB, de reinigingsheffingen en de rioolheffingen in aanmerking.

Voor de overige heffingen kan geen kwijtschelding worden verleend.

Het indienen van een aanvraag om kwijtschelding is pas mogelijk wanneer de aanslag is ontvangen.

Voor 2011 wordt rekening gehouden met een kwijtschelding van in totaal € 242.634.

Paragraaf B - Weerstandsvermogen

Inleiding

Een gemeente loopt tal van risico's. Een deel van de risico's kan worden afgedekt door specifieke maatregelen te treffen; bijvoorbeeld het afsluiten van verzekeringen. Echter, naast de afgedekte risico's, loopt een gemeente ook altijd risico's die niet door beheersmaatregelen worden afgedekt. Om te voorkomen dat er ingrijpende beleidswijzigingen moeten worden doorgevoerd bij het voordoen van niet afgedekte risico's, dient een gemeente capaciteit te bezitten om dergelijke zaken financieel op te vangen. Die capaciteit wordt ook wel de weerstandscapaciteit genoemd. Het weerstandsvermogen geeft de relatie (of verhouding) aan tussen de risico's waar geen maatregelen voor zijn getroffen en de capaciteit die een gemeente heeft om die (niet begrote) kosten op te vangen.

De aanleiding om het weerstandsvermogen in Achtkarspelen inzichtelijk te maken is tweeledig. Enerzijds bevat het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bepalingen die gemeenten verplicht om beleid te formuleren over weerstandscapaciteit en risico's en om in de programmabegroting en -rekening een paragraaf weerstandsvermogen op te nemen. Anderzijds bestaat, zoals in de inleiding geformuleerd, behoefte aan een transparante financiële huishouding op basis waarvan management en bestuurders beslissingen kunnen nemen.

Risico's

Een risico kan gedefinieerd worden als "de kans op het optreden van een gebeurtenis met een bepaald (negatief) gevolg voor de betrokkenen". Een gemeente loopt tal van risico's die per gemeente kunnen verschillen. In de vakliteratuur over dit onderwerp worden wel belangrijke risicocategorieën voor gemeenten genoemd. Het betreffen onder andere risico's als gevolg van aansprakelijkheid, gemeenschappelijke regelingen, publiekprivate samenwerkingsverbanden, subsidierelaties, opneemregelingen, gebiedsuitbreidingen (grondexploitaties), het implementeren van wet- en regelgeving en risico's uit het reguliere bedrijfsproces.

Een systematische aanpak voor de inventarisatie en beoordeling van risico's is een belangrijke voorwaarde om beter inzicht te krijgen in het risicoprofiel van de gemeente. Daartoe zijn diverse modellen ontwikkeld. In hoofdlijnen komt het er op neer dat de risico's en beheersmaatregelen worden geïnventariseerd; rekening houdend met benoemde risicocategorieën en -gebieden. Daarna volgt een inschatting van de kansen en gevolgen. Door de factor kans (dat een risico optreedt) te vermenigvuldigen met het ingeschatte gevolg, ontstaat een indicatie van het financiële gevolg. De risico's, waarvoor geen beheersmaatregelen getroffen zijn, worden op deze wijze gekwantificeerd en daarmee is de benodigde weerstandscapaciteit inzichtelijk.

Opzet risico-inventarisatie 2010

Dit is gekozen voor een gerichte invulling van de risico-inventarisatie. Aangezien niet ieder jaar een onderzoek in de volledige breedte van het takenpakket van de gemeente noodzakelijk is en het feit dat dit nogal bewerkelijk is, is gekozen voor een vijftal onderdelen, waarop deze inventarisatie is uitgevoerd.

Het betreft de volgende onderwerpen:

1. Bouwgrondexploitatie;
2. Uitvoering WSW;
3. Uitvoering Participatiebudget
4. Uitvoering Wmo; en
5. Onderhoud sportaccommodaties.

Uitgangspunt bij dit alles is om de risico's zo zuiver en volledig mogelijk in beeld te brengen. Het feit dat er weerstandsvermogen aanwezig is, geeft ook aan dat als het risico zich daadwerkelijk voordoet, de reserve Weerstandsvermogen ook daadwerkelijk wordt belast. Uiteraard zullen op het gebied van het vaststellen van toekomstig beleid wel beheersmaatregelen worden genomen om het (financiële) nadeel in een redelijke periode te beperken of zelfs weg te nemen.

Uitkomsten risico-inventarisatie 2010

1. Bouwgrondexploitatie

Een omvangrijk risico heeft betrekking op de beperkte beschikbaarheid van woningbouwcontingenten. Als gevolg van de verwachte demografische ontwikkelingen heeft de provincie aangegeven bij voorrang contingenten beschikbaar te stellen voor inbreidingslocaties. Voor uitbreidingslocaties biedt de provincie beperkt contingent. Dit zal betekenen dat geen gemeentelijke kaveluitgifte meer mogelijk is voor al lopende complexen (en gedane investeringen) waar nog geen contingent is gereserveerd. Uitgaande van dit scenario is ter afdekking van het risico weerstandscapaciteit noodzakelijk. Vooral nog wordt dit risico geschat op 5,7 mln euro. Voorheen was de schatting van de kans van het optreden 90%. Wij stellen u voor dit percentage bij te stellen tot 75%. De reden hiervoor is dat er intern extra beheersmaatregelen worden genomen om de kans van het optreden te beperken. Het benodigde weerstandsvermogen ter dekking van dit risico is in deze situatie derhalve 4,3 mln euro.

Tot op heden is met de raad de afspraak gemaakt, dat als blijkt dat dit risico te defensief is geschat, het ontwikkelingsfonds Achtkarspelen verder wordt aangevuld. Echter gezien de huidige precaire financiële situatie stellen wij u voor deze afspraak (tijdelijk) te verlaten en het eventuele vrijgekomen vermogen te gebruiken voor het versneld afschrijven van investeringen met een maatschappelijk nut.

2. Uitvoering WSW

In 2009 heeft Caparis nog positief kunnen draaien door enerzijds een meevallende rijksbijdrage en anderzijds het niet uitvoeren van de plannen die gepland stonden voor 2009 i.h.k.v. het transitieplan. Deze meevallers zijn echter eenmalig!

De kans is reëel dat economische ontwikkelingen van negatieve invloed zullen zijn op de exploitatie van Caparis. Hierdoor loopt de gemeente het risico dat de per 2012 af te schaffen gemeentelijke bijdrage niet haalbaar zal zijn.

Een structureel risico van ± € 200.000 tekort. De kans dat dit scenario zich voordoet wordt geschat op 50%. Voorgesteld wordt om voor de komende raadsperiode een bedrag van € 200.000 op te nemen in de reserve weerstandsvermogen. Hiermee kan minimaal eenmalig dit risico worden opgevangen. Mocht blijken dat een dergelijk exploitatietekort een structureel karakter gaat krijgen dan zal een meer structurele oplossing gevonden moeten worden.

3. Uitvoering Participatiebudget

De kans op overschrijding van het participatiebudget, re-integratiedeel, wordt steeds groter gezien enerzijds de economische ontwikkelingen en de verwachte verlaging van het budget door het rijk, en anderzijds de meerjarig aangegane verplichtingen.

De verwachting is dat de kans dat we jaarlijks structureel € 300.000 tekort zullen komen 50% is.

De mogelijkheid om dit risico met bestaande middelen op te vangen is nog aanwezig, maar is niet voldoende om structurele tekorten meerjarig op te vangen.

In het kader van de "meeneemregeling Participatiebudget" resteert nog ca. € 600.000, een bedrag dat jaarlijks afneemt, en de egaliseringsreserve werkdeel van ca. € 500.000

Met deze bedragen kunnen de genoemde tekorten maximaal 3 jaar worden opgevangen.

Voorgesteld wordt om naast deze dekking voor de komende raadsperiode € 300.000 op te nemen in de reserve weerstandsvermogen. Hiermee kan minimaal eenmalig dit risico worden opgevangen. Mocht blijken dat een dergelijk exploitatietekort een structureel karakter gaat krijgen dan zal een meer structurele oplossing gevonden moeten worden.

4. Uitvoering Wmo

De huidige economische ontwikkeling geeft aan dat op het gebied van de uitvoering van de Wmo-budgetten (en ook de reserve Wmo) onder druk komen te staan. Dit risico wordt op maximaal ca. € 1.000.000 geschat, voor het grootste gedeelte structureel.

Met de huidige reserve Wmo, ca. € 800.000, kan dit risico mogelijk 1 á 2 jaar worden opgevangen.

Voorgesteld wordt om naast deze dekking voor de komende raadsperiode € 500.000 op te nemen in de reserve weerstandsvermogen. Hiermee kan minimaal eenmalig dit risico worden opgevangen. Mocht blijken dat een dergelijk exploitatietekort een structureel karakter gaat krijgen dan zal een meer structurele oplossing gevonden moeten worden.

5. Onderhoud sportaccommodaties

In de kadernota van vorig jaar zijn we ingegaan op de noodzakelijke aanvulling van de voorziening sportaccommodaties. De daar opgenomen aanzuivering betreft de periode 2008-2013. Voor de periode daarna zijn nog aanmerkelijke onderhoudsinspanningen noodzakelijk. Deze zijn becijferd op basis van (extern opgestelde) onderhoudsplannen 2007 op € 2,5 mln. Vooralsnog werd niet gekozen voor aanzuivering van de voorzieningen voor de periode na 2013, maar voor het aanhouden van weerstandscapaciteit in de algemene reserve. De sterk stijgende onderhoudslasten voor de grote sportaccommodaties maken lange termijn keuzes in het accommodatiebeleid onontkoombaar als mede de wijze van financiële dekking. Gezien het feit dat de urgentie tot het opnemen van het noodzakelijk onderhoud niet gewijzigd is, stellen wij u voor hetzelfde bedrag in de huidige berekening van de weerstandscapaciteit weer op te nemen.

Hiernaast wordt het contract met de exploitant van zwembad De Kûpe per 1 januari 2013 opgezegd. Hierdoor is de raad (in enige mate) vrij om hieromtrent beleidskeuzes te maken. Indien gekozen wordt voor sluiting of vervreemding van het zwembad dan valt een investeringsbedrag van circa € 900.000 vrij. Dit bedrag kan dan in mindering worden gebracht op de reserve Weerstandsvermogen. In de huidige opzet is hier nog geen rekening mee gehouden.

Overige risico's

De overige risico's zijn aanmerkelijk minder groot van omvang. Het betreffen onder andere risico's als gevolg van aansprakelijkheid (veelal voor een belangrijk deel afgedekt), gemeenschappelijke regelingen, *publiekprivate samenwerkingsverbanden*, subsidierelaties, opneemregelingen, het implementeren van wet- en regelgeving en risico's uit het reguliere bedrijfsproces.

Deze risico's zijn buiten de risico-inventarisatie van 2010 gehouden. De risico's zijn divers en de financiële risico's redelijk beperkt.

Recapitulatie

In totaal tellen deze overige risico's op tot een totaal bedrag van € 1,0 miljoen. Ook voor het afdekken van deze risico's houden we weerstandscapaciteit aan de algemene reserve weerstandsvermogen.

Aan te houden weerstandscapaciteit (x € 1.000)	Bedrag
I.v.m. risico's inzake contingentering	-4.300
I.v.m. risico's uitvoering WSW	-200
I.v.m. risico's uitvoering Participatiebudget	-300
I.v.m. risico's uitvoering Wmo	-500
I.v.m. risico's onderhoudsplannen sportaccommodaties	-2.500
I.v.m. risico's overig	-1.000
Totaal	-8.800

Weerstandscapaciteit

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de algemene reserve en bestemmingsreserves en kan worden ingezet om tegenvallers op te vangen. Ook de bestemmingsreserves worden dus tot het eigen vermogen gerekend worden. Gezien de uitgevoerde heroriëntering op het gebied van reserves en voorzieningen zijn de bestemmingsreserves op de merites beoordeeld. Indien de noodzaak tot handhaving van een bestemmingsreserve ontbrak, zijn die toegevoegd aan de algemene reserve. Ook te hoge bestemmingsreserves zijn ten gunste van de algemene reserve afgeroomd. De nieuwe stand van de algemene reserves wordt betrokken in de berekening van de weerstandscapaciteit. De overblijvende bestemmingsreserves hebben een meer specifieke bestemming. We stellen vanwege de specifieke bestemmingen voor deze niet tot de weerstandscapaciteit te rekenen

(hoewel ze daar wel onderdeel van mogen maken). Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit. Het gaat hier om zogenaamd 'geormerkt' geld waarover niet vrij kan worden beschikt om een willekeurige tegenvaller op te vangen.

Gemeenten hebben meer mogelijkheden (dan het eigen vermogen alleen) die in potentie ingezet kunnen worden om tegenvallers op te vangen. Te denken valt aan bijvoorbeeld de onbenutte inkomstenbronnen (belastingcapaciteit), de stille reserves, maar ook stelposten voor onvoorziene uitgaven en de mogelijkheden tot bezuinigingen in de begroting. Alle mogelijkheden samen vormen de weerstandscapaciteit van een gemeente. Let wel, het karakter van deze componenten is verschillend. Zo kunnen reserves slechts eenmalig worden ingezet en kent de onbenutte belastingcapaciteit een meer structureel karakter.

BESTANDSDEEL WEERSTANDSCAPACITEIT	2011	2012	2013	2014
INCIDENTEEL				
Algemene reserve vrij besteedbaar (stand per 1/1/2010)	1.102	1.102	1.102	1.102
Algemene reserve weerstandsvermogen (stand per 1/1/2010)	9.201	9.201	9.201	9.201
Voordelig rekeningsaldo 2009	1.326	1.326	1.326	1.326
Saldo van de begroting 2011-2014	274	99	16	27
Stille reserves 2009	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Eenmalige uitname Algemene reserve voor vervroegde afschr.	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
STRUCTUREEL				
Onvoorzien structureel 2011-2014	30	60	90	120
Saldo van de meerjarenraming 2011-2014	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit 2011-2014				
- onroerende zaakbelastingen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- afvalstoffenheffing	0	0	0	0
- rioolrechten	0	0	0	0
- overige belastingen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
TOTAAL	9.899	9.788	9.735	9.776

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om nog niet afgedekte risico's op te vangen. Dit is dus een belangrijk aandachtspunt voor elke gemeente. In Gewogen Ambitie 2 is dan ook de doelstelling geformuleerd om de hoogte van het minimale weerstandsvermogen te bepalen door de uitkomst van een risicoanalyse.

Als een niet afgedekt risico zich toch voordoet, zal deze hoe dan ook door een gemeente moeten worden opgevangen. Daarvoor is weerstandscapaciteit noodzakelijk. Elke gemeente staat dus voor de uitdaging om de niet afgedekte risico's en de aanwezige opvangcapaciteit op elkaar af te stemmen. De verhouding tussen de capaciteit en de niet afgedekte risico's wordt vaak weergegeven met behulp van de ratio weerstandscapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit

-----: GEDEELD DOOR

Benodigde weerstandscapaciteit

Door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit ontstaat dus het inzicht in het weerstandsvermogen. Als er precies genoeg weerstandscapaciteit beschikbaar is om de financiële risico's af te dekken is de uitkomst van de deling precies 1.

Wanneer de ratio minder dan 1,0 bedraagt, is een gemeente kwetsbaar. De gemeente beschikt dan niet over voldoende capaciteit om de geïdentificeerde en gewogen risico's af te dekken.

Uitersten dienen hierbij te worden vermeden. Het is geen goede zaak als een gemeente over te weinig mogelijkheden beschikt om optredende risico's het hoofd te bieden. Echter ook een weerstandscapaciteit die boven de 1,0 ligt betekent niet dat een gemeente voor honderd procent is ingedekt tegen alle risico's die zich kunnen voordoen. De ratio weerstandscapaciteit maakt gebruik van een weging van de risico's. Als je als gemeente pech hebt, kan het voorkomen dat je in één jaar 2 grote tegenslagen krijgt te verwerken, ook al had je beide kansen geschat op 0,001%. Het spreekt in dit verband voor zich dat hoe hoger de weerstandscapaciteit van een gemeente is, hoe meer (onvoorziene) tegenvallers er kunnen worden opgevangen. Aan de andere kant kan het ook onwenselijk zijn om een te hoge (opvang)buffer aan te houden voor niet afgedekte risico's. Deze financiële middelen hadden wellicht ook ingezet kunnen worden voor het ontwikkelen en realiseren van beleid. De uitdaging is om hierin een goede balans te vinden. De navolgende kwalificaties kunnen daarbij gehanteerd worden.

Weerstandsvermogen	Betekenis voor het weerstandsvermogen
>2,0	Uitstekend
van 1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
van 1,0 tot 1,4	Voldoende
van 0,8 tot 1,0	Matig
van 0,6 tot 0,8	Onvoldoende
<0,6	Ruim onvoldoende

In de begroting 2010 werd voor de jaren 2010 tot en met 2013 een ratio van 1,2 berekend. Wij stellen u voor in te stemmen met het voornemen om in de komende jaren genoeg te nemen met een ratio van 1,0. Het hierdoor niet benodigde vermogen (in casu de reserve Weerstandsvermogen) zal worden aangewend om versneld af te schrijven op investeringen met maatschappelijk nut. Hierdoor wordt het vermogen ingezet om de exploitatie in evenwicht te houden en hiermee het huidige ambitieniveau van de gemeente in stand te houden. Overigens is de ratio in de komende jaren hoger dan 1,0. Hieraan is de kwalificatie "voldoende" verbonden.

Paragraaf C - Onderhoud kapitaalgoederen

Met de kosten van onderhoud van kapitaalgoederen is vaak een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze onderhoudskosten zijn terug te vinden in meerdere programma's. Om een volledig beeld van alle onderhoudskosten aan kapitaalgoederen te verkrijgen, is in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen een dwarsdoorsnede van de gehele begroting gemaakt. Hiermee ontstaat een helder en compleet beeld, wat van belang is voor een goed inzicht in de financiële positie. De kapitaalgoederen zijn opgesplitst in wegen (waaronder ook bruggen), riolering, water, groen en gebouwen.

De gemeente wil op duurzame wijze de aanwezige infrastructurele voorzieningen in stand houden. Het gaat hierbij zowel om bovengrondse voorzieningen als om ondergrondse. Het onderhoud moet ertoe leiden dat de gebouwen en infrastructurele voorzieningen voldoen aan de functionale eisen die hieraan gesteld zijn en worden. Sleutelwoorden zijn: veilig, schoon en heel, tegen zo laag mogelijke kosten.

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de openbare ruimte. Dit betekent ook dat zij, wanneer hierin iets gebeurt, moet kunnen aantonen dat zij alles heeft gedaan wat in haar vermogen lag om het gevaar te voorkomen. Dit geldt voor alle aspecten van de openbare ruimte en speelt vooral wanneer het vermoeden bestaat dat de gemeente in haar onderhoudstaak is tekort geschoten.

Het beleidskader

Wegen

De gemeente Achtkarspelen beschikt over een wegbeheersysteem. Beheerpakketten geven ons inzicht in de soort, de hoeveelheid en de kwaliteit van het wegennet zoals de onderhoudsbehoefte op korte en lange termijn en integrale managementinformatie die nodig zijn voor besluitvorming. Het beleid van de gemeente Achtkarspelen is erop gericht om in ieder geval te voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen die zijn vastgesteld door het CROW. De gemeenteraad heeft op 28 januari 1993 besloten het RAWEB-systeem (rationeel wegbeheer), met inbegrip van de daarbij ontwikkelde politiek-bestuurlijke wegingsfactoren, te aanvaarden als grondslag voor het uit te voeren wegenbeheer en onderhoud. Dit houdt in dat de onderhoudstoestand, en daaraan eventueel gekoppeld een onderhoudsmaatregel, bepaald wordt aan de hand van de C.R.O.W. richtlijnen. Dit wil dus zeggen dat het minimaal noodzakelijke onderhoudsniveau gehanteerd wordt. In het najaar van 2010 buigt de gemeenteraad zich opnieuw over het gewenste kwaliteitsniveau van de gemeentelijke wegen waarbij scenario's zijn uitgewerkt waarbij sprake is van gedifferentieerd kwaliteitsniveau. Op moment van schrijven van deze paragraaf is de uitkomst hiervan nog niet bekend.

Uit de gegevens in de beheerpakketten blijkt dat er een achterstand in het groot wegenonderhoud is. Eind 2006 bedroeg deze achterstand ruim 7,9 miljoen euro. Dit houdt in dat een deel van het wegenbestand in de gemeente niet voldoet aan de juridische ondergrens (wettelijke veiligheidsnormen). De gemeente loopt hiermee een aansprakelijkheidsrisico voor letsel- en zaakschade door achterstallig wegenonderhoud.

Het inlopen van deze achterstand is wenselijk. Met ingang van het begrotingsjaar 2007 heeft de gemeenteraad een aanzienlijk structureel bedrag beschikbaar gesteld voor het onderhoud aan de gemeentelijke wegen. Dit was en is nodig om de grote achterstanden in het onderhoud weg te werken en ervoor te zorgen dat de gemeentelijke wegen voldoen aan de hieraan te stellen minimale eisen qua veiligheid. Dit heeft inmiddels geresulteerd in een afname van het achterstallig wegenonderhoud. Deze bedroeg in het najaar van 2009 namelijk 6,3 miljoen euro, een afname van 20% ten opzichte van eind 2006. De doelstelling blijft om de komende jaren het achterstallig wegenonderhoud met 6% per jaar te laten dalen.

In juni 2009 heeft het college van b&w ingestemd met een aanpassing van aanbestedingsbeleid waardoor het eenvoudiger wordt om de gereserveerde middelen in te zetten om de achterstand in te lopen. De verwachting is dat het achterstallig wegenonderhoud eind 2010 met minimaal 24% is gedaald ten opzichte van het niveau van eind 2006.

Voor 2011 t/m 2013 was nog een jaarlijks budget van ongeveer € 1,0 miljoen beschikbaar gesteld maar voor 2014 en 2015 ontbrak nog budget. In de kadernota 2011 is voor de jaren 2011 - 2015 een jaarlijks budget gevraagd van € 1,2 miljoen. Op het moment van schrijven van deze paragraaf is nog niet duidelijk of de gemeenteraad hiermee heeft ingestemd.

De gemeente heeft niet een beheerplan voor waterbouwkundige werken. De reden hiervoor is dat er in de gemeente weinig waterbouwkundige werken zijn en het benodigde onderhoud hiervoor relatief laag is. De benodigde inspanning om een goed beeld te krijgen van de onderhoudstoestand staat in onze beleving niet in verhouding tot de te maken kosten voor onderhoud. Het is veel efficiënter om een bepaald percentage van de investeringswaarde van de waterbouwkundige werken per jaar te reserveren voor onderhoud. Eventuele gebreken en noodzakelijk onderhoud wordt door de medewerkers van de afdeling Beheer gesignaleerd. Bovendien is het niet eens altijd mogelijk om de onderhoudstoestand goed te bepalen; denk hierbij aan duikers die grotendeels of volledig onder water liggen.

Riolering

Aanleg en beheer van de riolering is een gemeentelijke taak die zijn wettelijke basis vindt in de Wet milieubeheer. De gemeente heeft in dit kader een Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) opgesteld. In dit plan zijn de aanwezige en aan te leggen voorzieningen voor het inzamelen en transport van afvalwater benoemd. Daarbij is ook een tijdstip aangeduid waarop/waarbinnen onderhoud/vervanging van voorzieningen moet plaatsvinden. De bijbehorende beheercyclus wordt ingevuld middels een kostendekkingsplan en het beschikbaar stellen van deze gelden via eerdere nota's.

Voor de onderbouwing van de maatregelen die genoemd worden in het GRP wordt gebruik gemaakt van een rioolbeheersysteem. Hierin worden de areaalgegevens van de riolering bijgehouden. Daarnaast geeft het beheersysteem inzicht in de kwaliteit van de riolering en de daarbij behorende onderhoudsbehoefte op korte en langere termijn.

Water

De gemeenten zien zich de komende jaren gesteld voor een zware opgave.

Vanuit Europa en Den Haag wordt een vloed aan regelingen en wetgeving op de provincies, waterschappen en gemeenten losgelaten met als doel water beter te beheersen en ruimte te geven om te voorkomen dat de woonomgeving te nat wordt. De kwaliteit van het water moet verbeterd worden en er moeten collectief afspraken gemaakt worden om te voorkomen dat de één een probleem doorschuift naar een ander.

Het waterplan, dat in 2009 door de gemeenteraad is vastgesteld, geeft inzicht in verantwoordelijkheden en bevordert de regionale samenwerking en integrale benadering van de waterketen. Ook is een watervisie opgenomen die richtinggevend is voor de beleidsontwikkeling van de komende jaren tot 2030 voor de thema's veiligheid, voldoende water, schoon water, afvalwater en zuivering, beheer en onderhoud, gebruik en beleving en samenwerking en organisatie.

Een onderdeel van het waterplan vormt het projectenplan om afstemming en/of samenwerkingsmogelijkheden in beeld te brengen en te bevorderen. Het projectenplan kent een actualisatiecyclus van vijf jaar. De voortgang van het projectenplan wordt 1 a 2 maal per jaar besproken door de ambtelijke werkgroep. In dit overleg wordt de voortgang van het projectenplan besproken. Na vijf jaar wordt het visie deel herijkt en wordt een nieuw projectenplan opgesteld. De maatregelen/projecten uit het waterplan en de financiering daarvan worden ondergebracht bij de afzonderlijke deelplannen en programma's.

Groen

Basis voor het groenonderhoud in het buitengebied van Achtkarspelen is het landschapsbeheerplan. Dit plan is bedoeld als beleidskader waaraan ontwikkelingen in het landschap kunnen worden getoetst. Het groenstructuurplan bevat de visie van het openbaar groen in de gemeente. In dit plan wordt de kwaliteit en duurzaamheid van het openbaar groen op hoofdlijnen uitgewerkt. Voor het groenonderhoud wordt gewerkt met een groenbeheerplan. Hierdoor heeft de gemeente, zowel in de planfase als in de beheerfase, inzicht in de kosten van het beheer en onderhoud van het openbare groen. Aan de hand van deze informatie worden de jaarlijkse onderhoudsbudgetten vastgesteld.

Voor het onderhoud van de plantsoenen en het siergazon wordt het werkvoorzieningschap Caparis ingehuurd. De werkzaamheden die de medewerkers van Caparis uitvoeren, betreffen o.a. schoffelen, kantsteken, maaien, snoeien enz. Al deze werkzaamheden zijn er op gericht om de gemeentelijke gazons en beplantingen binnen de bebouwde kom schoon en netjes te houden. Naast het resultaat van deze werkzaamheden telt ook het sociaal maatschappelijk belang van het werkvoorzieningschap. Het gaat hier om de zorg van een kwetsbare doelgroep. Op een unieke wijze kunnen deze medewerkers, die wegens bijzondere omstandigheden minder goed functioneren in het reguliere arbeidsproces, participeren in de samenleving en vinden hier een zinvolle en betaalde dagbesteding.

Speelruimte

De gemeente Achtkarspelen heeft een speelruimteplan vastgesteld. Het speelruimteplan bevat het beleid over planning, de aanleg en het behoud van buitenspeelruimte voor kinderen. Om aan de wettelijke onderhoudstaak te kunnen voldoen, beoordelen inspecteurs de speelplaatsen ter plaatse aan de hand van de eisen die in het Attractiebesluit zijn gesteld en redigeren logboeken en inspectiegegevens. Voor het vervangen van de speeltoestellen wordt jaarlijks een bedrag gereserveerd in een vervangingsfonds.

Gebouwen

Er is hard gewerkt aan een totaal overzicht van de onderhoudssituatie van gemeentelijke (openbare) gebouwen, dit om zo een goed beeld te krijgen van de staat van onderhoud van deze gebouwen. Voor een gedeelte van de gemeentelijke gebouwen was dit al gebeurd via een door de raad vastgesteld IHP voor bijvoorbeeld sportaccommodaties en schoolgebouwen. Maar er ontbraken er toch ook nog behoorlijk wat. Eind 2008 is de inventarisatie en inspectie van deze resterende gebouwen afgerond. De gebouwen zijn geïnspecteerd en alle voor het beheer relevante gegevens zijn in 2009 in een beheersysteem ingevoerd. Op basis van de ingevoerde inspectiegegevens zijn voorlopige plannings- en begrotingen bepaald. Deze zullen nu met de diverse betrokkenen worden doorgesproken waarna deze definitief kunnen worden. Dit resulteert in jaarlijkse uitvoeringstechnische onderhoudsplannen en het opstellen van een financiële meerjaren onderhoudsplanning.

Totale onderhoudskosten per soort kapitaalgoed

Onderstaande tabel toont per soort kapitaalgoed het saldo van de bedragen voor onderhoud in het begrotingsjaar 2011, evenals ter vergelijking die van de twee jaren daarvoor.

Soort kapitaalgoed	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2009	Begroting 2010 na wijziging	Begroting 2011
Wegen	5.198	6.230	5.117
Riolering	1.804	2.421	2.084
Water	111	109	43
Groen	1.718	2.070	1.821
Gebouwen	515	420	696
Speel terreinen	122	136	72
Totaal	9.346	11.249	9.833

NB

Met ingang van de begroting 2011 worden indirecte kosten niet meer op het product verantwoord, maar in het eigen product 'bedrijfsvoering'. Hierdoor zijn de kosten in de kolom 'Begroting 2011' in zijn algemeenheid lager dan die in 2010 en 2009. De begroting voor gemeentelijke gebouwen is hoger, aangezien in 2011 voor het eerst de kapitaallasten van de verbouw van het gemeentehuis zijn opgenomen.

Paragraaf D - Financiering

Bij financiering gaat het om de vraag hoe de gemeente regelt dat ze steeds voldoende geld heeft om alle rekeningen te betalen. Dreigt ze tijdelijk te weinig 'in kas' te hebben, dan moet ze lenen. Heeft de gemeente tijdelijk teveel 'in kas', dan kan ze dat geld tijdelijk uitzetten. Ook sluit de gemeente regelmatig langlopende leningen af, bijvoorbeeld om de aankoop van grote projecten te financieren. Al deze activiteiten leiden ertoe dat de gemeente een financieringsportefeuille heeft. Deze portefeuille brengt kosten (rente en aflossing) en risico's met zich mee. In deze paragraaf wordt de raad hierover ingelicht.

Algemeen

Interne ontwikkelingen

- De uitvoering van de treasuryfunctie zal in het begrotingsjaar 2011 zoveel mogelijk plaatsvinden op grond van de regelgeving zoals vastgelegd in het treasurystatuut. Dit treasurystatuut is 14 januari 2010 door de gemeenteraad vastgesteld. De verwachting is dat er in 2011 geen wijzigingen in het treasurystatuut zullen zijn.

- Voor 2011 staan er een aantal grote projecten gepland die van invloed zijn op de financieringspositie van de gemeente. Zo zal de gemeentelijke bijdrage voor de Zuidoostelijke rondweg Buitenpost aangesproken worden (ruim € 3 miljoen), wordt er een begin gemaakt met de herinrichting van de Voorstraat (€ 1,5 miljoen) en staat de uitbreiding van de parkeervoorziening bij het stationsgebied gepland (€ 1,5 miljoen). Daar staat tegenover dat het grondbedrijf verwacht om ruim € 1,3 miljoen aan de algemene dienst af te dragen. Door in 2010 al een voorschot te nemen op deze uitgaven, verwachten we dat we in 2011 geen langlopende leningen aan hoeven te trekken.

De financieringsportefeuille voor 2011 ziet er als volgt uit (inclusief de aangetrokken geldlening in 2010):

Financieringsportefeuille	Bedrag (x € 1 miljoen)	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2011	22,4	3,9%
+ Nieuwe leningen	0,0	n.v.t.
- Reguliere aflossing	4,7	3,9%
- Vervroegde aflossing	0,0	n.v.t.
- Renteherziening (oud percentage)	0,0	n.v.t.
+ Renteherziening (nieuw percentage)	0,0	n.v.t.
Stand per 31 december 2011	17,8	3,8%

Externe ontwikkelingen (rentevisie)

Volgens het in 2010 vastgestelde treasurystatuut stelt de gemeente jaarlijks haar rentevisie vast. De rentevisies van de Nederlandse Bank, Atrivé (toonaangevend adviesbureau) en de Rabobank liggen hieraan ten grondslag. Hierbij moet worden benadrukt dat deze visie steeds weer een momentopname is, aangezien het uiterst lastig is om het verloop van de rente juist in te schatten.

De rente, vooral voor kortlopende geldleningen, is vanaf eind 2008 fors gedaald tot een absoluut laagtepunt in eind 2009. Kostte een kasgeldlening met een looptijd van één maand in 2008 nog 5,2% rente, een jaar later was dat nog maar 0,4%. Nadat in 2010 dit niveau is gehandhaafd, is er in het tweede kwartaal van 2010 een lichte stijging waargenomen (stand op 23 juli 2010, 0,7%).

Voor de langlopende geldleningen geldt dat de daling vanaf eind 2008 minder drastisch is, maar wel langer duurt. Eind 2008 kostte een lineaire lening voor 10 jaar 4,7%, een jaar later was deze 3,6% en half 2010 is 2,9%. Wel verwachten we dat deze daling zich niet lang meer zal voortzetten en dat ook hier binnenkort een stijging valt te verwachten.

Voor 2011 verwachten wij dan ook dat de rentepercentages hoger zullen zijn dan in 2010, maar bij lange na niet op het niveau van 2008. Deze aanname doen wij naar aanleiding van de aanhoudende turbulentie op de financiële markten, waar geen duidelijk antwoord is te vinden op wat er met de rentepercentages in 2011 gaat gebeuren. Aan de ene kant onderschrijven meevallende bedrijfsresultaten dat de financiële malaise in de praktijk enigszins meevalt ten opzichte van eerdere prognoses. Macro-economische cijfers ondersteunen dit beeld. Zo is de Nederlandse economie in het tweede kwartaal van 2010 voor het vierde achtereenvolgende kwartaal gegroeid en wordt in 2010 een totale economische groei van 1,2% verwacht. Dit zou kunnen inhouden dat de kapitaalmarkt zich aan het herpakken is, waardoor rentepercentages mogelijk weer stijgen.

Aan de andere kant zijn er meerdere ontwikkelingen die aangeven dat de rente op een laag niveau blijft. Zo blijft de toenemende macro-economische onstabieleit in Zuid-Europa (en in het bijzonder in Griekenland) een grote rol spelen op de financiële markten. Banken zijn terughoudend in het lenen van geld aan andere banken en stellen meer en hogere eisen voordat zij geld uitlenen. Zij willen voorkomen dat zij geld uitlenen aan banken die bijvoorbeeld Griekse staatsobligaties hebben en daardoor mogelijk in financiële problemen kunnen komen. Dit wantrouwen zorgt ervoor dat banken hun geld moeilijk uit kunnen lenen. De enige manier om dan toch geld kwijt te raken, is door rentepercentages te verlagen.

Met deze onstabieleit in het achterhoofd wordt verwacht dat de centrale bank van Europa, de ECB, de rentes op een laag niveau wil houden. Aan de ene kant zorgt dit voor een flexibele financiële markt, waardoor banken die mogelijk in de problemen komen, makkelijker geld kunnen lenen. Ook zorgt dit ervoor dat banken, overheden en bedrijven lagere rentekosten hebben, waardoor zij meer geld uit kunnen geven aan andere zaken. Dit heeft een positief effect op de stijging van de nationale groei, de werkgelegenheid en de export. Op die manier zou op termijn de schulden crisis overwonnen kunnen worden.

Kortom, de verwachting is dat de crisis voorlopig nog niet voorbij is, waardoor de rentepercentages op een laag niveau zullen blijven. Maar de eerste signalen van een licht herstel hebben zich aangediend, waardoor we ervan uit gaan dat in 2011 de rente hoger zal liggen dan in 2010.

Risicobeheersing

Renterisico

Het doel van renterisicobeheer is het beheersen van het risico dat de werkelijke rentelast hoger is dan begroot. Hiervoor zijn twee instrumenten ontwikkeld, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De kasgeldlimiet zorgt voor beheersing van het renterisico op de korte termijn. De renterisiconorm laat het renterisico op de lange termijn zien.

Om de renterisico's ook voor de raad inzichtelijk te maken, volgen hieronder van beide instrumenten een overzicht.

Renterisico vlottende schuld (kasgeldlimiet)

Zoals gezegd, de kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Een belangrijk instrument, aangezien de renterisico's juist voor de korte termijn aanzienlijk kunnen zijn. Bij een mutatie van de rente wijzigt de rente voor kortlopende leningen (leningen met een looptijd korter dan 1 jaar) het heftigst.

De kasgeldlimiet laat zien hoeveel de gemeente maximaal via kortlopende leningen aan mag trekken. Door onder deze grens te blijven, heeft de gemeente nog genoeg ruimte om rentefluctuaties op te vangen. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor 2011 weergegeven:

Berekening kasgeldlimiet (x € 1 miljoen)	2010	2011
Begrotingstotaal per 1 januari	63,9	66,2
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	5,4	5,6

De tabel laat zien dat de gemeente in 2011 voor maximaal € 5.600.000 kort mag financieren. De verwachting is dat wij deze limiet in het begrotingsjaar niet gaan overschrijden.

Renterisico vaste schuld (renterisiconorm)

Het renterisico op de vaste schuld houdt het risico in dat wanneer een lening afloopt er een nieuwe lening afgesloten moet worden tegen een mogelijk hogere rente dan de rente van de aflopende lening. Om dit risico in beeld te houden, is er de renterisiconorm. Deze norm geeft aan dat in enig jaar niet meer dan 20% van het totaal van de begroting mag worden geherfinancierd (herfinanciering als gevolg van aflossingen of renteherzieningen). In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor 2011 en de jaren daarna te zien:

Berekening renterisiconorm (x € 1 miljoen)	2011	2012	2013	2014
Begrotingstotaal per 1 januari	66,2	67,0	62,6	62,0
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	13,2	13,3	12,5	12,4
Renterisico op de vaste schuld per 1 januari	4,7	4,2	4,2	4,4
Ruimte onder renterisiconorm	8,5	9,1	8,3	8,0

Uit de tabel blijkt dat de gemeente de komende jaren ruim onder de renterisiconorm blijft. De verwachting is dat, ook indien er nieuwe leningen aangetrokken worden, we ruim onder de norm blijven.

Kredietrisico

Naast renterisico's heeft de gemeente Achtkarspelen ook te maken met kredietrisico's. Dit risico ontstaat wanneer de gemeente uitzettingen bij derden heeft gedaan. Mochten deze derden niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen, dan lijdt de gemeente hierop verlies. Wat voor grote gevolgen zo'n situatie kan hebben, bleek recent nog met de faillissementen van Landsbanki en de DSB Bank.

Om dit soort risico's uit te bannen, zijn er in het treasurystatuut duidelijke eisen gesteld aan wanneer geld aan derden uit mag worden geleend. Zo mogen wij alleen uitzettingen doen bij banken met een triple-A-status (op dit moment alleen de Rabobank en de BNG). Bij het verstrekken van leningen uit hoofde van de publieke taak geeft het treasurystatuut aan dat de gemeente leningen of garanties alleen mag verstrekken aan door het College goedgekeurde partijen.

De meest risicovolle verstrekkingen in dit kader betreffen leningen aan verenigingen en woningbouwcorporaties. Op 1 januari 2011 hebben wij € 25,0 miljoen aan leningen die wij hebben doorgeleend aan de Stichting Woningbouw Achtkarspelen (SWA) en WoonFriesland. Mocht een woningbouwcorporatie in financiële nood komen, dan ondervindt de gemeente hier schade van. Immers, de kapitaallasten van de lening moeten gewoon betaald worden, terwijl er geen inkomsten van de woningbouwcorporatie tegenover staan. Om dit scenario te voorkomen, houdt de gemeente nauw contact met beide woningbouwcorporaties en wordt er jaarlijks gekeken naar de financiële staat van beide organisaties.

Voor leningen en garanties in het kader van de publieke taak geldt dat deze pas plaatsvinden nadat er inzicht is in de financiële status van de ontvangende partij. Dit houdt in dat er zekerheden of garanties worden geëist en dat er recente jaarstukken op zullen worden gevraagd om te kijken of de partij in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen.

Overzicht leningenportefeuille

Tenslotte, om een compleet beeld te geven van de staat van financiën van de gemeente, kunt u in onderstaande tabel de omvang en de samenstelling van het vreemd vermogen vinden. Zoals al eerder genoemd heeft de gemeente een aantal leningen doorgeleend aan SWA en WoonFriesland.

Leningen aan (x € 1 miljoen)	Stand 1 januari 2011	Nieuwe leningen	Aflossingen	Stand 31 december 2011
Gemeente Achtkarspelen	22,4	0,0	4,7	17,8
Stichting Woningbouw Achtkarspelen	11,5	0,0	3,7	7,8
WoonFriesland	13,5	0,0	0,4	13,1
Totaal	47,4	0,0	8,8	38,7

Paragraaf E - Bedrijfsvoering

In de nieuwe opzet van deze programmabegroting is de inhoud van de paragraaf Bedrijfsvoering opgenomen in programma 6 Dienstverlening.

Paragraaf F - Verbonden partijen

Inleiding

Bij de realisering van beleidsvoornemens is het vaak noodzakelijk bepaalde relaties met derde partijen aan te gaan. In een aantal gevallen zijn dergelijke relaties uitgegroeid tot een zodanige vorm dat de gemeente zeggenschap en financiële belangen in die derde partij heeft gekregen. In dat geval is er sprake van een zogenaamde verbonden partij.

Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Het doel van deze paragraaf is om de gemeenteraad en burgers inzicht te verschaffen in beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente Achtkarspelen inzake door derden uit te voeren processen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.

Wat is een verbonden partij

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk- én een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap kan uitoefenen via een bestuurszetel dan wel via stemrecht. Van een financieel belang is sprake wanneer aan de verbonden partij een bedrag ter beschikking gesteld is, dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat. Ook is er sprake van een financieel belang wanneer een zekerheid is gegeven waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Overzicht verbonden partijen

De gemeente Achtkarspelen heeft op dit moment met de volgende verbonden partijen een relatie.

- Afvalsturing Friesland
- Bank Nederlandse Gemeenten
- Bestuursacademie Noord Nederland
- Brandweer Fryslân
- Caparis
- Eneco
- Fryslân Miljeu
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Fryslân
- NoordOost Friese Aanpak (NOFA)
- Servicebureau De Friese Wouden
- Sociale Werkvoorziening Fryslân
- Welstandscommissie Hûs en Hiem

Nadere toelichting op de verbonden partijen:

Afvalsturing Friesland en Fryslân Miljeu (Omrin)

Het in 1984 opgerichte OLAF, het Openbaar Lichaam Afvalverwijdering Friesland, is in 1995 vervangen door een nieuwe naam en rechtsvorm. Afvalsturing Friesland NV is een naamloze vennootschap met de 31 Friese gemeenten als aandeelhouders. De activiteiten bestaan voornamelijk uit overslag, bulktransport en het storten van afval op het Ecopark De Wierde. Vanaf 2011 zal verbranding van afvalstoffen in de zogenaamde ReststoffenEnergieCentrale (REC) hier nog aan toegevoegd worden. Door de oprichting van zusterbedrijf Fryslân Miljeu in 1999, dat zich bezig houdt met inzameling van huishoudelijk- en bedrijfsafval, wordt de gehele afvalketen bestreken. Fryslân Miljeu is weer onderverdeeld in meerdere regio BV's. Achtkarspelen is aandeelhouder van BV Fryslân Miljeu Noordoost. Vanaf 1 januari 2005 is besloten onder één naam verder te gaan: Omrin. Dit is de handelsnaam van Afvalsturing BV en BV Fryslân Miljeu.

De gemeente Achtkarspelen bezit 120 aandelen van Afvalsturing BV met een nominale waarde van € 54.453,63. De nominale waarde van de aandelen van Fryslân Miljeu is € 62.453,32.

Bank Nederlandse Gemeenten

De gemeente Achtkarspelen is voor het geldverkeer aangesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag. De belangrijkste geldstromen worden via de BNG afgehandeld. In die hoedanigheid heeft de gemeente dan ook een deelname in het aandelenkapitaal van de BNG. De gemeente Achtkarspelen is momenteel in het bezit van 87.711 aandelen elk met een nominale waarde van € 2,50 per stuk. Voor het aandelenbezit ontvangt de gemeente jaarlijks een dividenduitkering.

Bestuursacademie Noord Nederland

Deze gemeenschappelijke regeling bestaat uit een financiële afwikkeling.

ENECO

ENECO is één van de drie grote energiebedrijven in Nederland. De integrale dienstverlening van ENECO omvat de productie, het transport en de levering van elektriciteit, gas, warmte en bijbehorende diensten (meten, beheren, installeren en factureren). In totaal worden circa twee miljoen zakelijke en huishoudelijke klanten bediend door ENECO. De aandelen van ENECO zijn in handen van 64 Nederlandse gemeenten. De gemeente Achtkarspelen bezit 9.474 aandelen met een nominale waarde van € 947.400,-. Hiervoor ontvangt de gemeente jaarlijks een dividenduitkering.

Er zijn (al langer) ontwikkelingen gaande om de energielevering en het daarvoor benodigde netwerk te splitsen in afzonderlijke bedrijven. De redenering achter deze wetgeving is om de vrije markt over energie te bevorderen doordat nieuwe toetreders die niet over eigen infrastructuur beschikken, eenvoudiger toegang krijgen tot de markt. Aandeelhouders (provincies en gemeenten) kunnen direct na de splitsing hun aandelen verkopen in de commerciële bedrijven (productie, handel en levering).

Hulpverleningsdienst Fryslân en Brandweer Noord-Oost Fryslân

Brandweer Fryslân vormt samen met GGD Fryslân sinds 1 januari 2007 de Hulpverleningsdienst Fryslân. De Hulpverleningsdienst Fryslân is een samenwerkingsverband van alle 31 Friese gemeenten op het gebied van openbare gezondheidszorg, brandweezorg en rampen- en crisisbeheersing. De burgemeesters van de 31 Friese gemeenten vormen het Algemeen Bestuur van de Hulpverleningsdienst Fryslân. Brandweer Fryslân verleent ondersteuning in de vorm van personeel en materieel aan de gemeentelijke korpsen in geval van rampen. Per 1 oktober 2010 treedt de Wet Veiligheidsregio's in werking. Hierna zal ook de Gemeenschappelijke Regeling Hulpverleningsdienst Fryslân wijzigen in de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheids- en Veiligheidsregio Fryslân.

De basisbrandweezorg wordt verzorgd door de gemeentelijke brandweerkorpsen. Alle gemeenten zijn verplicht, al dan niet in een vorm van samenwerking, een brandweerkorps in het leven te houden. De gemeente Achtkarspelen heeft in samenwerking met de gemeenten Dantumadeel, Dongeradeel, Kollumerland c.a., Ameland en Schiermonnikoog een samenwerkingsverband opgericht genoemd Brandweer Noord-Oost Fryslân. Een gemeenschappelijke brandweer biedt voordelen voor de kwaliteit en snelheid van de brandbestrijding en hulpverlening. De doelstellingen op het gebied van veiligheid en bescherming uit programma 3 kunnen daardoor op een effectievere en efficiëntere wijze gerealiseerd worden. De participatie is, gelet op deze voordelen, van duurzame aard.

NoordOost Friese Aanpak (NOFA)

In 2009 is een toekomstvisie voor NOFA opgesteld om naar alle betrokken partijen duidelijk te maken waar de samenwerking binnen NOFA in essentie op focust en ook waar de grenzen van de samenwerking zich op dit moment aftekenen.

Het is duidelijk geworden dat de NOFA-samenwerking geen opmaat naar of alternatief is voor een fusie. Er komt geen grote NOFA-gemeente bestaande uit Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel en Kollumerland c.a.

Het samenwerkingsverband NOFA krijgt een minder exclusief karakter. Steeds meer politiek-maatschappelijke thema's vragen om gemeentelijke samenwerking op grotere schaal.

Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel en Kollumerland c.a. zoeken, naast de NOFA-samenwerking, afhankelijk van het bestuurlijk perspectief nauwere samenwerking met andere gemeenten. Per onderwerp wordt duidelijk welke partners met elkaar willen samenwerken. Dit kan betekenen dat er soms twee of drie gemeenten zullen deelnemen aan een project of dat er een andere buurgemeente(n) aansluit(en). Ferwerderadiel en Tytsjerksteradiel zijn logische samenwerkingspartners gezien de gezamenlijke regionale problematiek van Noordoost Fryslân. De regionale samenwerking blijft van belang. NOFA is en blijft als platform onmisbaar als het gaat om belangen die de hele regio raken dan wel voor geheel Noordoost Fryslân belangrijk zijn. Samenwerking blijft van wezenlijk belang. De NOFA samenwerking zet in op kansrijke thema's voor Noordoost Fryslân. Dit gebeurt minder exclusief (met andere partners), efficiënter (minder bestuurlijke drukte) en minder intensief (projectmatiger).

Servicebureau De Friese Wouden

Het Servicebureau is een samenwerkingsverband van zeven gemeenten in het Oosten-Zuidoosten van Fryslân. De taken van het samenwerkingsverband liggen sinds 1 januari 2001 op het terrein van:

- geluid en zonebeheer
- coördinatie van de handhaving milieuwetgeving
- coördinatie van regionale projecten
- volkshuisvesting (vooral de uitvoering van het Besluit woninggebonden subsidies)

Het algemeen bestuur wordt gevormd door de wethouders, die milieu in portefeuille hebben. Drie leden zijn aangewezen als dagelijks bestuur. De juridische basis vormt de gemeenschappelijke regeling Servicebureau "De Friese Wouden". Hierdoor functioneert het Servicebureau als verlengstuk van de gemeentelijke afdelingen. Het Servicebureau voert dan ook geen werkzaamheden voor derden uit (zoals akoestische onderzoeken voor bedrijven), want de controle- en adviesfunctie voor de gemeente zou dan juridisch niet meer zuiver zijn.

De drie Friese regio's en de provincie Fryslân nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling "Zonebeheer in de provincie Fryslân", waardoor het Servicebureau ook alle zonebeheerswerkzaamheden voor de provincie verricht.

Sociale Werkvoorziening Fryslân en Caparis

De wettelijke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) zijn door de deelnemende gemeenten ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling Sociale Werkvoorziening Fryslân. De daadwerkelijke uitvoering wordt niet door het openbaar lichaam zelf verricht, maar is op basis van een meerjarige overeenkomst uitbesteed aan Caparis NV. De opdracht aan Caparis is om binnen de kaders en de financiële ruimte die de WSW en de bijbehorende regelgeving biedt, zoveel mogelijk mensen die voor de WSW geïndiceerd zijn, op een zorgvuldige wijze werk te bieden en doelgericht te werken aan de ontwikkeling van deze mensen in hun arbeidssituatie. De gemeentelijke bijdrage is een belangrijk aandachtspunt van de gemeenschappelijke regeling. Bij de fusie was er van uitgegaan dat de gemeentelijke bijdragen wellicht vanaf 2007 zouden kunnen vervallen. Vanwege de huidige situatie kan daar geen sprake van zijn. Onze gemeente heeft de bijdrage ook na 2007 laten doorlopen in het financieel perspectief. Daardoor heeft dit geen gevolgen voor onze begroting. De modernisering van de WSW per 1 januari 2008 zal hier direct ook geen verandering in brengen omdat in feite de rijksfinanciering op hetzelfde niveau zal blijven alleen dan betaald via de gemeente. Door bij plaatsing van WSW-ers zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij het reguliere bedrijfsleven zal op termijn wellicht een ander exploitatie van de WSW-uitvoering tot stand komen.

Hierdoor kan de gemeentelijke bijdrage verminderen of op nihil komen. Caparis is bezig met een heroriëntatie. Hierbij is het uitgangspunt de doelstelling van de modernisering te realiseren.

Welstandscommissie Hûs en Hiem

De gemeenschappelijke regeling Hûs en Hiem is 1 januari 1985 opgericht. De doelstelling is de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van bouwkunstige en landschappelijke schoonheid in de provincie Friesland.

De instantie geeft met behulp van een bureau uitvoering aan de bovengenoemde doelstelling en oefent daarbij de volgende taken uit:

- Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet
- Het geven van adviezen over welstandsvraagstukken aan gemeenten en andere openbare lichamen
- Het voorzien van de gemeenten in de advisering over de toepassing van de monumentenwet en de monumentenverordening in het bijzonder in de advisering als bedoeld in artikel 11 van die wet
- Het op verzoek van gemeenten, voorzien in de advisering over de toepassing van de monumentenwet en de monumentenverordening, in het bijzonder ten aanzien van beschermde gemeentelijke monumenten en/of in de advisering ten aanzien van beeldbepalende panden binnen ingeschreven beschermde stads- en dorpsgezichten.

Paragraaf G - Grondbeleid

De gemeente is actief op het gebied van de productie van bouwgrond. De hiermee gepaard gaande activiteiten (aankoop, bouwrijpmaken en verkoop bouwrijpe grond) voor woningbouw, en / of bedrijventerreinen vinden plaats in het grondbedrijf. De wetgever heeft in de begroting en verantwoordingsvoorschriften bepaald dat in de beleidsbegroting het grondbeleid als aparte paragraaf wordt opgenomen. Het doel daarvan is het grondbeleid transparanter te maken, zodat de gemeenteraad haar kaderstellende- en controlerende rol beter gestalte kan geven.

Visie op grondbeleid en de uitvoeringswijze

Bouwgrondproductie dient tot het realiseren van doelstellingen die in de diverse gemeentelijke programma's zijn neergelegd. Door middel van uw besluitvorming rondom de nota grondbeleid 18 december 2008 geeft de raad haar visie en stelt u de kaders vast waarbinnen het college tot uitvoer over kan gaan.

De nota grondbeleid beschrijft in hoofdlijnen de volgende besluiten:

Gemeente blijft in principe een actief grondbeleid voeren. Daarbij verwerft de gemeente actief gronden. Het college van burgemeester en wethouders kan overgaan tot strategische verwervingen, tot € 1.000.000 zonder voorafgaande toestemming van de gemeenteraad. Bij kostenverhaal wordt gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheden. Gemeente zal de mogelijkheden van de GrondEXPloitatie-wet (als onderdeel van de wRO) inzake onder andere kostenverhaal en het stellen van locatie-eisen bewust inzetten. De gemeente blijft haar grondprijzen per functie vast stellen. Er wordt een fonds ten behoeve van starters en een fonds ten behoeve van strategische aankopen op de woningmarkt opgericht

Uitvoer aan grondbeleid

In deze paragraaf geeft het college aan hoe zij binnen de kaders van de nota grondbeleid uitvoer aan de in de nota grondbeleid gestelde doelstellingen geeft.

Dorpscontouren benadering provincie

Het standpunt van de provincie ten aanzien van de beschikbaarheid van woningbouwcontingenten is bekend. Het standpunt is verder verduidelijkt door de dorpscontouren benadering van de provincie waarover in 2010 besluitvorming zal plaatsvinden. Voor inbreidingslocaties zijn door middel van "plafondloos bouwen" nog voldoende mogelijkheden. Voor bedrijventerreinen wordt op basis van de SER ladder voor de regio bepaald waar eventuele toevoegingen mogelijk zijn. Voor uitbreidingslocaties zal de provincie naar verwachting geen nieuwe plannen goedkeuren.

Ontwikkelpotentie / opbrengstpotentie

De beperkte mate waarin woningbouwcontingenten beschikbaar zijn voor gemeentelijke plannen bepaald voor een belangrijk deel de ontwikkelpotentie maar vooral ook de opbrengstpotentie van de gemeentelijke grondexploitaties. Algemeen gesteld geldt dat uitbreidingslocaties betere financiële resultaten bieden dan inbreidingslocaties. Op basis van de afspraken met de provincie ten aanzien van de beschikbaarheid van woningbouwcontingenten moet worden geconcludeerd dat in toenemende mate zal worden ingezet op inbreidingslocaties. Dit brengt met zich mee dat de financiële afdracht vanuit het grondbedrijf aan de algemene dienst in de nabije toekomst sterk onder druk kan komen te staan en in de toekomst zelfs negatief zal zijn. De toegevoegde waarde van het grondbedrijf zal in de toekomst steeds vaker worden gevonden in het bijdragen in de kwaliteit en leefbaarheid.

Geprognosticeerd resultaat totale grondexploitatie

Het resultaat van een complex valt, volgens het Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en Gemeenten, in beginsel pas vrij op het moment dat het complex definitief wordt afgesloten. Afhankelijk van de grootte van het complex en de voortgang van de verkoop kan de looptijd van een complex oplopen tot tientallen jaren. Om inzicht in de waarde van de toekomstige

resultaten van alle complexen te verkrijgen worden deze toekomstige resultaten daarom herleid naar de netto contante waarde. Het geprognoseerde resultaat van het grondbedrijf bedraagt aan het begin van 2010 ruim elf miljoen euro.

Onderbouwing van de geraamde winstneming

Op basis van de huidige exploitatieramingen worden de volgende incidentele afdrachten aan de algemene dienst verwacht:

Woningbouw:		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
002	Twijzel de Boppelanden		€ 98.000					
003	Surhuisterveen Vierhuisterweg							€ 190.000-
004	Surhuisterveen Zuid 1	€ 650.000						
005	Twijzelerheide De Swadde 2							
007	Surhuisterveen Nije Jirden Zuid						€ 330.000	
010	Buitenpost Munewyk		€ 700.000			€ 300.000		
013	Buitenpost Over de Vaart					€ 20.000		
014	Surhuisterveen Zuid 2	€ 80.000						
017	Harkema Centrum				?			
070	Kootstertille De Koaten		€ 500.000					
095	Boelenslaan De Wiken							€ 800.000

Bedrijventerreinen		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
301	Surhuisterveen Kommizebosk		€ 60.000					
303	Buitenpost De Swadde 2						€ 250.000	
369	Kootstertille Oastkern							€ 4.500.000
378	Surhuisterveen De Lauwers				€ 14.000			

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
€ 11.000.000	€ 730.000	€ 1.358.000	€ -	€ 14.000	€ 320.000	€ 580.000	€ 5.110.000

NB Cijfers met afnemende zekerheid naar de toekomst, tegenover geraamde inkomsten waartegenover geen contingenten zeker zijn gesteld is een voorziening getroffen van € 6.383.315.

Beleidsuitgangspunten over reserves voor grondzaken in relatie tot risico's van de grondzaken

Een slagvaardig grondbedrijf is van belang voor de realisatie van de gestelde ambities. De huidige aard en schaal gecombineerd met de ontwikkelingen op vooral de woningbouwmarkt maakt het naar onze mening op dit moment niet noodzakelijk het grondbedrijf volledig van de algemene dienst los te koppelen.

Het financieel beleid van deze gemeente is er op gericht om alle risicovelden in samenhang te inventariseren en te kwantificeren. Dit houdt in dat ook de grondexploitaties een positie hebben en houden binnen de risicoinventarisatie van de Algemene Dienst en de bepaling van het weerstandsvermogen. Door het grondbedrijf, als onderdeel van de algemene dienst, wel zo veel mogelijk als een losstaande eenheid te beoordelen (prestatieafspraken en toerekening van kosten en opbrengsten) denken wij de slagvaardigheid verder te kunnen stimuleren. Het grondbedrijf zal daarnaast meer dan dat nu het geval is projectmatig worden ingericht.

Qua financiële verantwoordelijkheid blijft het grondbedrijf dus onderdeel van de algemene dienst. De complexen blijven direct gekoppeld aan de algemene dienst. Winstgevend complexen dragen middelen af aan de algemene dienst, de algemene dienst draagt bij aan complexen met een geraamd tekort. Om financiële tegenvallers als gevolg van risico's van het grondbedrijf op te kunnen vangen, houdt de gemeente hiervoor weerstandsvermogen aan.

Grondexploitatie risico's

Voor grondexploitaties worden exploitatieopzetten opgesteld, gebaseerd op diverse uitgangspunten. Per definitie vinden afwijkingen plaats. De belangrijkste oorzaken van de afwijkingen betreffen:

- Calculatieverschillen (boven inflatoire prijsstijgingen);
- Extreem hoge aankoopkosten in verband met ontwikkelingen op de inkoopmarkt, danwel in verband met noodzaak tot realisatie van inbreidingslocaties.
- Tegenvallende kosten voor sloop en of sanering;
- Oplopende boekwaarden en daardoor stijgende kostprijs als gevolg van toegerekende rentekosten;
- Het onverkoopbaar raken van bouwgronden als gevolg van archeologische vondsten of aanwezigheid van beperkende voorzieningen (zoals hinder van aangrenzende wegen);
- Vertraging bij de ontwikkeling van plannen, als gevolg van inspraak- en bezwarenprocedures, onvoldoende beschikbare contingenten of het invullen van locaties buiten de bouwgrondexploitatie;
- Tekort aan winstgevend te exploiteren grond als gevolg van meer particulier initiatief en of beleidskeuzes van hogere overheden.

In de door de gemeente opgestelde exploitatieopzetten, is voor de bovengenoemde risico's financiële ruimte gecreëerd. De hiervoor benodigde financiële middelen bevinden zich tot het moment van winstafdracht of afsluiten van een complex in de grondexploitatie.

Mogelijke exploitatieverliezen

Als gevolg van verschil tussen boekwaarden en taxatiewaarden ruwe grond kunnen, blijkend uit de exploitatieopzetten, verliezen optreden. Dit risico is geminimaliseerd door een jaarlijkse hertaxatie van de ruwe grond vanaf 2009. Ter afdekking van het resterende risico is een voorziening bouwgrondexploitatie gevormd ter grootte van het risico.

Mogelijke exploitatieverliezen in verband met contouringering

De beperkte beschikbaarheid van contingenten als gevolg van de verwachte demografische ontwikkelingen is een voordurend aandachtspunt, wat vooral bij toekomstige ontwikkelingen tot vertraging en of annulering, met als gevolg afboeking, kan leiden. Voor uitbreidingslocaties zal door het beleid van de provincie weinig tot geen contingent meer beschikbaar zijn. Het

grondbedrijf zal zich in de toekomst meer richten op inbreidingslocaties. In tegenstelling tot uitbreidingslocaties bieden inbreidingslocaties met regelmaat een negatief exploitatieresultaat.

In het gemeentelijk grondbedrijf zijn nog enkele uitbreidingsplannen opgenomen, voor zover hiervoor nog geen contingent beschikbaar is gesteld is een voorziening noodzakelijk. De voorziening bedraagt op dit moment € 6.383.315. Over de definitieve toekenning van contingenten en bepaling van dorpscontouren wordt overleg gevoerd met de provincie. Het definitieve standpunt van de provincie zou tot bijstelling kunnen leiden.

Bouwrijp maken afgesloten complexen

Voor het afronden van werkzaamheden in verband met het bouwrijp maken van afgesloten complexen volgen nog uitgaven. Ter afdekking van de risico's is een voorziening gevormd. Ten laste van de af te sluiten complexen wordt de voorziening gevoerd ter grootte van het risico.

Complexen in het grondbedrijf 2010

Complexen in exploitatie

Woningbouw

003 Surhuisterveen (Vierhuisterweg)

De ontwikkelaar is bezig met de realisatie van de eerste fase. De gemeente is in overleg met de ontwikkelaar over de invulling van de vervolgfases.

004 Surhuisterveen (ZuidI)

Geen ontwikkelingen verwacht in 2010.

005 Twijzelerheide (De Swadde II)

In 2009 zijn kavels in het plan De Swadde II aangeboden. De resterende aangeboden kavels zijn per direct beschikbaar.

010 Buitenpost (Munewyk)

In 2009 zijn de laatste kavels in het plan Munewyk door de markt gereserveerd. Naar verwachting leiden deze reserveringen in de loop van 2010 tot verkoop. Zodat het complex nadat de bedrijvenlocatie nabij de rotonde een invulling heeft gekregen kan worden afgesloten.

013 Buitenpost (Lutkepost)

Nu het bestemmingsplan is vastgesteld hebben in 2010 de eerste kavelverkoop plaats gevonden.

070 Kootstertille (De Koaten)

Alle beschikbare kavels zijn verkocht of gereserveerd.

095 Boelenslaan (De Wiken)

Geen ontwikkelingen verwacht in 2010.

Industrieterreinen

301 Surhuisterveen (Kommizebosk)

In dit complex is nog één perceel beschikbaar.

303 Buitenpost (De Swadde II)

In Buitenpost is nog voldoende ruimte voor bedrijfsvestiging op bedrijventerrein De Swadde.

369 Kootstertille (Oastkern)

Het meest oostelijke deel van het bedrijventerrein Oastkern wordt in 2010 tot ontwikkeling gebracht. Hiervoor hebben zich voldoende gegadigden gemeld. De uitgifte van gronden op bedrijventerrein Westkern (dat ook onder dit complex valt) is in 2010 in voorbereiding.

378 Surhuisterveen (De Lauwers)

Er is geen ruimte meer beschikbaar op bedrijventerrein de Lauwers. Ten gunste van een uitbreiding van dit bedrijventerrein is grond aangekocht en is (bij het tot stand komen van deze tekst) een bestemmingsplan in voorbereiding.

BIJLAGEN

Bijlage - Baten en lasten per productgroep

Programma 1 - Samenleving

Productgroep 1.1 Educatie en Jeugdbeleid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-5.070	-4.931	-5.176	-4.864
Baten	690	670	671	671
Saldo productgroep 1.1 voor resultaatbestemming	-4.380	-4.261	-4.505	-4.193
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.1 na resultaatbestemming	-4.380	-4.261	-4.505	-4.193

Productgroep 1.2 Zorg, Welzijn & Gezondheid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-1.795	-1.720	-1.715	-1.695
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.2 voor resultaatbestemming	-1.795	-1.720	-1.715	-1.695
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.2 na resultaatbestemming	-1.795	-1.720	-1.715	-1.695

Productgroep 1.3 Sport & Cultuur

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-3.343	-3.315	-3.135	-2.912
Baten	351	356	329	334
Saldo productgroep 1.3 voor resultaatbestemming	-2.992	-2.959	-2.806	-2.578
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.3 na resultaatbestemming	-2.992	-2.959	-2.806	-2.578

Productgroep 1.4 Kruidhof

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-309	-317	-321	-324
Baten	131	135	140	141
Saldo productgroep 1.4 voor resultaatbestemming	-178	-182	-181	-183
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.4 na resultaatbestemming	-178	-182	-181	-183

Productgroep 1.9 Uitvoeringskosten programma Samenleving

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-601	-606	-562	-569
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.9 voor resultaatbestemming	-601	-606	-562	-569
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 1.9 na resultaatbestemming	-601	-606	-562	-569

Programma 2 - Werk, Inkomen & Zorg*Productgroep 2.1 Participatiebudget*

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-3.149	-3.002	-2.863	-2.731
Baten	3.361	3.216	3.079	2.949
Saldo productgroep 2.1 voor resultaatbestemming	212	214	216	218
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.1 na resultaatbestemming	212	214	216	218

Productgroep 2.2 Inkomensvoorziening

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-9.476	-9.401	-9.276	-9.276
Baten	9.426	9.426	9.426	9.426
Saldo productgroep 2.2 voor resultaatbestemming	-50	25	150	150
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.2 na resultaatbestemming	-50	25	150	150

Baten en lasten per productgroep (bijlage)

Productgroep 2.3 Minimabeleid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-1.143	-1.061	-931	-943
Baten	456	426	430	435
Saldo productgroep 2.3 voor resultaatbestemming	-687	-635	-501	-508
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.3 na resultaatbestemming	-687	-635	-501	-508

Productgroep 2.4 Sociale werkvoorziening

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-6.877	-6.664	-6.659	-6.654
Baten	6.561	6.561	6.561	6.561
Saldo productgroep 2.4 voor resultaatbestemming	-316	-103	-98	-93
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.4 na resultaatbestemming	-316	-103	-98	-93

Productgroep 2.5 Wmo - individueel

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-4.213	-4.259	-4.303	-4.350
Baten	440	440	440	440
Saldo productgroep 2.5 voor resultaatbestemming	-3.773	-3.819	-3.863	-3.910
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.5 na resultaatbestemming	-3.773	-3.819	-3.863	-3.910

Productgroep 2.6 ROA/VVTV

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-13	-13	-13	-14
Baten	13	13	13	14
Saldo productgroep 2.6 voor resultaatbestemming	0	0	0	0
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	50	0	0	0
Saldo productgroep 2.6 na resultaatbestemming	50	0	0	0

Productgroep 2.9 Uitvoeringskosten programma Werk, Inkomen & Zorg

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-1.778	-1.743	-1.688	-1.705
Baten	740	729	705	713
Saldo productgroep 2.9 voor resultaatbestemming	-1.038	-1.014	-983	-992
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 2.9 na resultaatbestemming	-1.038	-1.014	-983	-992

Programma 3 - Veiligheid

Productgroep 3.1 Veilige woon- en leefomgeving

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-1.137	-1.095	-948	-964
Baten	14	14	14	14
Saldo productgroep 3.1 voor resultaatbestemming	-1.123	-1.081	-934	-950
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 3.1 na resultaatbestemming	-1.123	-1.081	-934	-950

Productgroep 3.2 Fysieke veiligheid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-59	-39	-39	-36
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 3.2 voor resultaatbestemming	-59	-39	-39	-36
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 3.2 na resultaatbestemming	-59	-39	-39	-36

Programma 4 - Leefomgeving

Productgroep 4.1 Groen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-1.730	-1.700	-1.670	-1.652
Baten	3	2	3	3
Saldo productgroep 4.1 voor resultaatbestemming	-1.727	-1.698	-1.667	-1.649
Lasten (reservemutaties)	-61	-58	-56	-56
Baten (reservemutaties)	145	95	69	61
Saldo productgroep 4.1 na resultaatbestemming	-1.643	-1.661	-1.654	-1.644

Baten en lasten per productgroep (bijlage)

Productgroep 4.2 Wegen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-5.961	-6.985	-5.173	-5.201
Baten	63	63	64	64
Saldo productgroep 4.2 voor resultaatbestemming	-5.898	-6.922	-5.109	-5.137
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	222	222	222	222
Saldo productgroep 4.2 na resultaatbestemming	-5.676	-6.700	-4.887	-4.915

Productgroep 4.3 Gebouwen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-614	-575	-550	-556
Baten	11	11	11	11
Saldo productgroep 4.3 voor resultaatbestemming	-603	-564	-539	-545
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 4.3 na resultaatbestemming	-603	-564	-539	-545

Productgroep 4.4 Afval

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-2.521	-2.531	-2.692	-2.705
Baten	3.066	3.108	3.187	3.269
Saldo productgroep 4.4 voor resultaatbestemming	545	577	495	564
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	111	75
Saldo productgroep 4.4 na resultaatbestemming	545	577	606	639

Productgroep 4.5 Riolering

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-2.182	-2.225	-2.283	-2.275
Baten	2.136	2.168	2.200	2.232
Saldo productgroep 4.5 voor resultaatbestemming	-46	-57	-83	-43
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	400	400	400	400
Saldo productgroep 4.5 na resultaatbestemming	354	343	317	357

Productgroep 4.9 Uitvoeringskosten programma Leefomgeving

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-48	-46	-47	-47
Baten	20	20	20	21
Saldo productgroep 4.9 voor resultaatbestemming	-28	-26	-27	-26
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 4.9 na resultaatbestemming	-28	-26	-27	-26

Programma 5 - Ontwikkeling

Productgroep 5.1 Verkeer en vervoer

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-86	-88	-88	-87
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.1 voor resultaatbestemming	-86	-88	-88	-87
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.1 na resultaatbestemming	-86	-88	-88	-87

Productgroep 5.2 Economische zaken en toerisme

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-618	-1.534	-223	-223
Baten	7	8	8	8
Saldo productgroep 5.2 voor resultaatbestemming	-611	-1.526	-215	-215
Lasten (reservemutaties)	-19	-19	0	0
Baten (reservemutaties)	30	55	0	0
Saldo productgroep 5.2 na resultaatbestemming	-600	-1.490	-215	-215

Productgroep 5.3 Locatie-ontwikkeling

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-163	-164	-165	-166
Baten	1.955	602	621	932
Saldo productgroep 5.3 voor resultaatbestemming	1.792	438	456	766
Lasten (reservemutaties)	-1.358	0	-14	-320
Baten (reservemutaties)	702	602	402	202
Saldo productgroep 5.3 na resultaatbestemming	1.136	1.040	844	648

Baten en lasten per productgroep (bijlage)

Productgroep 5.4 Bouwen en wonen

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-460	-414	-418	-423
Baten	411	536	561	561
Saldo productgroep 5.4 voor resultaatbestemming	-49	122	143	138
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.4 na resultaatbestemming	-49	122	143	138

Productgroep 5.5 Ruimtelijk beleid

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-1.697	-1.410	-925	-815
Baten	1.037	814	359	255
Saldo productgroep 5.5 voor resultaatbestemming	-660	-596	-566	-560
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	58	0	0	0
Saldo productgroep 5.5 na resultaatbestemming	-602	-596	-566	-560

Productgroep 5.6 Duurzame ontwikkeling

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-442	-440	-443	-448
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.6 voor resultaatbestemming	-442	-440	-443	-448
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 5.6 na resultaatbestemming	-442	-440	-443	-448

Productgroep 5.9 Uitvoeringskosten programma Ontwikkeling

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-1.232	-1.180	-1.152	-1.167
Baten	641	647	654	660
Saldo productgroep 5.9 voor resultaatbestemming	-591	-533	-498	-507
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	775	2.600	0	0
Saldo productgroep 5.9 na resultaatbestemming	184	2.067	-498	-507

Programma 6 - Dienstverlening*Productgroep 6.1 KCC*

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-1.254	-1.245	-1.277	-1.315
Baten	445	445	446	446
Saldo productgroep 6.1 voor resultaatbestemming	-809	-800	-831	-869
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 6.1 na resultaatbestemming	-809	-800	-831	-869

Productgroep 6.2 Basisregistraties

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-431	-462	-451	-463
Baten	0	0	0	0
Saldo productgroep 6.2 voor resultaatbestemming	-431	-462	-451	-463
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 6.2 na resultaatbestemming	-431	-462	-451	-463

Productgroep 6.3 Bestuur

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-2.616	-2.476	-2.243	-2.266
Baten	122	118	62	63
Saldo productgroep 6.3 voor resultaatbestemming	-2.494	-2.358	-2.181	-2.203
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0
Saldo productgroep 6.3 na resultaatbestemming	-2.494	-2.358	-2.181	-2.203

6.4 Bedrijfsvoering

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2011	2012	2013	2014
Lasten	-5.185	-5.218	-5.265	-5.305
Baten	101	100	100	101
Saldo productgroep 6.4 voor resultaatbestemming	-5.084	-5.118	-5.165	-5.204
Lasten (reservemutaties)	-7	-4	0	0
Baten (reservemutaties)	62	61	60	58
Saldo productgroep 6.4 na resultaatbestemming	-5.029	-5.061	-5.105	-5.146